

Олександр Есаулов

ТАЄМНИЦЯ ВЕЛИКОГО СКАНЕРА

ББК 84(4УКР)
Е81

Серія «Дитячий світ» заснована у 2006 році

Художник-оформлювач *Д. О. Самойленко*

ISBN 978-966-03-5981-9 (Дит. світ)
ISBN 978-966-03-6505-6

© О. Ю. Есаулов, 2013
© Д. О. Самойленко, художнє оформлення,
2013
© Видавництво «Фоліо», марка серії, 2006

РОЗДІЛ 1

Петрик шукав у столі диск. Як у будь-якого хлопчиська, у столі в нього був ідеальний порядок: у висувній шухляді лежало кілька викруток, п'ять старих, непотрібних дискет, які було шкода викинути, коробка сірників і складаний ніжик. Крім того, у самім куточку притулилися два носовички, що їх він уже другий тиждень забував віддати мамі в прання, кілька зошитів, котрі викинути було зовсім не шкода, але ж не можна, та ще в'язка ключів... Словом, перераховувати все, що лежало в його столі, можна без кінця, однак те, чого він конче потребував саме зараз, ніяк не бажало знаходитися.

— Та що ж це таке! — роздратовано вигукнув він. — Я ж чудово пам'ятаю, як тиждень тому поклав його саме сюди!

Петько засунув шухляду, подумав і знову її висунув, ніби від цього руху в шухляді міг з'явитися той клятий диск. Диск не послухався й не виник.

Захоплений пошуками, Петько зовсім перестав звертати увагу на екран монітора, й тільки глухий стукіт по склу змусив його глянути. Те, що він там побачив, викликало сум'яття: на екрані намалювалося зображення Неймовірної Крутизни, Цілковито Відпадного Боса, Господаря та Владики Заекрання, Жорстких Дисків, Чипів і Числень, пана Великого Процесора.

— Пане В-в-великий П-п-процесоре? — від хвилювання Петько навіть почав заникуватися.

— Саме він, друже Рикпете! — озвався той, крекчучи та протискаючись крізь екран монітора.

Великий Процесор нагадав Рикпету ті часи, коли він зі своїми друзями воював з однією вельми шкідливою особою. Особа та, крім усіх своїх недоліків, мала ще й дар геніального програміста. Поки її не

розклали на цифру, вона завдала всім, зокрема й Великому Процесору, безліч клопотів. Ім'я Рикпет дала Петьковій саме вона, як і решті його друзів. Дмитрик виявився Кадимом, Славко – Васлюю, а Наталя – Шанатою. Було це минулого літа. По тому трапилося ще чимало всіяких пригод, однак імена так і приклеїлися до дітей. Лесть мова заходила про Заекрання, пригоди оживали в пам'яті, й діти називали одне одного тільки цими не зовсім звичайними іменами.

– Радий бачити вас у гостях! Щиро кажучи, оце кого не чекав... Приємний сюрприз, пане Великий Процесоре!

– Можливо... Можливо... – промовив гість, як здалося Петьковій, трішки сумно і схвильовано.

– Щось сталося, пане Великий Процесоре?

– Сам не знаю, – Великий Процесор розвів руками, – слово честі, не став би тебе турбувати. Хотів звернутися до Сергійка, та в нього комп'ютер вимкнутий.

– Він поїхав на місяць до бабусі, в село. Сергійко ж завзятий рибалка, а там класне озеро, він розповідав! Він там навіть коропа спіймав одного разу.

– Добре, добре, про це іншим разом поговоримо. Я, безумовно, радий його успіхам у риболовлі, але в мене справа набагато серйозніша.

Рикпет насторожився: він знав, що Великий Процесор одного разу само особисто знищив інтерфейс, який пов'язував фізичний світ і Заекрання, і якщо він сам пішов на контакт, то справа, поза всякими сумнівами, дуже серйозна.

– Бачиш, Рикпете, в нашому світі, як і у вашому, є космічний простір, планети, зірки й такі інші космічні штуки. Ти ж грав у «Подорож до планети Ц»?

– Звичайно! Дійшов до третього рівня. Складна гра, скажу я вам...

– Про це пізніше. До речі, нічого там складного нема, та мова не про це. Два тижні тому я отримав звідтіля досить тривожне повідомлення, можна сказати, сигнал SOS. У листі було написано, що на планеті Ц з'явився таємничий вірус. Він не вбиває глюків, а ніби переформатовує, після чого вони стають зовсім іншими. Лист написаний плутано й незрозуміло: що за вірус, яке намагалися застосувати лікування, хто займався цією справою – про це ні слова. До речі, лист без підпису, бо не можна вважати підписом слова «Комітет усепланетного порятунку». Що за комітет? Хто його обирав чи призначав? Загалом, морок і туман...

– Дійсно, зрозумілого поки що мало, – підтвердив Рикпет.

— Так ото ж... Я обміркував цю справу й вирішив послати на планету експедицію. Треба було навіч побачити, що там відбувається. Експедицію очолив професор Сидиром. Надзвичайно розумний глюк! За своє життя він прочитав стільки книжок, переглянув стільки різних фільмів і вивчив таку кількість програм, що тобі, напевне, й не снилося. Допомогати йому в цій справі зголосилася Флоппі Ді, дівчина, теж досить освічена, розумна та енергійна.

Тут Великий Процесор замовк, сумно втупився в підлогу. Рикпет зрозумів, що тут і починається те, задля чого він звернувся по допомогу до фізичного світу.

— Ніколи собі не пробачу, — глухим голосом сказав гість, — що піддався на вмовляння Інформи та включив її до складу цієї експедиції. Як вона мене вмовила? Ніби гіпноз чи наслання яке... І я відпустив її на планету Ці! Старий дурило... І от скінчилися всі контрольні терміни зв'язку, а від них анічирк. І я подумав: якщо там дійсно вірус, небезпечний для глюків, то скільки б я експедицій не посилав, усі вони приречені на провал, тому що будуть складатися з глюків, які не можуть протистояти цьому вірусові. Заходів для порятунку експедиції слід уживати якнайтерміновіших і найрішучіших. Адже йдеться не стільки про професора, його помічницю та мою дочку. Мова йде, по-перше, про безпеку всього Заекрання, адже поки що я не знаю, що це за вірус. Якщо ціла планета не змогла його здолати, то, виходить, він може загрожувати й усьому Заекранню! А по-друге, йдеться про спадкоємицю престолу. Хто його знає, чи не завівся там новий Макровір*? Чи не захоче який-небудь тамтешній хазяїн захопити Інформу щоб знову мати повну й безконтрольну владу над Заекранням? І це лякає мене найбільше, бо для країни нема нічого страшнішого за правителя з необмеженою владою.

— Напевне... — замислено погодився Рикпет. — Ми таке з історії теж учили...

— От-от... У мене часу для роздумів нема, і я вирішив звернутися по допомогу до вас. У кожному разі, вірус для вас безпечний, бо ж ви — люди, істоти не віртуальні, а матеріальні, і вам не страшні ніякі віруси Заекрання. Коротше кажучи, Рикпете, мені потрібна допомога твоя і твоїх друзів.

— Звичайно, пане Великий Процесоре, які можуть бути розмови? Дайте мені зовсім небагато часу, я зависну на телефоні, довідаюся, хто тепер є в Києві. Посидьте поки що в мене, відпочиньте, почитайте що-небудь...

---

* Один з антигероїв книжок «Антивірус» і «Канікули для Інформи».

– Залюбки. Це що таке?

– Це? А-а-а... Це про пригоди Льюїса Холмса і Мишка Ватсона... Прикольна книга. Детектив.

– Детектив? От і чудово. Люблю гарних детективів, вони фантазію розвивають.

Великий Процесор поринув у читання, а Рикпет підняв слухавку. Йому пощастило: всі його друзі, за винятком Сергійка, були вдома. Шанаті Рикпет подобався давно, й це почуття було взаємним. Тому вона нічого не запитувала, а тільки сказала, що прибуде якнайшвидше.

Бадьорим голосом відповів Кадим:

– Привіт, старий! Про що спік ебаут? Хто? Хто?! Великий Процесор? У тебе вдома? Мамо дорогенька... Вже біжу! Мчу кабанчиком! – і кинув слухавку.

Добре знаючи Кадима, Рикпет посміхнувся: уявив, як той у поспіху жбурнув слухавку, цілком можливо, навіть повз апарат, однією ногою потрапив у кросівок із першого разу, а другою – тільки з третього, одночасно застібає гудзики на сорочці й надягає джинси. Він помилився тільки в одному: поспішаючи, Кадим узагалі зірвав телефон зі столу, і той глухо гупнувся на старенький килим. Кадим махнув рукою і вибіг у коридор.

– Це... Як його... Здоров! – привітався Васла. – Я... Тобто... Що, власне, сталось? Як його... Володар і Пан? Ах, Пан і Володар... Ага... – він замислився на кілька секунд і запитав: – А яка різниця? А... Ну, так... Ну, так... Титул такий... Зрозумів... Що ж тут не зрозуміти? Вірус, він і в Африці, значить, вірус... Ну... Без питань! Та біжу вже, біжу! – і перевальцем, ніби товстий гусак, потупцяв умиватися. Коли подзвонив Рик, Васла ще спав, бо ж сидів в Інтернеті допізна: скористався тим, що батьки покотили на дачу.

Незважаючи на свою гадану повільність, Васла прийшов до Рика першим, а той зовсім і не здивувався: Васла довго думав, ще довше говорив, але робив усе дивовижно вправно й розумно, тоді як надто швидкий Кадим найчастіше саме своєю поквалітивістю гальмував справу. Усі по черзі віталися з несподіваним гостем, а Великий Процесор так зачитався пригодами Льюїса Холмса та Мишка Ватсона, що не міг одразу відірватися від книжки і відклав її лише тоді, коли прийшов останній, Кадим.

– Йо-ма-йо! – вигукнув той з порогу. – Пане Великий Процесоре! Нічого собі... Здрастуйте! Страшенно радий вас бачити!

– Здрастуйте ще раз, дорогі мої друзі! Я розраховую на вашу допомогу.

І Господар Заекрання повторив друзям свою оповідь про планету Ц.
— Звичайно! Які можуть бути питання? Треба летіти негайно! Рику, в тебе проблем нема? — відразу заквапився Кадим.

— Питань немає. Треба — значить треба, — коротко сказала Шаната.

— Це... Як його... Словом, того... цього...

— Ясно, — з розумінням кивнув головою Великий Процесор, — іншого від вас я й не очікував. Я був упевнений, що ви не покинете друзів у халепі. Готові? Прошу за мною. І, будь ласка, не баріться. Вікно переходу вимагає значних витрат електрики.

Монітор укритися сріблястим туманом і замерехтів. У цей туман з кректанням і бурчанням на недосконалість техніки поліз повновідпадний бос Заекрання. За ним, легко й плавно, немовби юна щучка, пірнула в туман Шаната. Дуже схоже на Великого Процесора кректав Васла, пропихаючи свій, далеко не худорлявий тулубець крізь сімнадцятидюймовий монітор.

— Ти це... як його... — пробурчав він уже крізь екран, — придбав би собі хоча б того... дев'ятнадцяти... цього... дюймовий. Я ж коли-небудь це... руки вивихну! Обидві відразу! Ой!

Це на нього налетів нетерплячий Кадим, який не дочекався, поки Васла покінчить зі своїми висновками, ковзнув у монітор з витягнутими вперед руками, наче пірнав у воду. Останнім в екран пірнув Рикпет, залишивши про всяк випадок на клавіатурі записку, щоб батьки не вимкнули випадково комп'ютер.

Великий Процесор уже сидів у своєму улюбленому кріслі з високою спинкою. За ним стояв усміхнений хлопчисько з обличчям у ластовинні.

— Дронику! — скрикнули всі троє.

Дроник приклав пальця до губів: тихше! Крісло легко котилося навколо великого круглого столу, заставленого комп'ютерами. Хлопчисько, не відстаючи, йшов за своїм паном. Великий Процесор перевіряв, як виконуються всі програми, подекуди щось підправив і нарешті повернувся до гостей.

— Все йде нормально... Значить, так, любі мої, ви вирушаєте до сузір'я Зеленого Пса на планету Ц. Щоб уникнути неприємностей, вам потрібно трішки попрацювати на тренажері, а потім поїдемо на космодром. Дронику, приєднуйся до компанії. Давно не бачилися, га?

Дроник задоволено ляскав по плечах старих друзів, і його теж ляскали, усміхалися, щось пригадували. Усіх тішила така зустріч, бо й справді давно не бачилися.

Кадим розчаровано зітхнув: він був уже десь далеко, в неозорих космічних далечінях... А тут на тобі: тренажер! Слово ж бо яке нудне! А що може бути цікавого в тренуванні? Повторюй одне й те саме сто п'ятдесят разів...

Тренажером виявилася велика біла куля з грубими дверцятами. Великий Процесор завів туди всю компанію, розповів і показав, як усім користуватися, після чого пішов у своїх справах.

— Я! Я перший! — Кадим усівся в кріслі пілота, решта розмістилася поруч: Рикпет — у кріслі капітана, Шаната — штурмана, Васла — борт-інженера, Дроник — за радиста.

Кадим, до пуття ще не вивчивши, які де прилади розташовані, одразу поклав руки на пульт керування. Результат, як і слід було сподіватися, виявився сумним: планетоліт одразу вибухнув.

— Так не піде! — заявив Рикпет. — Щойно через твоє невміння ми всі героїчно загинули. Може, нам і поставлять пам'ятник, але від цього легше нікому не буде.

Довелося Кадиму, та й решті, добряче попотіти, вивчаючи прилади, призначення всіх кнопок і перемикачів; на це витратили кілька годин, і лише по тому командир дозволив другу спробу. Цього разу все пройшло набагато ліпше: планетоліт навіть набрав першу космічну швидкість, але вийти на орбіту все одно не вдалося.

— Ти це... як його... двічі вже перетворив нас на тих... Ну... що з крильми! На янголів... От... Може, того... Досить? — не витерпів Васла.

— Нічого-нічого, — Шаната підбадьорила Кадима, який був уже похнюпив носа, — ми спробуємо ще разок.

Усе нормально вийшло тільки з четвертої спроби. Кадим злетів бездоганно, вийшов на орбіту, зробив два витки навколо планети, поки Шаната розраховувала курс на сузір'я Зеленого Пса, і в потрібний момент увімкнув маршрутний двигун. На дошці приладів спалахнула зелена лампа, яка показувала, що все зроблено правильно.

— Нормальний хід, — задоволено сказав командир, — давай іще разок!

Він удовольнився тільки тоді, коли Кадим п'ять разів поспіль злетів без жодних зауважень. Відчинилися двері, й до тренажера ввійшов Великий Процесор.

— Ну, як тут у вас?

— Все нормально, — доповів Рикпет, — ми готові.

— Точно? Обов'язки розподілили? Добре. Не забувайте, планетольотів у мене всього три. На кожному по два човники, на яких ви

можете сісти на планету. Планетоліт повинен залишатися на орбіті. Ц – планета велика, й сила тяжіння там чимала. Якщо ви будете злітати з планети – може не вистачити пального на зворотний шлях. І, крім того, якщо на планеті й справді завівся такий вірус, то краще човник відвідування назад не везти, залиште його там, на орбіті, а скафандри ретельно продезинфікуйте. Бракувало ще тільки, щоб цю гидоту сюди притягти. Ваше головне завдання – знайти експедицію. Знайти й повернути її сюди. Завдання другого плану: спробувати довідатися, що ж за вірус такий там завівся? І як із ним можна боротися? У цьому довіряйте місцевому населенню. Я думаю, вони не сидять там склавши руки, щось роблять, раз прохають допомоги! Але головне: знайти й повернути експедицію. Це найважливіше! Все зрозуміло?

– Так, пане Великий Процесоре: головне – знайти експедицію.

– Чудово. Тоді в дорогу. Я намагатимуся не випускати вас із поля зору, у всякому разі, поки мої засоби контролю будуть ефективними. Планета Ц все-таки дуже й дуже далеко. Планетоліт домчить вас туди швидко, бо він піде в підпросторі й швидкість його в багато разів перевищить швидкість світла.

– А хіба таке можливо? – поцікавилася Шаната. – Ми вчили...

– Не забувай, Шанато, ти – в Заекранні, а не у фізичному світі. У нас тут свої закони.

– Ой, забула зовсім...

– Мені здається, я все вам сказав. А тепер – на космодром.

Біля тренажера стояв курсор, знайома всім машина миттєвого пересування Заекранням. Не встиг Кадим навіть почухатися, а Васла сказати своє знамените «це... як його...», як вони опинилися біля підніжжя планетольота. Він був такий величезний, що спочатку всі розгубилися, особливо Кадим, якому належало вести це громаддя. Навколо пускового столу метушилися десятки глюків.

– Нічого собі, – пробурмотів новоявлений пілот.

– Не слабо! – погодився Рикпет.

– Це... як його... – на більше Васлі забракло слів.

Тільки Шаната мовчки похитала головою: вона раптом злякалася. На тренажері не було такого відчуття реальності, а тут... Таке громаддя!

– Тепер зрозуміло, чому нас ганяли на тренажері. Якщо ми таку штуку гахнемо, то половину Заекрання спалимо! – сказав Рикпет Кадиму. – Так що дивися, не нароби помилок!

– Та я із заплющеними очима! Ти що...

– Це... як його...

Швидкісний ліфт за лічені секунди доставив їх у кабінку. Там усе було точнісінько так само, як і в тренажері, тільки довелося надягати скафандри. Як пояснив Великий Процесор, старт і спуск здійснюються тільки в скафандрах – задля безпеки екіпажу. Важко хряпнули дверцята, які відрізали команду від зовнішнього світу. В кабінці запала цілковита тиша. Пролунав змінений динаміком голос Великого Процесора: «Готовність одна хвилинка», – і відразу механічний голос почав відраховувати секунди: «Ключ на старт... Запалювання... Є...»

У кабінці почалася вібрація, почулося глухе рокотання, що швидко переросло в оглушливе ревіння.

– Є відкрив від столу! Пішов, рідний...

Перевантаження втисло екіпаж у крісла. Немилосердно трусило кілька хвилин, а потім раптом настали повні тиша і спокій.

– Вітаю вас, ви на орбіті! Кадиме, ти чудово впорався. Молодець!

Усі полегшено зітхнули, а Шаната навіть усміхнулася. Рикпету здалося, що Кадим від гордощів груди випнув колесом, тільки під скафандром це було не дуже помітно. Тепер усі взялися скидати скафандри, але ніхто не подумав, що це доведеться робити в невагомості! Коли про це доповіли Великому Процесору, той лягнув себе по лобі так, що це почули навіть у навушниках на орбіті.

– Увімкніть режим штучної гравітації! Велика червона кнопка ліворуч, поряд із кріслом бортінженера!

– Це... як його... ага! Знайшов!

За секунду все владналося. Скафандри прибрали в спеціальний відсік, Шаната сіла за бортовий комп'ютер, і дуже швидко курс до сузір'я Зеленого Пса було розраховано, перевірено в Центрі керування польотом і введено в комп'ютер, який відповідав за режим пересування в підпросторі. Усі зайняли свої місця, і Кадим за наказом командира ввімкнув маршовий двигун.

РОЗДІЛ 2

Спочатку начебто нічого й не сталося, тільки штовхнуло несильно, й зірки на екранах розмазалися, як це іноді показують у фантастичних фільмах. Шанату трішки занудило, й вона скривилася. Перевантаження не було, всі спокійно сиділи в своїх кріслах, Васла навіть длубався в носі, а потім голосно чхнув, від чого Кадим здригнувся.

– Не чай під руку! – неголосно сказав він, уважно дивлячись на покази приладів. Нарешті вони відчули, що їх легко втисло в крісла.

– Приїхали, – сказала Шаната.

– Так швидко? – зачудувався Кадим. Йому було шкода розставатися з кріслом пілота.

– Підпростір – це клас! – посміхнувся Дроник. – Джик – і на місці!

– Виходь на навколопланетну орбіту, подивимося, куди краще човника саджати.

Кадим кивнув, а Шаната відразу навантажила свій комп'ютер новим розрахунком. Планетоліт, здавалося, завис нерухомо над планетою, хоча насправді просто обертався разом із нею на однаковій швидкості.

– Додай трішки, – попросив Рикпет, – так ми нічого не побачимо.

Кадим на кілька секунд увімкнув планетарний двигун, швидкість збільшилася, і вони почали обліт планети Ц. Побачили тільки один величезний материк і безкрай, дуже гарний з космосу блакитний океан. Кривий ріг материка, що тягся майже до полюса, відтинала гряда гір. З висоти орбіти білі хмари, підсвічені двома сонцями, були просто чудові.

– У них, напевне, дуже коротка ніч, – припустив Рикпет, – два сонця!

– Це... як його... А спати коли?

– Вони на ніч темні пов'язки на очі надягають! – засміявся Кадим.

– А, може, в них узагалі ночі нема! І не сплять вони зовсім, – висловила свою думку штурман експедиції, – у них, швидше за все, інакше, ніж у нас. Причина єдина – це інша планета!

– Красиво все-таки... – мрійливо промовив Дроник, – Кнопу* б сюди, щоб теж помилувалася...

– Це справи не стосується, у всякому разі, поки що, – припинив балаканину командир. – Сідати будемо поруч із великим містом.

З орбіти було видно, що місто, розташоване на березі океану, величезне. На материк була безліч інших міст, але набагато менших.

– Це... як його... Напевно, це столиця... Цей Родосим...

– Сидиром, – поправив Рикпет.

– Ага, ну цей... Професор... Він, напевно, теж десь біля столиці сідав.

---

* Одна з героїнь книжки «Канікули для Інформи».

– Радар засік на орбіті об'єкт, – доповів Кадим.

– Зближуйся, – скомандував Рикпет.

Кадим на мить запустив планетарний двигун, додав планетольотові необхідної для зближення швидкості. Вже за півгодини стало зрозуміло, що це точнісінько такий самий планетоліт.

– Перша експедиція! – впевнено сказав Рикпет. – Запитай їх по радіо.

В автоматичному режимі прийшла відповідь: планетоліт порожній.

– Та-а-ак... – протяг Рикпет. – Давайте промацаємо материк. Може, човник відгукнеться. Там же повинен бути радіомаяк, хіба ні?

Човник дійсно відгукнувся. Він був у горах, кілометрів за двадцять від столиці.

– Отам і сідатимемо, – командир тицьнув пальцем у миготливу точку на екрані монітора, – тільки такого нехлюйства ми не допустимо.

– Це ти про що? – поцікавилася Шаната.

– Хіба можна планетоліт залишати без нагляду?

– Тобто? – Кадим відчув у цих словах якийсь підступ.

– На планетольоті обов'язково повинен хтось залишитися.

– Це... як його... а хто?

– Пілот, – вагомо рубонув Рикпет.

– Що? – схопився Кадим. – Як це пілот?! Чому це пілот?! Лець що – одразу Кадим! Та я... Ти ж розумієш! Без мене ж!.. Краще Дроник нехай! Він же віртуальний, а там вірус!

– Ти тут не льодяники їсти залишаєшся, – спокійно відповів йому Рикпет, – ти прикриваєш наш тил, і ще невідомо, як усе там, унизу, обернеться! Може, тобі всіх нас витягати з планети доведеться, адже ніхто не знає, що там за вірус такий? Може, він і на людей діє, а не тільки на глюків? Залишаєшся ти, й не сперечайся! І службу свою нестимеш бездоганно – від цього, можливо, доля всього Заекрання залежить, зрозумів? Розкудкудахався тут... А ти в чисту цифру переходити вмієш? Отож! Нам на Ц його хохмочки можуть ой як знадобитися!

Рикпет розійшовся не на жарт, і Кадим вважав за ліпше поступитися.

– На наступному витку відвалюємо. Пілотувати човник буду сам. Шанато, прорахуй курс і час, щоб ми сіли поряд...

– Слухаюся, командире! – пробурмотів ображений Кадим.

– Слухаюся, командире, – відповіла Шаната високим і чистим голосом: Рикпет її здивував. Уперше вона бачила його дуже владним, таким, що не терпить заперечень. Вона зізналася собі, що таким він їй сподобався ще більше. Адже у хвилини прийняття відповідальних рішень командир і має бути суворим і жорстким.

– Без питань, – пробурмотів Дроник, задоволений тим, що його не залишили на планетольоті.

Рикпет із Васлюю і Дроником пройшли планетольотом до відсіку, звідки можна було перейти до космічного човника, науковою мовою – посадкового модуля. Утрюх вони взялися перевіряти готовність човника до відльоту. Усе було в повному порядку. За кілька хвилин до них приєдналася Шаната, яка вставила в бортовий комп'ютер флешку й перекачала розрахунок траєкторії посадки, зроблений на бортовому комп'ютері планетольота. До старту човника залишалось півгодини.

– Надягти скафандри, – скомандував Рикпет.

– Це... як його... Навіщо? У них же не того... Незручно!

Шаната рішення командира не коментувала, Васла ще трохи побурчав і теж підкорився. За десять хвилин до старту всі троє сіли в крісла й пристебнулися пасками: на човнику системи штучної гравітації не було й можна було не тільки набити собі гуль під час польоту, але й накоїти лиха, ненавмисно в що-небудь в'їхавши головою чи ногами.

– Час, – сказала Шаната, – готовність п'ять секунд... чотири... три...

Рикпет поклав пальці на клавіатуру пульта керування.

– Дві... одна... старт!

Човник сіпнувся.

– Це... як його... відчалили...

Рикпет, не відриваючись, дивився на прилади. Програмою було передбачено потрібне для посадки, розумна електроніка все робила сама. Рикпет сказав, що він пілотуватиме човник, але трохи перебільшив свою роль: човником керував бортовий комп'ютер, а Рикпет лише контролював його.

Тим часом човник відірвався від планетольота й завис. Планета, що летіла в чорній безодні космосу, була невимовно гарна. Блакить океану підкреслювалася білими хмарами. Єдиний материк, який займав величезну площу, був схожий на дивовижну рибу, що її голова впиралася в Північний полюс, а ріг, що нагадував хвіст дивовижної риби, – у Південний. Столиця розташовувалася недалеко від гір і темніла плямою на тлі зелених лісів.

Комп'ютер чітко ввів човник в атмосферу. Це був найважливіший момент: незначна помилка могла призвести до того, що човник, мов плаский камінь, який стрибає по воді млинчиком, відскочить від щільних шарів атмосфери, або навпаки, згорить у ній без сліду, як згорають метеорити над Землею темними серпневими ночами. За бортом човника забушував вогненний вихор, далі ввімкнулися двигуни гальмування, й нарешті експедиція підлетіла зовсім близько до

поверхні планети Ц. Рикпет узяв керування на себе, перевів човник у пілотований режим і описав широке коло навколо місця посадки: він шукав човника першої експедиції.

— Ось він! — скрикнула Шаната, яка перша побачила сріблястий хрестик, притулений до самого підніжжя гори.

Рикпет повернув штурвал і м'яко посадив машину. Васла кинувся до дверей.

— Куди? Дверей не відчиняти!

— Це... як його... Ти чого?

— Не поспішай, Васло, тобі це не личить. Це Кадим у нас найпоквапливіший. Зараз ми зробимо аналіз атмосфери, а вже потім... Дроніку, ти теж поки що не виходь. Краще бути обережним...

— Та що мені зробиться?

— Ти не пам'ятаєш, що казав про небезпеку вірусу твій пан? — обрубав його репліку Рикпет.

Шаната сіла за комп'ютер, і за кілька хвилин на екрані висвітилася інформація про склад атмосфери в порівнянні з землею. Шаната вивчила дані й труснула головою:

— Цілком можна обходитися без скафандрів.

— А цей... як його... вірус? — Васла вже не поспішав, а виявляв свою звичайну ґрунтовність у всьому та обачність.

Рикпет почував потилицю:

— Не будемо ж ми серед місцевих жителів ходити в скафандрах. Сподіватимемося, що до нас цей вірус не пристане. Він же віртуальний, зрештою!

Зняли скафандри й одразу відчували значну полегкість: все-таки вони були важкі й дуже сковували рухи. Безгучно відчинився люк шлюзу, й Васла разом із командиром увійшли до невеличкого приміщення. Вхідний люк зачинився, і відразу відчинився той, що вів назовні. Першим вистрибнув на поверхню Рикпет. Постояв секунду, потім спробував пройтися, навіть підстрибнув разів зо два: сила тяжіння не відрізнялася від земної.

— Добре! — уперше після посадки усміхнувся він. — Шано, ти мене чуєш?

Шана залишилася на човнику й бачила зараз Рика на екрані монітора.

— Так, командире. Чую добре.

— Васло, стрибай. Ходімо, оглянемо сусіда.

Рик точно посадив свій човник метрів за п'ятдесят від човника першої експедиції. Він був так само сріблястий, у чорних плямах кіптяви. Вхідний люк було зачинено.

- Шано, спробуй зв'язатися з човником і відчинити люк.
- Уже намагаюся, Рику.

Шана застукала клавішами комп'ютера. Човник відповів. Комп'ютери зв'язалися один з одним, і люк сусіда відчинився. Рик і Васла уважно оглянули внутрішні приміщення, але огляд нічого не дав. Тоді Рик сів за комп'ютер і серед безлічі файлів знайшов щоденник експедиції. Останній запис був такий:

«9.50. Сіли нормально. Ідемо в місто. Іншого способу отримати інформацію про вірус нема».

Запис мало що давав: пішли до міста! Усі бачили під час польоту, який величезний цей мегаполіс! Спробуй, знайди серед мільйонів і мільйонів жителів трьох глюків! Мабуть, тільки тепер Рик зрозумів, яке складне завдання він узяв на себе! Пішли в місто... Нічого собі!

- Шано, зв'язок із Кадимом є?
- Зараз спробую... Кадиме, ти чуєш мене? Агов, Кадиме!
- Так, чую! Як ви там, Шано? Знайшли човника?
- Привіт, Кадиме!
- Привіт, командире!

– Добре, ти не дмися, – сказав Рикпет, тому що у голосі Кадима ще й досі чулася образа. – Повідом Великому Процесору, що човник ми знайшли, він порожній. Останній запис у бортовому журналі повідомляє, що експедиція пішла до міста.

– Ясно, командире.

– Ми теж підемо в місто. Будемо на зв'язку. Як ретранслятор використаємо човник. Передавач буде в мене. Раз на добу зв'язуємося обов'язково.

- Зрозумів. Я виходжу із зони радіодосяжності, зв'язок закінчую.
- Зрозумів, кінець зв'язку.

Рик і Васла повернулися, Шана зачинила люк.

– Ідемо в місто? – запитав у командира Дроник.

– Ідемо, – підтвердив Рик, – тільки ось не уявляю, куди йти і з чого починати.

- Це... як його... це зрозуміло!
- Що зрозуміло? – запитав Рик.
- Із чого починати, того... зрозуміло!
- То з чого ж? – поцікавилася Шана.

– Зі сніданку! Їсти хочеться... – Васла закотив очі до стелі. – Якщо не слона, то слоненя точно зараз зжував би.

Шана з Дроником посміхнулись, а Рик кивнув:

– Ну, припустімо, на відсутність апетиту ти ніколи не скаржився. Якби тобі дали волю, то на Землі й слонів би, напевне, не лишилося. Але зараз маєш рацію: їсти хочеться. Про цю справу зовсім забули.

– А ми в човник нічого їстівного й не брали, – розгублено сказала Шаната.

– Стоп! Ану, відчини сусіда...

– Навіщо?

– Це... як його... може, у них є що-небудь пожувати? – припустив Васла.

Сусідський човник обнишпорили ретельно: нічого їстівного в ньому не виявилось.

– Тепер зрозуміло... – почав Рик.

– Що зрозуміло? – запитала Шаната.

– Як ти думаєш, їм їсти не хотілося? Ось де їхні сліди шукати треба! Там, де можна підкріпитися!

– Це... логіка того... залізна! – погодився Васла.

– Що стосується принцеси й Флоппі Ді, то ті до їжі не дуже, а пан Сидиром... Той попоїсти любить, хоч і професор! – висловив свою думку Дроник.

Шаната замислено кивнула: це хоч і маленький, але шанс.

– Тому, – підбив підсумок Рикпет, – ідемо в бік міста, а де дорогою побачимо магазини або трактири, чи як це все називається, там намагатимемося щось дізнатися. Налаштуйте мовні аналізатори. Спочатку тільки слухаємо, нікому жодних запитань. Утім, аборигени й так нас не зрозуміють.

Мовні аналізатори, мініатюрні прилади, які, накопичуючи інформацію про нову мову, забезпечували синхронний переклад і навчання власників інших мов, були в кожного.

– Усі готові? Тоді в дорогу!

Рикпет востаннє оглянув човник, дистанційним пультом замкнув люк, а сам пульт, попередньо запечатаний у поліетиленовий пакет, закопав неподалік, під кущиком, усяним дрібними квітами. Шлях попереду був далекий, кілометрів із двадцять, та ще й натщесерце... Але іншої ради не було, доводилося терпіти.

Першого аборигена зустріли кілометрів за п'ятнадцять, коли вже зовсім вийшли з гір. Абориген пройшов повз утомлених і запилжених членів експедиції і навіть не кинув на них зацікавленого погляду. Та й погляд у нього був якийсь ненормальний: нерухомий, мов у ляльки чи манекена. Нецікавим виявився перший житель планети Ц, якого вони зустріли! Вони теж не могли зав'язати розмови, бо не знали жодного слова незнайомої мови. Кілометрів через два зустріли ще одного глюка,

потім іще, й усі вони проходили байдуже. Нарешті вийшли на околицю міста. Тут глюків було багато, і мандрівники загубилися в юрбі.

— Я знаю, куди треба піти, — раптом сказала Шаната.

Зустрічний перехожий почув звуки її голосу й кинув на неї зацікавлений погляд. Це вже було досягнення: хоч хтось звернув на них увагу!

— Треба знайти базар. Не можуть же вони на базарі мовчати!

— Правильно, — погодився Рикпет.

— Це... як його... А їсти коли?

— Потерпи. На базарі що-небудь купимо... — і Рикпет розгублено замовк.

— Гроші! — зрозуміла Шаната.

— У нас немає ні цента! — зойкнув Дроник.

— Ви це... Проблеми з грішми? — запитав Васла.

— Ні, з грішми проблем нема, проблеми через їхню відсутність! — сумно посміхнувся Рикпет.

І без того складна справа ускладнилася ще більше.

РОЗДІЛ 3

Порадились і вирішили все-таки йти на базар. Те, що не подумали про гроші, справу, звичайно, ускладнювало. Але ще більшим ускладненням було незнання мови. Аналізатори поки що не працювали — не було чого аналізувати, зате мініатюрна відеокамера у вигляді значка, прикріплена до футболки Рикпета, фіксувала все, що діялося навколо, передавала зображення на човник, а звідтіля сигнал ішов на планетоліт. Мовчазність аборигенів просто збивала з пантелику. На базарі, звичайно, повинні бути розмови. Це ж базар! Усі новини завжди дізнаються саме на базарі. Залишилося вирішити, як знайти базар, не знаючи мови.

— Будемо просто йти та роздивлятися на всі боки, — запропонував Рикпет.

— Ні, — усміхнулася Шаната, — пропоную зробити інакше. Давайте подивимося, звідки глюки йдуть із сумками. Он бачиш? Бабуся пішла з сумкою, а з неї овочі стирчать?

Усі глянули в той бік, куди вказувала Шаната: протилежним боком вулиці йшла бабуся з важкою сумкою. Із сумки й справді стирчали овочі, які нагадували зелені стрілки цибулі.

— Звідки вона їх несе? З магазину чи з базару...

— Це... як його... Молодець, Шано...

Так, перебираючись від одного перехожого з покупками до іншого, дісталися до торговища. Тут і справді розмовляли. Не так багато як, наприклад, у фізичному світі або в Глюкландії*, але все-таки розмовляли. Мовні аналізатори почали ледь чутно попискувати, набираючи матеріал для аналізу. Учасники експедиції тинялися від однієї ятки до іншої, намагаючись затримуватися довше там, де точилися розмови. Вони вже навіть почали розуміти окремі слова: скільки, гроші, плати... Найчастіше повторювалося двоє слів. Один аналізатор переклав як «винен», друге ж, що звучало як «шняк», перекладу не піддавалося, аналізатор позначив його як назву грошової одиниці. Незабаром мовний аналізатор видав першу осмислену фразу:

— Ти мені винен три шняки.

Ця фраза повторювалася найчастіше, змінювалася лише кількість шняків, невеличких сріблястих монеток, які відразу після розмови переходили з рук до рук. Далі аналізатор переклав невеличкий діалог:

— Риба свіжа?

— Свіжа, слава Великому Сканеру.

— А де спіймана?

— Два шняки.

— Добре, — дві монетки перейшли з долоні покупця в долоню продавця.

— За островом, на ямі, триста кілокалорій на сто грамів.

— Беру оцю й он ту.

Продавець кинув дві рибини на ваги:

— Сім оболів вісім шняків.

Покупець дістав паперові гроші й монетки, продавець дав здачу.

Чим далі спостерігав Рикпет за глюками, котрі юрмилися на базарі, то більше переконувався: щось тут не те — глюки були якісь незвичайні. Ні, вони ходили, розмовляли, торгувались, як звичайні глюки, але робили це якимось байдуже. Ніхто з них жодного разу не усміхнувся, не розсердився, один одному не допоміг, не пожартував... Складалося враження, що базаром рухалися ляльки з пап'є-маше, тільки ниточок, за які смикав би невидимий лялькар, не було видно. Головною темою для розмов були гроші: оболи й шняки. Дуже часто згадувався якийсь «Його Дигітальна Величність», він же «Директор планети», він же «пан Великий Сканер». Мовні аналізатори й далі нашіптували у вуха нові й нові слова, і члени експедиції вже починали самі, без допомоги аналізаторів, розуміти, про що розмовляють цешеанці, а розмови в них були найзвичайніснікі:

---

* Місто з книжок «Антивірус» і «Канікули для Інформи».

– Я сьогодні заробив на два оболі більше...

– Слава Великому Сканеру, мені вдалося купити рибу на тридцять калорій кращу й на сім шняків дешевшу...

– Я знайшов нову роботу, хвала Директорові планети, де платять на тридцять оболів більше, а їздити туди на п'ять кілометрів і вісімнадцять хвилин менше.

– А ми вчора нагапличилися... – тут аналізатор писнув, сигналізує про те, що не може перекласти це слово.

– А гаплик був гарний?

– З останньої реклами, – мовець кивнув у бік великого рекламного щита. – Руки тремтять трішки, а так цілком... Спасибі Великому Сканеру, не забуває нас...

Рикпет мимоволі подивився навколо й побачив кілька великих рекламних щитів: «Дурій красиво! Супергаплик “Чорна троянда!”», «Супергаплик – це нове відчуття життя!», «Подаруй Супергаплик своїй дівчині та гапликніться разом!».

– Рику, жерти хочеться... – канючив Васла, який досхочу надивився на прилавки, завалені харчами.

– Я зараз, – по-змовницьки підморгнув Дроник, – один момент... Командире, йди за мною.

Він зайшов за торговельний намет і... зник, перетворився на блакитну непримітну хмаринку: Дроник перейшов у формат чистої цифри.

Дроник ріс звичайним сільським хлопчиськом до того часу, поки в нього не вдарила блискавка. Він пас корів і сховався від дощу під деревом, чого, звичайно, йому ніяк не слід було робити, бо ж блискавки найчастіше б'ють саме в такі самотні дерева. Але хлопчиськові пощастило: після удару блискавки він придбав дуже дивні здібності, зокрема й уміння переходити у формат чистої цифри, тобто перетворюватися на одинички й нулики, з яких складається будь-яке віртуальне тіло. Крім того, з цих одиниць і нуликів він міг перетворитися на що завгодно, а потім знову стати тим самим Дроником. Він міг стати невидимим, перемножити подумки будь-які числа, мав абсолютну пам'ять, словом, був зовсім незвичайним хлопчиськом, і Великий Процесор не дарма включив його до складу цієї небезпечної експедиції.

Блакитна хмаринка відразу погустішала й перетворилася на жовтавий папірець. Рикпет підняв його: це була купюра в десять оболів.

– Ха, – посміхнувся Рикпет, – ну, ти даєш...

На купюрі в овалі було намальоване чиєсь обличчя. Воно на мить прибрало вигляду Дроника, підморгнуло й тихо сказало:

– Нічого не вдієш, раз уже Васла так хоче їсти...

Рикпет тяжко зітхнув, але що ж він мав робити: дійсно, їсти хотілося, а грошей не було ані шняка... Він підійшов до друзів і показав гроші, Шаната з розумінням кивнула, а Васла ковтнув слину.

Уся компанія підійшла до торговельного намету, де продавався хліб. Рикпет привітно посміхнувся й мовив:

– Добридень! Будьте люб'язні!..

* * *

– Флеш, ти був обережний? Перевірявся уважно?

– Здрастуй, Брейку. Ти про що? Ти ж знаєш, я завжди уважний і обережний. А в чому річ?

– Може, мені здалося, але, схоже, за тобою хвіст.

Брейк, невисокий, лисуватий, стрімкий у рухах, підкотився до вікна, немов кулька ртуті, й обережно визирнув із-за шторки.

– Іди сюди, – покликав він Флеша, – бачиш пана в сірому? На лаві сидить... Він прийшов сюди разом із тобою або за тобою, це як подивитися.

Флеш, високий, із могутніми плечима та рудою чуприною, рухався дивно легко й безгучно. Він підійшов до вікна й став на місце Брейка.

– Не знаю його...

– Перевірити б цього сірого, заражений він чи реаліт, тоді все стало б зрозуміло, – прошепотіла В'ю Соник.

«Зараженими» називали тих, кого вразив вірус. Вірус убивав у глюка всі почуття: фантазію, співчуття, смуток, любов, словом, від глюка начебто залишалася сама оболонка. І очі в них були, як у сонної риби: байдужі та малорухомі.

Брейк, Флеш і В'ю Соник входили до складу невеликої групи, яка намагалася знайти засіб проти вірусу. Великий Сканер не заохочував такої діяльності, з подібними групами боролися. Великий Сканер вважав, що самодіяльність у цьому питанні загрожує неабиякими ускладненнями, бо вірус міг мутувати й зробитися ще небезпечнішим. Тому групи виловлювали й кидали до в'язниці. Ніхто не бачив, щоб заарештовані члени Опору – так називали рух тих, хто намагався знайти ліки, – потім виходили на волю. Всі вони зникали невідомо куди. Ті, хто намагався з'ясувати їхню долю, рано чи пізно теж зникали.

До групи, крім Брейка, Флеша та В'ю Соник, входили ще десяток учених, яких розшукували по всьому материку та берегли, мов зіницю ока. З величезними труднощами діставали устаткування, необхідні препарати й хімікати. Якщо служба Загальної безпеки накривала лабораторію, це було справжньою трагедією, бо доводилося починати

все наново. Найскладніше в роботі лабораторії було те, що дотепер не вдалося виявити самого вірусу, а також визначити, за яким принципом він обирає свою жертву. Спочатку його намагалися знайти в крові. Для цього довелося створити цілий банк крові, добути відповідні хімічні реактиви, мікроскопи, включаючи цифровий, і таке інше. Кілька місяців група намагалася виявити вірус, але марно. Потім хтось припустив, що він може бути тільки в одному з органів, наприклад, у мозку або печінці. Добувати зразки цих органів можна було тільки в лікарнях, а це теж виявилось не простим завданням. Серед лікарів слід було знайти реалітів, а серед реалітів – одностумців, бо реаліт на реаліта не схожий. Траплялося, що й реаліти повідомляли про роботу груп Опору службі Загальної безпеки Директора планети.

Ні Брейк, ані Флеш не знали, скільки таких підпільних лабораторій у країні, але те, що вони були й усі ретельно конспірувалися – це вони знали напевно. Відомості про зроблене в лабораторії Брейк раз на два місяці відсилав поштою на адресу, котру йому повідомляли так само – поштою. Адреси щоразу були нові та вказувалися в чергових листах, у яких приходили огляди робіт інших підпільних лабораторій. З усього цього було зрозуміло, що існує єдиний центр Опору, законспірований ще краще за лабораторії. Можливо, це навіть не центр, а лише один глюк, який усе тримає в своїх руках. Коли так, то це був геніальний глюк, адже керував він цими лабораторіями дуже грамотно, чудово узагальнював результати всіх досліджень і при цьому його жодного разу не запримітила служба Загальної безпеки Директора планети Великого Сканера.

Лабораторія Брейка займала чотирикімнатне помешкання. У двох кімнатах задля маскуванню жив Брейк. Інші відвели вченим. На квартирі вони всі разом ніколи не збиралися. Кожен із них де-небудь працював про людське око й заради заробітку коштів на харчі, а до лабораторії всі приходили вечорами, ранками, словом, коли мали вільний час. Злагоджена робота подібної підпільної лабораторії коштувала величезних зусиль, і от тепер під її вікнами помічено глюка, який дуже нагадував шпигуна міністерства Загальної безпеки. Було від чого переполохатися!

– Флеше, мерщій іди звідси.

– Куди?

– Та звідки я знаю! Веди цього пана куди-небудь подалі, хоч до чорта в зуби. Нехай подумає, що ти просто зайшов до знайомого. І не здумай показати, що ти впізнав у ньому шпика! Ти звичайний заражений, зрозумів?

– Зрозумів, що тут не розуміти... – невдоволено пробурчав Флеш. До цього він дві години ходив містом, вишукуючи необхідні хімікати для подальших дослідів, а тепер знову доводилося йти невідомо куди й невідомо на скільки, щоб вивести підозрілого типа з-під вікон лабораторії. Як тільки за Флешем лягнули двері, Брейк підскочив до вікна. Його побоювання підтвердилися. Тип у сірому почекав, поки Флеш відійде метрів на двадцять, ліниво підвівся з лави й рушив за ним.

«Так... Виходить, Флеша викрили! Він гарний товариш, але зв'язок із ним доведеться припинити! Якщо служба Загальної безпеки в нього вчепилася, то не випустить!»

Брейк розумів, що рано чи пізно лабораторію теж викриють, і, звичайно, мав план на такий випадок. Тепер усе вирішував час. Стукнули двері – це прийшла В'ю Соник, що виходила до магазину.

– В'ю, оце – терміново в поштову скриньку, – він тицьнув у руки В'ю Соник пачку підготовлених на такий випадок листів, де умовними фразами повідомлялося про небезпеку й нову адресу лабораторії.

Приміщення під нову лабораторію було обрано заздалегідь: приватний будиночок просто на перехресті людних вулиць – хто подумає, що підпільну лабораторію організували за два кроки від поліційного відділку, який підтримує порядок на міському базарі?

Тепер слід було швидко зібрати всі записи про роботу, основне устаткування та хімікати. Він глянув на предмет своєї гордості – цифровий мікроскоп: вивезти це все непомітно буде дуже складно, але іншого шляху нема. Завтра нишпорки Загальної безпеки почнуть перевіряти всі адреси, які засвітив Флеш, тягаючи за собою шпика, тому рахунок іде на години, а може, навіть і на хвилини. В'ю вже побігла на пошту відсилати листа, а Брейк кинувся пакувати все необхідне. Ще за годину в двері подзвонили. У Брейка похололо всередині: невже не встигли? Але це повернувся Флеш.

– Ну? – в один голос запитали в нього Брейк і Асус.

– Сірий десь відстав, я навіть не помітив, де...

– Це погано... Допомагай!

– Може, ти марно це все почав? Може, пронесе?

Брейк навіть не повернув голови в бік Флеша.

– Допомагай пакуватися, чорт забирай, а не викаблучуйся!

Ще за три години все необхідне, складене в невеличкі пакунки й коробки, зібрали в кутку. Вийшла чимала купа.

– На сьогодні все, – сказав Брейк, – можеш йти відпочивати, переїздити будемо завтра, після того, як зайде Ба.

Ка – друге, мале сонце. Коли воно сходило – починалася ніч, а з'являлося Ба – велике сонце, починався день.

- Удень?
- А ти хочеш тягатися з коробками вночі? Порожніми вулицями?
- Логічно, – погодився Флеш. – Тоді я пішов?
- Доброго відпочинку.
- Дякую.

Брейк, аби переконався, що Флеш пішов, простежив за ним з вікна.

- Ти йому не довіряєш? – стурбовано спитала В'ю.
- Не в цьому річ. Він на гачку в шпиків, ось у чому проблема. Нам слід зробити величезну роботу, В'ю. За ніч усе це, – він показав на гору коробок і згортоків, – має зникнути з квартири.

В'ю Соник тяжко зітхнула:

- Ти не робиш із мухи слона?
- Ні, В'ю, не роблю. Це елементарна обережність. Я зовсім не виключаю, що завтра вранці може бути пізно.

РОЗДІЛ 4

Торговка глянула на друзів олов'яними очима, а потім кліпнула.

– А... А... Ви мене пограбувати хочете? – одразу було видно, що вона заражена таємничим вірусом. Незрозуміло чому вона обурилася, але й обурена говорила так, немов лила воду з пляшки: буль-буль-буль... Безбарвно, байдуже.

– Ви про що? – не зрозумів Рикпет. – Не хочу я вас грабувати! Я хочу купити хліба, – й простяг продавщиці десять оболів.

– Ай-яй-яй, – і далі тягла перекупка, – ви не знаєте, що найдорожчий товар – це ввічливість? Ви не знаєте, скільки коштує «Здрастуйте!» і «Будьте люб'язні!»? Та ви не тільки реаліти, ви ще й не наші реаліти? Ви звідки? Шпигуни?

Спритним рухом, таким, як кицька ловить лапою муху, вона вихопила з пальців у Рикпета гроші, другою рукою піднесла до рота свисток. Немов з-під землі вискочили двоє вдягнутих у чорний однострій поліцейських.

– Чого свистіла? – безбарвним голосом запитав один.

Торговка тицьнула пальцем у бік Рикпета й друзів:

– Чужі реаліти! Вони сказали «Здрастуйте!» і «Будьте люб'язні!». І взагалі, мені здається, що вони шпигуни.

Поліцейські обвели друзів холодними риб'ячими поглядами. При слові «шпигуни» один вихопив з кобури пістолет, другий підкинув автомат.

– Випромінювачі... Магнітні випромінювачі... – промчало юрбою, котра миттю утворилася біля хлібної ятки.

– Вас заарештовано, – оголосив один з поліцейських, вочевидь, старший, – ідіть за нами.

Рикпет засмучено сплюнув на землю:

– От дурість яка...

– Реаліті... Реаліті... Шпигуни... – зашелестіло юрбою.

– Руки за спину та рушайте за мною! – Той, що був з автоматом, став позаду маленької колони, а той, що мав пістолет, сунув попереду, прокладаючи шлях крізь юрбу.

Торговка розгладила новеньку купюру в десять оболів.

– Ай! – раптом вигукнула купюра тоненьким голосом, зображення в овалі захихотіло й сказало: – Яка ж ти брідка! Васла так хотів їсти!

Щелепа в торговки відвалилася, очі закліпали так, що від швидкого руху вій зробився протяг.

– Це що таке? Що таке, я вас запитую?

Купюра випала з її онімільх рук, полетіла на підлогу, де була підхоплена легким вітерцем і віднесена за ріг намету. Там вона негайно перетворилася на Дроника, й коли перекупка забігла за ріг у надії підняти гроші, то нічого там не виявила, крім самовпевненого хлопчиська, який глузливо дивився на неї.

– Ти? Ти поцупив мої гроші?! – закричала торговка. Це виглядало дуже дивно: кричати вона кричала, але обличчя в неї було нерухоме, а очі холодні, мов у замороженого судака. Кричала вона, мабуть, не тільки тому, що легені потребували вправ, але й тому, що їй, як торговці, потрібно було кілька разів на день покричати, інакше яка б вона була торговка? А крім того, вона щойно втратила так вдало видурені гроші.

– Це ви мені? – незворушно, мов по-справжньому заражений, поцікавився Дроник.

– Тобі, паршивцю! Вивертай кишені!

– Та в мене їх узагалі нема! – Дроник провів руками по штанях, де справді не було видно навіть ознак кишень, сплюнув, шморгнув носом і з незалежно піднятою головою рушив туди, куди хвилиною раніше повели його друзів. Тим часом юрбу не зацікавили вигуки торговки і глюки почали поступово розходитися.

– Бомбистів упіймали! Вісім бомб при них знайшли...

– Не бомбистів, а шпигунів...

– Не вісім, а дванадцять! Магнітні бомби... Такий жаж!

– Винюхували секрети Великого Сканера, негідники...

– Але наш Директор планети не такий простий...

Чутки розходилися базаром, ніби кола від кинутого у воду каменя, обростаючи дедалі новими подробицями. Рикпет у цих чутках поступово перетворився на звіроподібного циклопа, Васла – на велетня, а Шаната – на прекрасну жорстоку вбивцю, ватажка зграї шпигунів-терористів-бомбістів і половина базару на власні очі бачила, як вона їла сире, криваве м'ясо свинського звіра хрю.

– І рвала, рвала зубами, просто ноги відкушувала!

– Ага, а зуби! Немов ікла шаблезубого собаки...

Дроник наздогнав друзів і пішов іншою стороною вулиці, всім своїм виглядом демонструючи, що поспішає у власних термінових справах і ніякі шпигуни чи бомбісти його нітрохи не обходять.

Дільниця розташовувалась у сірому двоповерховому будинку. Навколо, на маленьких смугастих стовпчиках стояли датчики магнітного захисту. Перехожі боязко обминали ці стовпчики: одного дотику до магнітного променя було достатньо, щоб просто зникнути.

– Давай, давай! – підганяв Рикпета й компанію поліцейський з автоматом, тицяючи кожному по черзі стволом у спину.

– Це... як його... – Васла спробував протестувати, за що одразу отримав прикладом по плечах. Шаната тільки голосно зітхнула.

Дроник від безсилля скрипів зубами, але зробити нічого не міг. Біля входу в дільницю поліцейські зупинилися, хтось із середини вимкнув захист, бранців заштовхали всередину, й усе стихло, тільки датчики знову замиготіли блакитними вогниками. Дроник обійшов ділянку навколо. Мабуть, будинок пильно охоронявся, бо його відразу ж погукали:

– Агов, ти чого тут швендяєш? У буцегарню захотів?

У буцегарню, звичайно, не хотілося, тож Дроник відійшов, але погляду з вхідних дверей не зводив. Минуло не так багато часу, як раптом двері відчинилися. З них вийшла вся трійця: попереду Рикпет, слідом – струнка Шаната. Замикав процесію Васла, який при ході перевалювався, мов качка.

– Ура... – прошепотів Дроник. – Випустили! Живі й здорові!

Він почекав, поки трійця заверне за ріг, і підскочив до друзів.

– Ой, як здорово! Ну, що там було? Чому вас так довго тримали? На нього глянули олов'яні очі Рика.

– Тобі чого треба?

Дроник сторопів. Сумніватися не доводилося: перед ним був Рикпет, але... І разом з тим не Рикпет...

– Відвали, дурню! – безбарвним голосом промовив Рик, відсунув Дроника рукою і пройшов повз нього. Слідом за ним, не звертаючи жодної уваги на друга, пройшли Шаната з Васлюю. У всіх були такі ж байдужі погляди, як і в командира.

– Вірус! – зойкнув Дроник. – Вони підхопили вірус! А може, їх заразили? Навмисно заразили? А може, я помилився? Може, здалося?

Він поквапився за друзями, наздогнав їх на перехресті двох вулиць і спробував зупинити Шанату:

– Агов, Шано... Послухай, Шаночко... Та зажди хвилинку! – він узяв дівчину за руку.

Шаната висмикнула руку й закричала:

– Поліція! Поліція, до мене чіпляється хуліган!

Одразу з'явився поліцейський, немовби очікував за рогом сусіднього будинку.

– Де тут хуліган?

Дроник випустив руку й під сюрчання поліцейського свистка, що підстьобнув його, перестрибнув парканчик біля якогось приватного будинку та миттю перейшов у формат чистої цифри. На подвір'я ввалилися троє поліцейських:

– Де він? Де хуліган? Він не міг далеко втекти... Шукайте його тут!

Клацнув замок, і на ганок вийшов невисокий кремезний глюк.

Він суворо оглянув подвір'я і не дуже люб'язно сказав поліцейським:

– Хто заважає відпочивати службовцеві Великого Сканера?

У вусі глюка блиснула, відбиваючи вечірнє сонце, сережка, й поліцейські одразу зробилися сумирними:

– Та ні... Хто ж заважає! Ми бачили, як сюди забрався хуліган, от і вирішили подивитися! Ми вже йдемо... Мабуть, здалося!

– Ну-ну... – пробурчав господар і роздратовано ляснув дверима.

Дроник не дуже боявся поліцейських: у форматі чистої цифри знайти його було практично неможливо, але йому стало цікаво, що ж це за глюк такий і до чого тут сережка? Він просотався крізь замкову шпарину в дім. У кімнаті, поєднаній з передпокою і кухнею, нічого незвичайного не було, зате в двох інших!.. Щільно зсунуті столи, заставлені приладами й устаткуванням, троє в білих халатах, схилені над мікроскопами, навіть комп'ютер був утиснутий у цей невеликий простір.

«Оце так! – подумав Дроник. – Певна річ, усе це робиться потай».

Той самий, із сережкою у вусі, зайшов до кімнати й заспокоїв схвильованих мешканців:

– Усе гаразд! Троє дурнувятих поліцейських заблукали випадково.

– Точно? Ти нічого не переплутав? – засумнівався хтось.
– Ні. Вони урядової кліпси так налякалися, що одразу змились!
І тут Дроник зважився. Він виник просто з нічого посеред кімнати.

– Здрастуйте...

Запала мертва тиша.

– Це хто? – напруженим голосом запитав один із тих, що були в білих халатах.

– Не знаю, – розгублено відповів Брейк, бо це був саме він.

– Дострибалися! – кинув інший.

– Хай вам грець! – закричав третій, вихопив із-за пояса блискучий пістолет і навів його на Дроника.

– Перестань, ідіоте! Півбудинку рознесеш!

– Та заждіть ви, – Дроник не злякався, а швидше розсердився, що його не розуміють, – я не думаю, що я ваш ворог.

З першого погляду йому стало зрозуміло, що ці глюки вірусом не заражені, а раз так, то можна спробувати встановити з ними контакт.

– Прошу вас, – він спокійно подивився на того, хто тримав у руці магнітний випромінювач, – давайте поговоримо. Я розповім вам, хто я і звідки, а далі ви вже будете вирішувати, що зі мною робити. У всякому разі, ми не вороги, я вас запевняю.

Не так слова, як тон, яким вони були сказані, заспокоїли й господаря, і тих, хто працював у кімнаті.

– Гаразд, – погодився Брейк, – розповідай.

– Я це... – почав Дроник зовсім як Васла. – Я не з вашої планети...

– Тобто ти хочеш сказати, що не з планети Ц, а з іншої, зовсім з іншої планети? – перепитав один із білохалатних.

– Чи чули ви що-небудь про Великого Процесора?

– Про кого Великого? – Брейк недовіркою схилив голову до плеча й примружив око. – На нашій планеті є тільки один Великий – Його Дигітальна Величність, Директор планети пан Великий Сканер.

– Не знаєте Великого Процесора, Володаря та Пана Заекрання, Жорстких Дисків, Чипів і Числень?

Усі Perezирнулися й здивовано знизали плечима.

– Це ім'я нам ні про що не говорить, – відповів за всіх Брейк.

– Великий Процесор командує всім цим, – Дроник невиразно обвів руками коло.

– І нашою планетою? – недовіркою перепитав Брейк.

– І вашою планетою, – впевнено підтвердив Дроник.

– Ха! Брешеш ти все, хлопче, – гмикнув один із учених, – як це він може командувати всіма, якщо ми його навіть не знаємо? От Брейка знаємо, і йому підкоряємось, виходить, він нами командує, а твого Великого Процесора ми не знаємо!

– Це нічого не значить.

– Ось тобі й маєш! – здивувався Брейк. – Як можна підкорятися тому, кого не знаєш?

– Що ви знаєте про закон Всесвітнього тяжіння? – несподівано запитав Дроник.

– Усесвітнього тяжіння? – розгублено перепитав Брейк. – Ви чули що-небудь про такий закон? – звернувся він до друзів.

Ті похитали головами.

– Директор планети такого закону начебто ще не видавав...

Дроник узяв зі столу перше, що трапилося під руку, – це був грубий зошит.

– Проте це не заважає йому справно працювати, – і розняв пальці.

Зошит голосно ляпнув об підлогу, Брейк і всі його друзі здригнулися.

– Добре, припустимо, є такий Процесор... – почав Брейк.

– Великий Процесор, – виправив його Дроник.

– Гаразд, – погодився Брейк і наблизився до прибульця, – що з того? Ти тут до чого?

– А до того! Це він мене послав сюди. І не тільки мене, і ось чому...

І Дроник коротко розповів, хто він, звідки й чому тут з'явився.

– І от, вийшли вони з поліційної ділянки зовсім іншими, – розповідав він про своїх друзів, – ми ж розраховували, що для людей із фізичного світу вірус не страшний, а виявилось, що помилялися...

– Проклятий вірус! Проклятий Великий Сканер, котрий не хоче з ним боротися по-справжньому! – вигукнув Брейк.

– А чому не хоче? – поцікавився Дроник.

– Та як же чому? – у свою чергу здивувався Брейк. – Зараженими куди простіше керувати, ніж реалітами! Зараженим усе по барабану! Вони не люблять, але й не ненавидять! Вони погано працюють, але й нічого не вимагають! До того ж навіть при поганій роботі в країні ніхто голодний не ходить! Вони знають тільки Великого Сканера й готові за нього вмерти тому, що й не живуть зовсім! Тому, що вони не хочуть кращого: у них на це ні фантазії, ні бажання не вистачає! Їм би тільки нагачитися, а на решту начхати. Сканеру цей вірус як подарунок, а ти дивуєшся, чому він не хоче з ним боротися...

Дроник згадав рекламу на вулицях.

— А що таке гаплик?

— Та гидота така, схожа на глину. Коли жуєш, то приємно, й настрій кращає, а коли Ба зійде, то почувашся так, немов тебе цілу ніч кийками молотили.

— Навіщо ж тоді його жувати?

— У тім-то й річ! Від виробництва й торгівлі гапликом Сканер отримує величезні прибутки, тому всі розмови про шкідливість гаплика невігідні для Сканера, а значить — злочинні. А те, що він дуже шкідливий для здоров'я, можеш не сумніватися! А тут іще цей вірус!

Учені в білих халатах під час усієї Брейкової оповіді кивали головами: правда, все правда...

— Я не здивуюся, — провадив тим часом Брейк, — якщо в дільниці їх спеціально заразили цією гидотою!

— Дуже схоже на правду, — погодився Дроник.

— Ти все добре сказав, — Брейк посміхнувся, — але нічого не довів. Слова, це, розумієш, тільки слова...

— Нема питань! — сказав Дроник і зник.

РОЗДІЛ 5

Полицейські завели Рикпета, Шанату й Васлу до невеличкої кімнати з перегородкою, за якою сидів офіцер з погонами. Він відірвався від прошнурованої книги, в яку щось записував, і запитливо глянув на конвой.

— Реаліти, — доповів той, — зчинили бешкет на базарі, обдурили торгівку, порушували громадський порядок.

Офіцер схвально кивнув головою, підняв слухавку, натиснув клавішу й шанобливо мовив:

— Пане Джойст? Є клієнти для вас. Слухаюся, пане Джойст... Неодмінно, пане Джойст... Про що мова, пане Джойст...

Офіцер підкреслено шанобливо, ніби співрозмовник міг його бачити, поклав слухавку.

— До особливого відділу їх, до пана Джойста, — наказав він.

Бранців повели сірим коридором, який закінчився міцними металевими дверима.

— Рику, мені страшно... — прошепотіла Шаната.

— Припинити розмови! — гримнув конвойний і замахнувся автоматом. Шаната здригнулася й відсахнулась.

— Ти... це... як його... виродок! — заступився за Шанату Васла, за що відразу отримав прикладом по спині.

– Мовчати!

Конвойний натис на кнопку дзвінка, за мить двері повільно відчинилися. Далі, таким же сірим тісним коридором бранців повів уже інший конвойний, у вусі якого зблискувала срібна кліпса.

– Стояти! – скомандував він, коли процесія дійшла до невеличкої кімнати. У кутку, за найзвичайнісіньким канцелярським столом сидів невисокий на зріст кремезний глук із золотою кліпсою у вусі. Він глузливо оглянув бранців.

«Напевно, це і є пан Джойст. Але ж він не заражений вірусом! – раптом подумав Рикпет. – Усі заражені, а він – ні!»

– Звичайна процедура, – кинув конвойному той, хто сидів за столом.

– Слухаюся, – відповів конвойний і вийшов з кімнати іншими дверима.

Джойст підняв погляд на Рикпета:

– Хто такий? І як ти посмів порушувати громадський порядок?

– Та нічого я не порушував! Я хліба хотів купити, а ця... Розкричалася, як не знаю хто! Подумаєш, сказав «Будьте люб'язні!»! Що в цьому поганого? Ніщо так дорого не цінується й не коштує так дешево, як ввічливість.

– І звідки ж ти такий розумний? – поцікавився Джойст.

– Я з... – Рикпет затнувся. Ледь не сказав, що з фізичного світу, а потім подумав: «А раптом приймуть за божевільного? Що ще за фізичний світ такий? Краще промовчати».

І він відповів невиразно:

– Звідтіля...

– Ага... ага... Отже, звідтіля? Ну й добре! Звідтіля, то й звідтіля! Пройди в сині двері, – Джойст побачив, що бранець завагався, і підбадьорливо кивнув, – нічого страшного там немає. А не підеш – усе одно примусимо! Це дурниці... Лише медична перевірка: є в тебе Х-вірус чи ні.

Рикпет подумав, що Джойст має рацію – все одно примусять, опиратися безглуздо, і він сміливо взявся за ручку дверей. Кімната, куди він потрапив, була світлою. На столі стояв великий кубічний апарат, поряд з яким терпляче стовбичив той самий конвоїр, який зустрів їх біля залізних дверей.

«Цікаво, – подумав Рикпет, – їх що, всього двоє?»

Рикпета поставили перед блакитним екраном, який висів на стіні, а на лоб наклали два датчики на присосках. Від холодного дотику гуми Рикпет здригнувся.

– Стояти сумирно, не смикатися! – наказав конвоїр.

У вічі Рикпету вдарив сліпучий промінь, від несподіванки він здригнувся.

— Я ж сказав не смикатися! Ще раз...

Знову промінь ударив межі очі. Цього разу Рикпет витримав і не ворухнувся.

— Добре, йди в сині двері.

Рикпет слухняно пройшов у двері. Уздовж стіни без вікон тяглася довга вузька лава. Він низав плечима, не розуміючи процедури, яку щойно пройшов, і сів на лаву. За кілька хвилин до нього приєдналася Шаната, а далі й Васла.

— Це... як його... Дурнів знайшли... Ліхтариком ще світять!

— Як вони можуть за допомогою світла визначити, заражені ми цими самими X-вірусами чи ні? — невідомо в кого запитала Шаната.

До кімнати ввійшов охоронець:

— Ідіть за мною!

Опиралися було безглуздо. Вся трійця покірно пішла за охоронцем. Вийшли надвір. Ба припікало, було близько полудня. Надворі на бранців чекало сіре закрите авто. Охоронець розчинив дверцята:

— Вам сюди...

Кабіна із загратованими вікнами була просторою, мабуть, розраховувалася на значно більшу кількість гляків. Задирчав стартер, зашумів двигун, і машина рушила.

Куди їх везли? І навіщо?

* * *

— Пане професоре! Пане професоре! Прокиньтесь, будь ласка!

Професор Сидиром перевернувся на інший бік і чітко вимовив:

— Ні, шановні добродії, це тільки з одного боку... — та знову захропів.

Флоппі Ді здивовано хлопала віями.

— Пане професоре, а з іншого боку що? І боку чого? Та прокиньтесь жи ви нарешті! — Й вона щосили смикнула професора за плече.

Професор перестав хропти й розплющив одне око.

— А... Це ти, Флоппі... — він потрусив головою, відганяючи рештки сну, і нарешті до нього дійшло, хто стоїть перед ним. Він скрикнув і одразу затулив собі рота долонею, — Флоппі? Ти як сюди пройшла? А якби побачила охорона? Збожеволіла...

— Тут збожеволієш... Інформа зникла.

Розмовляли пошепки, хоча сусіди професора спали, наче вбиті. Ще б пак! Цілий день усі працювали понад силу на овочевому полі, ввечері отримували вбогу вечерю й напівголодні лягали спати. Всі так

стомлювалися, що сили не було навіть, аби побалакати про щось. І так день у день: робота... робота... робота...

Професора Сидирому, Флоппі Ді й принцесу Інформу було схоплено поліцейськими на одному з численних ринків міста. Підозри викликали їхні запитання, з яких одразу стало зрозуміло, що це – реаліти, й до того ж іще ненормальні. Хіба знайдеться нормальний цешеанець, який почне розпитувати про Директора планети Великого Сканера? Чи про Х-вірус? Смішно сказати! Хтось із пильних громадян одразу повідомив поліцію, що на ринку з'явилися дивні типи, які ставлять дуже й дуже підозрілі запитання. Для всіх дивних, підозрілих і надміру цікавих глюків, та й просто реалітів місце в країні Великого Сканера тільки одне – Забугорна Долина, в офіційних таємних документах іменована «Зоною номер нуль». Місце це було супертаємне, знали про нього тільки найбільш високопоставлені працівники Міністерства загальної безпеки. Долина відділялася від решти материка грядою високих гостроверхих скель, здолати які було не під силу навіть досвідченому скелелазові. Крім того, в передгір'ї спорудили лінію магнітних випромінювачів, пройти повз які не міг жоден глюк. Усі мешканці планети Ц знали про Забугорну Долину, але ніхто не знав, що в долині розташовується «Зона номер нуль», де утримуються заарештовані реаліти. Чим менше на планеті лишалося реалітів, тим менше згадували про долину – заражених ця тема просто не цікавила. Хіба мало долин на планеті? А що там нудяться сотні тисяч реалітів – про це не знали, а хто й чув щось краєм вуха, був упевнений, що то плітки. А їх слухати не треба, а тим більше розпускати, тому що дуже просто можна самому в цій долині опинитися.

У Забугорній Долині було збудовано безліч заводів і фабрик, величезні простори розорано під посіви зернових і овочів, безліч фруктових садів і ферм, у яких тримали худобу, в річках і озерах вирощувалася величезна кількість риби. І скрізь, на всіх роботах, під пильним наглядом озброєних до зубів охоронців надсаджувалися реаліти. Спочатку покарання за неслухняність призначалося одне й дуже суворе – розмагнічування, але згодом, коли реалітів почало залишатися дедалі менше, а місце, де потребували їхньої рабської праці, – дедалі більше, розмагнічування застосовувати майже перестали. Охоронці знаходили інші способи покарань: кидали в карцер, били кийками, позбавляли води та їжі; та хіба мало можна вигадати таких мук, острах яких змусить будь-якого глюка працювати як слід?

Професор, Флоппі Ді й принцеса перебували в Забугорній Долині вже другий місяць. Після короткої наради вирішили нізащо не говорити, хто вони такі, а тим більше, хто така Інформа. Хто його знає, що може вчинити Великий Сканер, якщо довідається, хто перебував

в його руках? Вирішили огледітися, а потім уже думати, що вдіяти. І ось на тобі — така придибенція!

— Як зникла? — трохи голосніше, ніж це було потрібно, запитав професор.

Сусід ліворуч перестав хропти й перевернувся з боку на бік. Професор і Флоппі застигли. Сусід щось пробурмотів уві сні й знову гучно захропів.

— Не знаю, — зашепотіла йому в саме вухо Флоппі. — Тільки я прокинулася, а її нема. Я подумала, може, вона в туалет вийшла, годину чекала, а її все нема й нема. Я виглянула з бараку — охоронця теж нема, от я до вас у барак і перебігла. А ваш охоронець теж кудись пішов.

— Зрозуміло, — пробурмотів професор, хоча нічого не було зрозуміло, — біжи назад, поки тебе не застукали. Чекай на Інформу, вранці побачимо. І не хвилюйся, вона звідси все одно не втече. Впевнений, ранком усе з'ясується.

Флоппі навшпиньки вислизнула з бараку. Свою помічницю професор заспокоїв, але сам не заснув до ранку: справді, куди могла подітися принцеса? Вночі! Не сказавши й слова Флоппі!

«Дівчисько! — лаявся подумки професор. — Неслухняне дівчисько! Отримає вона від мене, коли повернеться!»

Він проворочався без сну до самого ранку, і коли пролунав сигнал до пробудження, встав зовсім розбитим, але нічого вдіяти не міг, мусив одягатися, йти на сніданок, а потім на роботу. У їдальні він здаля побачив Флоппі разом з Інформою, грізно насупився й підійшов до них.

— Дівчисько! Паска б тобі! — прошипів він грізно.

— Пане Сидиром, у мене є приголомшлива новина! — зашепотіла Інформа. — Тільки я тут говорити не можу, потім, надворі.

Професор здивовано знизав плечима й гмукнув:

— Таємниці... Подумаєш... — Він поставив перед собою тацю з тарілкою супу, шматком хліба й чашкою рідкого чаю, над якою здійсманася пара. — Тоді снідаймо швиденько.

За десять хвилин надворі Інформа неголосно розповідала про свою нічну пригоду. Учора вдень, під час роботи зовсім випадково вона почула дуже цікаву розмову. Говорили двоє молодих чоловіків.

— Зустрічаємося за годину після сходу Ка, — сказав один.

— Добре. Будь обережний! Приходь до старого колодязя, треба поговорити і дуже серйозно. Мені здається, що десь поруч із нами треться шпигун.

Обоє не бачили, що прикрита дверима Інформа добре чує їх розмову. Те, що співрозмовники побоювалися шпигуна, означало єдине: це були нескорені глюки, саме ті, кого так наполегливо шукала експедиція.

— І я пішла до цього колодязя, — розповідала далі Інформа, — прийшла набагато раніше, а потім побачила їх обох. Не хвилюйтеся, — вона поклала долоню на плече професора, — я не зізналася, хто я та звідки, сказала тільки, що ми хочемо боротися. А вони відповіли, що порадяться зі своїми друзями, а потім дадуть мені знати. От і все. Я дуже рада, що ми знайшли контакт із борцями проти тиранії Директора планети! Я вважаю, що це велика удача!

— Хтозна... Це як сказати... Ти навіть не уявляєш, якому ризику піддаєшся!

— Який тут може бути ризик? — здивувалась Інформа.

— Дівчинко, — пробурмотів професор, — а ти не думала, що буде, коли друзі цих друзів не захочуть прийняти нас у своє коло? Тоді ти, втаємничена в їхні справи, станеш для них смертельно небезпечною! Адже ти можеш їх виказати!

— Але ж їх ніколи не викажу!

— Але вони ж бо цього не знають! — скрушно похитав головою професор, помовчав і додав: — Ну, й зчинили ж ви бучу, ваша високо-сте... Зараз ми не маємо вибору, треба йти до цих людей і зізнаватися, хто ми, інакше це все може погано скінчитися. Ти знаєш, де вони живуть?

— Ні, — похитала головою Інформа, — зате знаю, де вони працюють.

— І де ж?

— На п'ятому овочевому полі.

— Це поряд із полем, де працюю я. Які вони з вигляду, як їх звуть?

— Як звуть — не знаю, а вигляд... Років по двадцять п'ять, обидва з бородами, один рудий, а другий чорнявий.

— Рудий, кажеш? Ну, що ж... Це теж прикмета. Я постараюся з ним поговорити. Якщо вийде, звичайно. А ти, будь ласка, надалі без будь-якої самодіяльності! Тут легко дров наламати!

— Гаразд, пане професоре.

— Отож бо...

РОЗДІЛ 6

— Не зрозумів... — пробурмотів розгублений Брейк. — Агов, ти де? Що за жарти?

Вчені в білих халатах теж здивовано кліпали очима.

— Це не науково, — високо підняв брови один з них.

- Це химерно! – вигукнув другий.
- Отетеріти... – протяг третій.

Блакитна хмаринка, на яку перетворився Дроник, перейшла у формат чистої цифри, непомітно для всіх згустилася в куточку кімнати й раптом перетворилася на Брейкового двійника.

– Е-е... – мовив справжній Брейк. – Це вже не смішно! Це самозванство!

– Ну чому ж? – точнісінько таким же голосом поцікавився Дроник, – дуже навіть цікаво зараз довідатися, хто з нас є справжній Брейк! Може, перевіримо відбитки пальців? Запевняю вас, у мене вони будуть більше схожими на справжні, а може, навіть і більш справжні за справжні!

– Які дурниці! – заволав Брейк. – Закінчуй цю комедію!

– Бачу, що переконав, – сказав Лжебрейк голосом Дроника, розсипався на блакитний пил, і замість нього виник усміхнений Дроник.

– Як ви це робите? – запитав уражений Брейк.

– Та, взагалі, це не складно. Просто переходжу у формат чистої цифри, а вже перебуваючи в цьому форматі, можна перетворитися на кого завгодно.

– Можеш навчити? – очі в Брейка спалахнули.

– Ні... – Дроник похитав головою. – Це для мене просто, а от пояснити, як це відбувається, я й сам не можу. Ну, тепер вірите, що я не з вашої планети?

Учені презирнулися: доводилося вірити, а Брейк ще й досі чувач потилицю – надто дивне видовисько він щойно побачив.

– А що, – запитав він обережно, – твої друзі теж так можуть? Ну, тобто, зникати й перетворюватися на кого завгодно?

– Ні, це можу лише я один. Як я розумію, ви намагаєтеся знайти ліки від вірусу?

– Так, незважаючи ні на що, ми боремося, – гордо відповів Брейк, – щоправда, нас не дуже багато. Заражені від боротьби відмовилися, їм і так добре. А от ми, реаліти, будемо боротися, нехай з нас залишиться тільки один!

– І це правильно! – палко підтримав його Дроник. – Я готовий приєднатися до вашої боротьби. Але в першу чергу мені треба довідатися, що трапилося з моїми друзями і куди вони поділися.

Троє вчених повернулися до своєї роботи, втупилися в мікроскопи, й далі вивчаючи препарати в пошуках вірусу, а Дроник з Брейком перейшли до іншої кімнати, щоб не заважати їм.

– У якій ділянці вони були? – запитав Брейк. – Я спробую з'ясувати через свої канали. У нас неабиякі можливості, ти не сумнівайся.

– А я й не сумніваюся, – після згадки про друзів Дроник посмутнішав, – а діляниця поруч із вашим будинком, за рогом.

– Добре, я подивлюся, чим можна допомогти тобі й твоїм друзям, а ти поки подумай, як можуть допомогти твої дивні здібності в пошуку Х-вірусу. Це тепер головне завдання. Якщо ми знайдемо Х-вірус, тоді можна буде почати пошук ліків, а поки що...

– Я подумаю, – погодився Дроник, – тільки й ви теж.

– Може, ти хочеш відпочити? – запитав Брейк. – Тоді ось ліжко, можеш поспати.

Дроник подякував привітному господареві. Він і справді падав з ніг від втоми. Не встигла його голова доторкнутися до подушки, як він уже спав.

«Це дуже, дуже цікаво, – думав Брейк, дивлячись на Дроника, – треба буде обговорити, як скористатися його можливостями...»

* * *

Кадим був надзвичайно стривожений. Друзі вже добу не виходили на зв'язок. Сидіти в кріслі він більше не міг, а метався по планетоліоту з однієї каюти в іншу без будь-якої потреби, просто так, щоб займатися бодай чимось. Нарешті не витримав і вийшов на зв'язок з Великим Процесором.

– Здрастуй, Кадиме, – посміхнувся з екрана Володар і Пан, – давненько ви не виходили на зв'язок! Я вже сам хотів із вами зв'язуватися.

– Я не знаю, що робити! – заторохтів Кадим, – Рик і компанія добу не виходять на зв'язок, а я не можу зв'язатися з ними.

Обличчя у Великого Процесора відразу набуло серйозного виразу:

– Може, вони поза зоною дії передавача?

– Звичайно, можливо й таке! Але ми домовлялися раз на добу зв'язуватися обов'язково.

– Напевно, не виходить, – припустив Великий Процесор.

– Це в Рика не виходить? – здивувався Кадим. – У нього завжди все виходить! Якщо він поза зоною дії передавача, значить, його з цієї зони вивезли або вивели! Силоміць! Інакше він би повернувся в зону й неодмінно вийшов на зв'язок, як домовлялися! Я впевнений: вони потрапили в халепу і їх треба виручати!

– Ти, як завжди, поспішаєш, – сказав Великий Процесор, – з моменту посадки минула всього доба! Давай почекаємо ще трохи.

– Я впевнений, чекати не можна! Я йду на Ц на другому човнику.

Великий Процесор замислився. Навіть якщо він заборонить Кадиму це робити, той усе одно вчинить по-своєму. Великий Процесор надто добре його знав, щоб у цьому сумніватися. Палкий, відданий друзям Кадим ні на мить не замислиться і кине́ться їм на допомогу попри будь-які небезпеки.

– Гаразд, – погодився Великий Процесор, – включи автоматику і йди на планету. Тільки, будь ласка, дуже обережно!

Кадим вдячно кивнув.

– Дякую! Планетоліт залишу в автоматичному режимі й буду надзвичайно обачним.

– Кадиме, від тебе залежить нині доля обох експедицій, а може, й усього Заекрання.

Кадим відзначив подумки, що Великий Процесор не виділив принцесу Інформу, а навпаки, підкреслив, що хвилюється однаково за кожного з учасників обох зниклих експедицій.

– Я тут подумаю, чим можна вам допомогти, – провадив Великий Процесор, – правда, поки ще навіть не здогадаюся чим...

– Не турбуйтеся, я все зроблю як слід, – спробував заспокоїти його Кадим.

– Не сумніваюсь, – і Великий Процесор вимкнув зв'язок.

Кадим заметався по планетольоту. До відльоту слід було зробити купу справ. Занепокоєння долею друзів підганяло й без того швидкого хлопця. За годину він у скафандрі вже сидів у човнику.

– Ну, час діяти рішуче! – і Кадим поклав руки на пульт керування. Човник здригнувся, відділився від громаддя планетольота. На екрані комп'ютера з'явилося повідомлення про те, що траєкторію польоту розраховано й усі системи готові до польоту.

– Поїхали! – видихнув Кадим. Із дюз човника вирвався тоненький блакитний струмочок вогню – від посадкового двигуна – й човник почав дедалі швидше віддалятися від планетольота.

* * *

Сергійко сидів із вудкою на ставку. Влітку він залюбки їздив у гості до бабусі й дідуся, але ненадовго, тижнів на два. Розваг теж було дві: погуляти з дідом у лісі, збираючи гриби, та посидіти на ставку з вудкою. Грибів у навколишніх лісах було безліч: і гарненькі красноголовці в тугих полум'яно-червоних капелюшках, і поважні пузаті білі, жовті, немов березові листочки восени, лисички й тендітні сиріожки... Чимало й інших грибів уже знав Сергійко, добре навчений дідом цієї хитрої

штуки – збирання лісових дарунків. А щодо риболовлі, то він сам кого хочеш міг навчити цієї простої на перший погляд справи. Сьогодні він прийшов на ставок рано-вранці, зайняв звичне своє місце та закинув вудки. Ключати почало одразу, й до сьомої в коші вже кидалося десятків зо два чудових карасів. Сергійко не встигав ловити на дві вудки, одну довелося відкласти. І ось коли він повернувся назад, щоб глянути, куди її прилаштувати, побачив таке, що вудка випала з його несподівано ослаблїої руки.

– Не може бути... – розгублено пробурмотів Сергійко. – Цього зовсім не може бути...

У цей час поплавець на вудці рвучко пішов під воду, волосінь натяглася, вудка ковзнула по очереті й попливла по воді. За секунду до цього Сергійко без роздумів кинувся б у воду, але зараз навіть не звернув на це жодної уваги.

Із високого насипу, чіпляючись руками за чагарник, щоб не впасти й не скотитися в зеленаву ставкову воду, спускався Повновідпадний Бос, Володар і Пан Жорстких Дисків, Чипів і Числень, сам Великий Процесор.

– Пан... ваше... великий... – очманіло бурмотів Сергійко. – Яким це побитом? Що трапилось? Як ви мене знайшли? Та що ж це...

– Здрастуйте, ваша величносте, Серж Перший*! – церемонно привітався Великий Процесор, а потім махнув рукою й просто продовжив: – Здрастуй, Сергійку. Стомився, поки добирався... Не звик я пішки. Все більше курсором користуюся, а бачиш, тепер довелося власними ногами, а вони працювати як слід відучилися!

– А ви на травичку... На травичку присядьте...

– Твоя правда. – Великий Процесор уместився, немов на трон, на високу купину. – Як ти розумієш, любий Сергійку, знайти тебе влітку тут, у селі, мене змусили надзвичайні обставини.

– Трапилося щось з Інформюю?

– І з Інформюю теж. – Незвичайний гість стисло розповів, як зникли на планеті Ц обидві експедиції. – У мене залишився останній, третій планетоліт. Із хлопців, утаємничених у справі Заекрання, залишився тільки ти. Мені летіти не можна, ти ж розумієш, за жодних умов я не можу залишити свій пост. Це загрожує негайними згубними наслідками всьому Заекранню. Тому за допомогою детектива Гугола** я знайшов тебе тут, у бабусі, та прийшов до тебе з проханням.

– А як же ви перейшли в фізичний світ?

---

* Так Сергійка звали в книжці «Антивірус».

** Персонажі з книжки «Канікули для Інформи».

– Через комп'ютер Рикпета.

– Ага, ну звісно... Певна річ... Треба летіти на планету Ц? Без питань, пане Великий Процесоре, я готовий.

– Дякую, Сергійку, іншого я й не очікував.

Вудка ковзала по водяній гладіні ставка, відпливаючи все далі й далі, але Сергійкові це було глибоко байдуже. Подумки він уже був на далекій планеті Ц у пошуках зниклих друзів і принцеси Інформи.

Сергійкова підготовка до польоту була ще коротшою за підготовку Рикпета й компанії. Змучений тривогою за доньку та її друзів Великий Процесор квапив його, як тільки міг. Нарешті планетоліт стартував. Володар і Пан задер голову до неба й ще довго дивився йому вслід. Нарешті сліпуче полум'я залишило в повітрі широкий білий слід, перетворилося на крапку, а потім і зовсім зникло в бездонній небесній синяві.

* * *

Авто їхало півгодини, може, трішки більше. Хоч кабіна й була велика, та вікон у ній не було й невдовзі всередині стало нестерпно задушливо.

– Та що ж це, – невідомо кому поскаржилася Шаната, – так і задихнутися можна!

Водій ніби почув її, авто зробило кілька різких поворотів, від яких пасажирки ледь не злетіли з жорстких сидінь, і загальмувало. Васла зрештою не втримався на місці та впечатався в ґрати; на його широкому обличчі відбився вибагливий візерунок у клітинку.

– Це... як його... Як буратінів якихось везуть... Справді...

– Тримайся за повітря, – невесело пожартував Рикпет.

Загриміли двері, і в кабіні, впустивши свіжого повітря, з'явився охоронець:

– Агов, реаліти! Вивантажуйтеся! Вас очікує вагон «люкс»! – і зареготав, задоволений своїм жартом, причому обличчя в нього не виказувало жодних почуттів. Дивитися на глюка, який регоче з кам'яним виразом обличчя, було дуже дивно й незвично.

«Заражений!» – подумав Рикпет.

У дорозі вони мали час, аби обговорити ситуацію. Звісно, можна було спробувати втекти – адже магнітні випромінювачі їм були не страшні. Але, втікаючи, вони втрачали можливість розкрити таємницю. Адже кудись же їх везуть! Захотіли б знищити – зробили б це негайно, але ж цього навіть не спробували! Отже, є таке, про що вони не знають, а раз так – треба потерпіти й довідатися, а вже потім вирішувати, має це відношення до таємничого вірусу чи ні. Цілком можливо, що першу

експедицію теж заарештували подібним чином, і тепер Рикпета й друзів везуть саме туди, де треба шукати Інформу, Професора й Флоппі Ді. Хвилювалися за Дроника: куди він зник? Цілком можливо, що нині він десь поруч у форматі чистої цифри, але тоді чому не озивається? А може, і невідомо де – тоді це набагато гірше.

Заарештованих посадили в дивний вагончик без коліс, який стояв на п'єдесталі, мов пам'ятник. Під ним щось неголосно гуло.

– Давай-давай, – підганяв їх охоронець, тицяючи в спину автоматом, – чого тут витріщатися? Ви що, нагапличилися? Ха-ха! Відвикайте... Там вам гаплика не дадуть!

Хлоп'ята перезиринулися і сумнів у тому, що вони правильно роблять, закрався в душу кожного: де це – «там»? Може, час звалювати? Чи не надто вони загралися?

Ляснули важкі металеві двері, і голос із репродуктора сказав:

– Пропоную сісти й пристебнутися пасками. Навіщо вам зайві синці?

Рикпет низав плечима:

– Нісенітниця якась! Вагон же без коліс?!

Металевий голос провадив:

– Ви що, дурні? Нормальної мови не розумієте?

Розмістилися в твердих кріслах і пристебнулися широкими пасками.

Голос не вгавав:

– Увага!

Вагончик смикнуло, кілька разів кинуло з кута в кут, і нарешті все затихло. Двері знову відчинилися.

– Агов, із прибуттям до Забугорної Долини!

– Це... як його... Що за жарти?

– Та це ж елементарний курсор, – здогадалася Шаната, – як у Великого Процесора.

– Дуже схоже, – погодився Рикпет.

Біля дверей стояв похмурий глюк зі звично кам'яним виразом обличчя.

– Ти ліворуч, – тицьнув він пальцем у бік Шанати, – ви – праворуч. Мовчати!!! – зненацька закричав він, коли побачив, що Рикпет збирається заперечити, але тут уже хлопцям забракло терпіння. Рикпет і вайлуватий Васла вибухнули одночасно. Глюк, який не очікував нападу, все-таки встиг направити на Васлу магнітний випромінювач. Те, що Васла після пострілу навіть не здригнувся, так здивувало його, що він упустив свій автомат. Шаната ґав не ловила – майже на льоту підхопила автомат, а хлопці схопили глюка за руки.

– Це... як його... І що з ним того... далі?

Рикпет не замислився ні на мить:

– У вагончик! Нехай покатається!

Васла обвів охоронця оцінюючим поглядом. Рикпет перехопив цей погляд і собі глянув спочатку на охоронця, а потім знову на Васлу.

– Правильно, – сказав він схвально, а потім кивнув охоронцеві: – Роздягайся.

– Нащо? – не зрозумів той.

– Роздягайся, кажу! – він узяв у Шанати автомат. – Скидай мундир!

Нарешті й Шаната зрозуміла, що придумали хлопці. І справді, чому б не скористатися мундиром охоронця? Під його прикриттям у них було значно більше шансів проникнути в таємницю цієї самої Забугорної Долини. Охоронець трохи поковерзував, але коли тобі межі очі націлено чорну зіницю магнітного випромінювача, надто не впиратимешся. До того ж він досі не міг отямитися від того дивного факту, що постріл упритул ніяк не вплинув на цих дивних реалітів! Васла вбрався в зеленуватий костюм охоронця. Він був трішки завеликий, але не настільки, щоб це впадало в око. Обличчя в нього зробилося кам'яним, і він гордовито мовив:

– Це... як його... Словом, потюпали...

РОЗДІЛ 7

Директор планети, Його Дигітальна Величність Великий Сканер переглядав повідомлення своїх агентів. Їх у нього було багато. Керувати величезною імперією – справа непроста. Треба знати, що в ній робиться, і знати постійно. Найперший головний біль – реаліти. Хоч їх і ставало дедалі менше, вони все-таки плели проти нього свої мерзенні інтриги. Здавалося б чого ще треба? Їсти є що, є що й одягти, мають житло плюс першосортний гаплик, а їм усе мало! Дозволь їм говорити, що думаєш, робити, що заманеться, жити, де схочеш... А як тоді імперією керувати? Із зараженими таких проблем нема. Вони задоволені тим, що дають. Багато дають – добре, більше – ще краще! А хто дає? Великий Сканер дає! А якщо Великого Сканера не стане, хто тоді нагодує та напоїть? Не буде кому! Тож Великого Сканера треба любити й берегти! Зараженим завжди добре, бо вони не знають, що таке погано. Бо не думають, не мріють, не люблять і ненависті не відчують, вони просто існують. Працюють потрошку, їдять, жують гаплик вечорами, сплять і всім задоволені, а от реаліти... Головне, щоб не добралися до його таємниці!

Він намацав на грудях маленький медальйон, схожий на дрібний огірочок; він висів на золотому ланцюжку. Це була його цілком таємна, найтаємніша таємниця!

Перегортаючи сторінки повідомлень, Великий Сканер звернув увагу на одне. Агент Ворм повідомляв:

«У столиці з'явилося четверо невідомих реалітів. Вони стверджують, що прибули на Ц з іншої планети і є посланцями якогось Великого Процесора, що керує всією світобудовою. Реалітів було доставлено в поліцейний відділок № 51 і, як я припускаю, відіслано звітти до Забугорної Долини. Найбільшу небезпеку становить один із них на ймення Дроник, який може перетворюватися на кого завгодно й навіть просто стає невидимим. Цей Дроник утік під час спроби його арешту і наразі перебуває на волі. Агент Ворм».

Великий Сканер замислено тарабанив пальцями по столі.

– Та-а-а-ак... Цього ще тільки бракувало! Ставати невидимим! Перетворюватися на кого завгодно! Цей тип може стільки накоїти, що ой-ой-ой... Стривай! Він що, і на мене перетворитися може?

Великий Сканер викликав помічника.

– Нехай 51-й поліцейний відділок надішле списки відправлених до Забугорної Долини за останні три доби. Терміново! Викличте на конспіративну квартиру агента Ворма. Я хочу з ним говорити.

– Слухаюся, пане Директоре планети.

Списки лягли на стіл за півгодини. В око впадало двоє незвичних імен: Рикпет і Васла. Він пробіг очима кілька прізвищ і знову спіткнувся на імені, якого ніколи не зустрічав раніше, – Шаната.

– Чи не ці голубчики? – запитав сам у себе Великий Сканер і відразу продиктував помічникові термінове повідомлення Головному Чипу Забугорної Долини:

«Негайно знайти серед реалітів Рикпета, Васлу й Шанату. Встановити за ними найсуворіше негласне спостереження. Без мого відома нічого не вживати. Бути вкрай обережними, оскільки названі вище реаліти є найнебезпечнішими державними злочинцями».

Помічник відразу кинувся до апарата зв'язку. Не встиг іще до кінця передати термінове повідомлення до Забугорної Долини, як Великий Сканер залишив свій кабінет і виїхав на термінову зустріч з агентом Вормом.

Ба майже сіло, а Ка ось-ось мало зійти. На столицю спустилися короткі сутінки. У численних гапличнях сиділи глюки та весело жували гаплик. Із відчинених вікон долинали їхнє хтивє мукання, вигуки й навіть сміх упереміш із химерним бухканням барабанів, які заміняли

на Ц решту музичних інструментів. Нагапличені глюки ставали в коло й починали в такт барабанним ударам трусити головами. Від такої хитавиці дія гаплика посилювалось і дехто із задоволенням займався цією справою до глибокої ночі, а дехто йшов із гапличниць узагалі рано-вранці, відсипався години зо дві, а потім, напівсонний, з іще задурманеною гапликом головою, ішов на роботу.

Про все це Великий Сканер знав, але нічого не робив, щоб припинити таке неподобство, а зовсім навпаки, адже гаплик виготовляли заводи, які належали йому. Гаплик теж слугував для зміцнення його влади. Про що мріє глюк, який прожував одну порцію гаплика? Правильно, ще про одну порцію! І нехай собі мріє, тільки б не думав, не мріяв і не фантазував про що-небудь інше. Бо ще й волі захочеться! А це вже небезпечно! Дуже небезпечно!

Ворм чекав на конспіративній квартирі. Був він невисокий, кругловидий і швидкий у рухах. Коли Директор планети стрімко зайшов до розкішно обставленого помешкання, Ворм шанобливо підвівся. Аякже... Досі Ворм зустрічався з ним тільки один-єдиний раз – коли вступав на таємну службу.

– Пане Директоре планети... – зігнувся в поклоні Ворм.

Великий Сканер упав у глибоке крісло й заплющив очі.

– Розповідай...

– Про що? – розгубився Ворм.

– Про дивних реалітів. Тих самих, про яких ти писав у своєму останньому агентурному повідомленні.

– Слухаюся, пане Директоре планети...

* * *

Кадим двічі облетів материк, перш ніж вибрав місце для посадки.

«Мало там що, – думав він, – дві експедиції полетіли й зникли. А раптом на місці посадки засідка?»

Він обрав невеличкий гайок біля підніжжя гори й плавно посадив човника на галявині, метрів за тридцять від узлісся. Деревя сховали сріблястий човник від стороннього ока. Він добре пам'ятав запис, переданий відеокамерою, аналізатори нашепотіли йому всі відомі слова незнайомої мови, й він безупинно вправлявся у вимові незвичних гортанних звуків. Коли він вийшов на узлісся, вдалині намалювалися темні обриси околиць гігантського міста. На той час Кадим уже пристойно розмовляв цешеанською. Іти було далеченько, приблизно кілометрів з двадцять.

«Години три, а то й усі чотири», – прикинув він. Щодо свого рішення посадити човник подалі від міста, Кадим не жалкував: так безпечніше. Зітхнув і потюпав лукою, намагаючись знайти хоча б яку-небудь стежку, а найкраще – дорогу. Може, пощастить із попутним транспортом? На чомусь же цешеанці пересуваються! Як на зло, ні стежки, ні тим більше дороги не зустрічалося. Кадим ішов та думав тільки про одне: щоб на його шляху не трапилося річки, а ще гірше – болота. Нарешті, коли він уже зовсім утратив надію знайти хоч якісь ознаки цивілізації, вдалині замаячив невеличкий будиночок. Будівля стояла на краю поля, обгородженого легеньким парканом. Від луки поле відділяли стовпчики, поставлені через кожні десять метрів. На кожнім із них миготіли блакитнуваті вогники. На полі росли високі куці з густим листям, висаджені рівними рядами, що тяглися далеко за обрій.

– Ну ось, – пробурмотів Кадим, – і цивілізація. Зараз що-небудь дізнаємося.

Щойно він наблизився до будиночка, як на поріг вискочив плечистий глюк.

– Стояти! – заволав він. – Хто такий? Ти хіба не знаєш, що тут заборонена зона?

Кадим зупинився й озирнувся навкруги, але не побачив жодної попереджувальної таблички.

– Будьте люб'язні, будь ласка, – почав він, – чи не підкажете мені, як швидше дістатися до міста?

– А! – присів від подиву охоронець. – Що ти сказав? Де ж я тобі стільки грошей візьму? Пішов геть! Розумник знайшовся...

Кадим відразу пригадав сцену на ринку, яку спостерігав на екрані, коли заарештували його друзів, і вилаяв власну забудькуватість.

– Вибач, я... – і відразу знову затнувся. Прості слова, до яких Кадим був привчений з дитинства, з незрозумілих причин викликали в аборигенів напади люті. – Агов, я пожартував. Як швидше дістатися до міста?

– Нічого собі жарти... – пробурмотів охоронець, витираючи з чола рясний піт. – Хоче обдерти до нитки, а каже, що пожартував. Гляди, дожартуєшся! Три оболи!

Кадим замислився тільки на секунду. Він уже знав, що оболи й шняки – це гроші, як долари й центи, рублі, гривні та копійки. На цій дивній планеті за все треба було платити, це він теж уже засвоїв. Згадав і про те, що особливо дорого коштувала ввічливість. Хочеш, щоб із тобою чемно поведилися – плати, й плати дуже багато. Зараз

охоронець вимагав з нього плату за те, що підкаже, як швидше дістатися до міста, але ж грошей у Кадима — ні шняк!

— У кредит, — запропонував Кадим.

— Це як? — не зрозумів охоронець.

— Ти мені відповідаєш на запитання, а я плачу потім.

— Пхе, — розчарувався охоронець, — дуже треба... — і повернувся, що піти в будку.

— Плачу з відсотками, — швидко додав Кадим.

Охоронець на мить завмер і знову повернувся до Кадима.

— Це як?

— Ти поставив ціну три оболи?

— Ну... — натужно міркуючи, погодився охоронець.

— А я тобі віддам чотири, але потім.

— Чотири? — зрадів охоронець. — Чотири краще, ніж три!

— Ну, звісно! Це називається відсотки.

— Добре, домовилися! Жени монету!

— Як жени монету? Ти мені відповідаєш на запитання, а я плачу тобі потім, але з відсотками. Зрозумів?

Охоронець наморщив чоло.

— То що ж це виходить? Ти мені повинен заплатити чотири оболи, але нічого не платиш, а я тобі повинен на запитання відповідати?

Кадим тяжко зітхнув і почав пояснювати знову:

— Ти просив три оболи?

— Три, — погодився охоронець, — а ти запропонував відсотки.

Усього — чотири.

— Правильно, — погодився Кадим, — але я доплачую тобі обол за те, що сплачу пізніше.

— То доплати! Будемо вважати, що пізніше вже настало, — охоронець простяг руку.

«Спокійно, Кадиме, — заспокоїв він сам себе, — нічого не трапилося. Просто аборигени не знають, що таке кредит і відсотки».

А охоронцеві сказав:

— Ти просто не знаєш, де дорога, от і викаблучуєшся! Потрібен ти мені дуже... — і повернувся, щоб іти.

Кадим розрахував усе точно. Охоронець побачив, що чотири оболи, — а це подвійна порція найкращого гаплика, — які були в нього майже в кишені, вислизають, і заметушився: миттю второпав, що таке кредит.

— Добре, добре, нехай буде потім. Пройдеш лукою ген туди, — він махнув убік, — і наткнешся на дорогу. Вона веде прямо до міста, тільки не підходь близько до поля, можеш потрапити під промінь магнітного

випромінювача, й тоді відразу ф'ю-у-у... – він зробив невиразний жест рукою. – Гаплик Великого Сканера охороняється дуже пильно й суворо! А «потім» – це коли?

– Дуже, дуже скоро, – заспокоїв його Кадим, – потім – це потім, – і стрімкою ходою покрокував у вказаному напрямку.

Охоронець не обдурив. Незабаром Кадим вийшов на дорогу та, не стишуючи ходи – хоча, поки йшов нерівним полем, добряче стомився, – кинувся до міста.

* * *

Цілий день на овочевому полі професор Сидиром непомітно розглядав глюків, які працювали поблизу. Чорнявих було багато, а ось рудих він не знаходив. Поле було велике, й глюків на ньому працювало кілька десятків. Нарешті, вже по обіді, професор побачив, як десь далеко в полі промайнула руда голова. Сидиром озирнувся: охоронців поруч не було. Тоді він, не розгинаючись, удаючи, що старанно працює, перетнув межу між полями й потихеньку побрів у той бік, де помітив руду голову. Час від часу він оглядався, перевіряючи, чи не збився з правильного курсу. Руда голова стриміла дедалі ближче. Від того, що довелося довго пересуватися зігнувшись, спина затерпла й почав боліти поперек, але професор мужньо терпів.

«Зняти б паска та надавати принцесі по її принцесячому озаддю, щоб не була такою свавільною!» – думав він.

Нарешті він досяг мети.

– Агов, рудий! – неголосно погукав він, коли вони опинилися поруч.

– Чого тобі? – невдоволено відповів рудий.

– Треба поговорити. Учора з вами біля старого колодязя дівчисько розмовляло. Так от, ми – одна команда.

Сидиром побачив, як сіпнувся й напружився рудий. Він повернув голову та швидко оглянув професора з ніг до голови.

– Тільки не робіть різких рухів, будь ласка, – попросив його професор.

Рудий сіпнувся ще раз. Ввічливі слова були ніби паролем між реалітами, бо заражені їх не вживали. За кожне таке слово слід було дуже дорого платити: ніщо так дорого не коштувало, як ввічливість.

– Дякую, що попередили, – про всяк випадок рудий повернув ввічливе слово незнайомому співрозмовникові, тепер вони були квити, – і що далі?

– Працюймо! – швидко сказав професор, бо помітив, що до них рушив охоронець.

Обоє почали старанно сапати рядки. Охоронець підійшов, постояв поруч, байдуже розглядаючи обох, поправив автомат на плечі та й пішов собі далі. Професор полегшено зітхнув:

— Після вечері приходь туди само, до старого колодязя. Поговоримо. Мені здається, що ми будемо корисні одне одному. Дуже корисні.

На тому й розійшлися. Переходячи з грядки на грядку, Сидиром повернувся на своє поле.

Увечері, всім своїм виглядом показуючи, що він нікуди не поспішає, професор подався до старого колодязя. Рудий уже був там.

— Ну? — запитав він коротко.

— Не дуже чемно, — посміхнувся професор.

— А ви ввічливості поки й не заслужили, — так само насторожено відповів рудий, — спочатку підіслав якесь дівчисько, підслухали розмову, потім приперся на поле... А якби охоронець полоснув нас випромінювачем? У них розмова коротка, хіба не знаєте?

— Добре, не буркоти, — обірвав його Сидиром, — такий молодий — і вже буркун! Що з тобою буде в мої літа? А тепер слухай і запам'ятауй: ми — експедиція, посланці Великого Процесора...

— Кого?

— Не перебивай! Хтось із вашої планети послав йому сигнал небезпеки. У повідомленні було сказано, що ви не можете знайти засобу проти таємничого вірусу. Великий Процесор і послав нас на цю планету, щоб ми розібралися, що у вас діється.

— Справді? — недовірливо перепитав рудий. — А вас просто — трах! — і до буцегарні? Крутий же у вас господар, коли його експедицію заслали до Забугорної Долини, а він нічого зробити не здатен!

— Так, — змушений був погодитися професор, — спочатку ми надто відрізнялися від вас, і нас швидко заарештували. Я вважаю, що друга експедиція або вже на планеті, або ось-ось буде тут. Знаючи деякі обставини, я впевнений: Великий Процесор обов'язково нам допоможе, а допомагаючи нам, допоможе й вам. Але і ми не повинні сидіти склавши руки, нам слід боротися, шукати шляхів порятунку. Як ми вже зрозуміли, Великий Сканер — супротивник не з слабких.

— Авжеж, — невиразно погодився рудий, — звідтоді, як він прийшов до влади, тільки це й доводить. Спочатку з'явився гаплик, потім Х-вірус, заражені, як результат — Забугорна Долина! Все це ланки одного ланцюга, я впевнений!

— Так, це схоже на правду, — замислено погодився професор, — але одну помилку Великий Сканер усе-таки зробив.

Рудий стрепенувся:

— Яку?..

РОЗДІЛ 8

Дроник наполегливо шукав друзів. Він буквально не залишав ринку, переходячи від ятки до ятки, вдивляючись і дослухуючись до розмов продавців і покупців у надії, що виявиться слід Рикпета і компанії, але марно. Дуже часто він з'являвся біля тієї самої ятки, власниця якої, товста неохайна перекупка, викликала поліцію. Природно, Дроник у форматі чистої цифри приймав іншу подобу, щоб вона його не впізнала. Нарешті, наприкінці третього дня, в одній з базарних гапличень він побачив Васлу. Той сидів за столом і розмірено рухав щелепами — жував гаплик.

— Васла!!! — від радості Дроник закричав так голосно, що здавалося, увесь базар здригнувся від цього лементу. — Васла! Рідненький...

Дроник рвонувся до гапличні і на радощах обійняв друга. Одним рухом здоровань скинув його руки зі своїх пліч.

— Це... як його... глюк! Ти того? З глузду з'їхав? — Очі в нього були холодні й нерухомі, а щелепи й далі рухалися, ніби нічого й не трапилося.

«Заражений... — розгубився Дроник. — Виходить, я тоді не помилився? Вони всі заразилися вірусом! Причому заразилися в поліційному відділку. Дуже, дуже дивно! Як це можливо: всі й одразу? Одночасно!»

— Це... як його... Пішов геть... — Васла спокійнісінько проковтнув пережований гаплик, підвівся і рушив до виходу.

Дроник трішки забарився, але пішов за ним. Васла потинявся без діла ринком, купив трохи харчів і, зрештою, подався до виходу. Дроник невідступно йшов за ним. Це виявилось нескладно: у форматі чистої цифри він перетворився на колючку реп'яха й причепився Васлі до штанів. Здоровань ішов упевнено, жодного разу не озирнувся й не замислився. Через півгодини він зайшов у якесь підворіття й відчинив брудні перекошені двері. Те, що побачив Дроник за дверима, остаточно переконало, що його друзі стали абсолютно іншими. Шаната, акуратистка й чепуруха, а тепер брудна, з нечесаним волоссям, жувала гаплик, стоячи на кухні біля плити й грюкаючи закіптявленими каструлями, а Рикпет розвалився на прочавленому дивані і з заплющеними очима жував той самий триклятий гаплик.

«Ні, — подумав Дроник. — Це не може бути Шаната, а це точно не Рикпет! Не може вірус так змінити людину! Глюка ще може, а людину з матеріального світу?.. Не вірю!»

Дроник запам'ятав про всяк випадок адресу й підворіття і рішуче подався геть. Повернувся до будиночку своїх нових друзів, пройшов

у кімнату, котру йому виділив Брейк, улігся на ліжко, втупив погляд у стелю й міцно замислився. Щось тут було не так, чогось він не розумів. До поліційного відділку зайшли нормальні люди, а вийшли типові заражені. У відділку вони були не так уже й довго, може, з півгодини, може, годину. Хіба хвороба розвивалася б так стрімко?

Увечері, щойно на небо зійшло Ка, до будиночку повернулися вчені й узялися до своєї щоденної роботи – пошуків вірусу. Разом із ними Дроник дивився в мікроскоп, бачив таємничі мікроорганізми, невидимі простому окові. Переконався, що таких мікроорганізмів безліч і зовсім не просто визначити, хто з них є таємничим X-вірусом, котрий перетворює нормальних глюків на заражених.

* * *

Рикпет і Шаната під конвоєм Василя йшли великим містом. Дивне це було місто! Сірі одноповерхові та двоповерхові будинки, навкруги втоптана, випалена сонцем земля. Ні травинки, ні квіточки. Глюків було дуже мало, та й ті займалися прибиранням чи іншою роботою по господарству. Скільки сягав погляд, аж до обрїю, вздовж ланцюга стрімких скель тягся паркан із рідких стовпів, на яких миготіли сині ліхтарики. Стовпи відтинали місто від скель, і більше ніякої охорони видно не було. Вони неквапом ішли головною алеєю. Поспішати не було куди, бо не знали, куди йти. Минула година, алеї ж не було видно кінця-краю. Тим часом до міста зусібіч потяглися колони глюків у сірому від пилюки одязі. Вони йшли повільно, стомлено, ледве тягли ноги, але обличчя в них були живі, не те що в заражених.

– Дивися, – штовхнула Шаната Рикпета в бік, – вони не заражені, нормальні. Причому всі!

– Ні, не всі, – виправив Рикпет, уважно розглядаючи колону, – придивися до охоронців.

Шаната провела поглядом кількох.

– Твоя правда, вони дійсно заражені... Напевно, це щось на кшталт концтабору. Тут збирають усіх небезпечних для Великого Сканера і змушують працювати. Безоплатно, за тарілку супу й шмат хліба. Яюсь у кіно таке бачила.

– Це... як його... Цілком можливо. Я теж, ну... Читав про це... Давно... Одного разу, – пробурмотів Васла, вражений кількістю глюків у колонах.

Вони зупинилися, уважно вдивляючись в обличчя глюків, які їх минали, з божевільною надією: а раптом побачать Інформу? Професора

Сидиром а й Флоппі Ді в обличчя знав тільки Дроник, але той зник під час арешту. Під конвоєм Васли вони пройшли вже кілька кілометрів, але кінця цього дивного міста не було навіть видно.

— Це... як його... Жерти хочеться, несила вже! — Васла зупинився й опустил автомат. — Рику, придумай що-небудь! Ти ж командир!

Як не крути, Васла мав рацію, їсти таки хотілося.

— Гляньте, мені здається, вони зібралися на вечерю, — Шаната кивнула в бік загону глюків, які шикувалися біля невеличкого одноповерхового будиночка. З відчинених вікон віяло духом чогось їстівного та смачним запахом свіжого хліба.

— Дуже схоже! — Рикпет голосно втяг повітря ніздрами. — Свіжим хлібцем пахне! Васло, веди нас туди!

Товстуна не треба було просити двічі. Він знову підняв свій магнітний випромінювач-автомат і повів друзів на запах їжі.

Хлопці не помилилися. Це справді була їдальня для реалітів. Вони заходили до неї по черзі. Кілька секунд мили руки під краном, проходили в залу, брали тацю, на якій стояла тарілка з супом, лежали товстий шмат хліба та кілька овочів, схожих на помідори. Це й була вечеря. Шаната й Рикпет стали в чергу, яка швидко рухалася. Васла спочатку хотів до них приєднатися, але його тицьнув у бік Рикпет: жодного охоронця в черзі не було. Всі вони стояли поруч, уважно спостерігаючи за порядком. Напевне, охорона харчувалася в іншій їдальні. У Васли, який подумки смакував уже хоча б якусь вечерю, витяглося обличчя. Рикпет пирснув у кулак.

— Це... як його... — розгублено пробурмотів голодний Васла, але нічого не зміг удіяти, тож приєднався до охоронців, скорчив і собі кам'яну пику. Спостерігаючи за тим, яких зусиль це коштує голодному другові, Рикпет ледь не реготав. Він узяв тацю з вечерею, за ним і Шаната. Обоє пройшли повз Васлу, причому Рик примудрився тицьнути йому в руку червоний овоч. Васла негайно вп'явся зубами в соковиту м'якоть. Йому здалося, що нічого смачнішого він не їв за все своє життя. Помідор, чи як там цей овоч називався, він ковтнув за два рази. Голод не вщух, а тільки посилювався. Коли повз нього проходила дівчина, рука товстуна несамохіть схопила з її таці помідор. Дівчина здивовано глянула на Васлу, але той не звернув на неї уваги, бо бачив тільки помідор.

Через цю миттєву зупинку виникла затримка в черзі, і дівчину, яка з несподіванки закліпала, швидко відтиснули. Васла так її й не запримітив.

Директор планети уважно вислухав усе, про що розповів йому Ворм. Інформація була винятково важливою. Великий Сканер щедро нагородив агента й відправив його спостерігати далі за Дроником, а сам глибоко замислився. Він помацав золотий медальйончик завбільшки з маленький огірок: десь він зустрічав уже згадку про цього самого Великого Процесора. В усякому разі, інформацію слід ретельно перевірити. Якщо експедиція прибула з іншої планети, то десь має бути апарат, котрий доставив її сюди. Виходить, його потрібно або захопити, або ж знищити, а саму експедицію знайти та взяти в полон. Великий Сканер виробив для себе план подальших дій і швидко повернувся до палацу.

— Головного вченого до мене. Терміново! — скомандував помічниківі.

Головного вченого знайшли десь на дачі, нічого не пояснили й мало не за комір притягли до палацу. Переляканий старий тільки трусив сивою бородою і не міг вимовити ані слова. Його плутана мова настільки вивела Директора планети з рівноваги, що він звелів облили Головного вченого водою з цебра. Старий прийшов до тями й перестав плутатись і метушитись, а переляк його ніби водою змило.

— Де наш Головний астроном? — суворо запитав Сканер у Головного вченого.

— Гастро... Мастро... — знову почав плутатися старий. Охоронець узявся за цебро. Незважаючи на те, що воно було порожнє, старий знову отямився. — Астроном у себе вдома.

За названою адресою миттю помчали посланці, і за півгодини доправили до палацу астронома.

— Чи спостерігали ви протягом останніх кількох днів за небом? — запитав господар.

— Так, ваша Дигітальна Величносте, пане Директоре планети, спостерігав, — з переляком у голосі відповів Головний астроном.

— І бачили що-небудь незвичайне? — розпитував і далі Великий Сканер.

— На небі з'явилися дві нові зірки. Я встановив, — тут у голосі астронома почулися гордості першовідкривача, — що ці зірки з божевільною швидкістю обертаються на своїх орбітах. Ви уявіть собі, з якою швидкістю вони повинні рухатися, якщо навколо Ц пролітають усього за одну годину п'ятнадцять хвилин!

— Дві зірки? Ти нічого не плутаєш, старий?

– Ну що ви, Ваша Дигітальна Величносте! Як можна! Астрономія – найточніша наука!

– Так... Так... Так... – Помахом руки Великий Сканер відпустив обох учених і звелів викликати до себе Супермаршала.

Якщо вчені були реалітами, то Супермаршал – типовим зараженим. Він пробухкав своїми чоботиськами до центру кабінету, вдарив себе в лоб на знак привітання й завмер, очікуючи наказів.

– Пане Супермаршале, на нашу планету хочуть напасти вороги.

Очі в Супермаршала войовниче заблищали, він задоволено потер руки:

– Чудово, Ваша Дигітальна Величносте, чудово! Де вони? Мої солдати засиділися в казармах. Дайте нарешті нам можливість хоч трохи повоювати! Нам нема куди більше складати зброю, треба хоч трохи звільнити місця на складах. Якщо зброю довго не використовувати, вона може образитись і почати стріляти будь-куди!

– Я змушений вас розчарувати, пане Супермаршале. На щастя чи на жаль, не знаю як сказати, ворогів не так уже й багато, військо по тривозі підняти не доведеться. На орбіті навколо планети обертаються два ворожі космічні кораблі. Їх треба збити. Завдання зрозуміле?

– Так точно, Ваша Дигітальна Величносте, пане Директоре планети! – гаркнув Супермаршал. – І це все? – додав він розчаровано.

– Ви навіть не уявляєте, як це важливо! Дійте!

Супермаршал почав діяти негайно. Для початку зібрав військову раду, яка доручила головному штабу розробити план ведення операції з виявлення та знищення ворогів. Довго вирішували, що має бути в плані. Нарешті вирішили, що в план треба включити збільшення війська вдвічі, розробку та виготовлення нової зброї, вдосконалених пістолетів, автоматів, гармат і танків. Порадилися і вирішили відкрити ще два військові училища для підготовки молодших офіцерів і одну академію для підготовки старших офіцерів, підняти зарплату генералам утричі, а солдатам і офіцерам – на одну третину. Записали ще й інші заходи, без яких військо не могло розпочати ліквідацію супротивника. Наприклад, видати воякам нові онучі, замінити в їдальні всі алюмінієві ложки на ложки з нержавіючої сталі і надати генералам земельні ділянки для будівництва дач. Канцелярія одразу підготувала документ, із яким Супермаршал подався до Великого Сканера.

– Ось, – сказав Супермаршал, шанобливо простягаючи Великому Сканеру документ, надрукований на кількох сторінках, – тут написано, що необхідно для початку воєнних дій. Це геніальний документ, тут передбачено буквально все, – Супермаршал гордовито підняв голову, – це плід колективного розуму!

Великий Сканер почав уважно читати документ і після перших трьох рядків схопився за голову.

– Це плід колективного ідіотизму! – закричав він, виведений з рівноваги. – Навіщо вам нова зброя, якщо у вас склади ломляться від старої? Ви що, танками збираєтеся збивати космічні кораблі?! А з онучами що ви робитимете?!

– Обгортатимемо ноги... – пробурмотів розгублений Супермаршал. – А що, ними можна робити ще щось?

– Яку потужність має ваша найпотужніша магнітна гармата?

– Велику, – запопадливо кланяючись, відповів засмучений Супермаршал.

– Чи зможе вона збити космічний корабель?

– Треба провести дослідження, Ваша Дигітальна Величносте. Ми негайно відкріємо новий науково-дослідний інститут і доручимо йому провести...

– А просто навести гармату й вистрелити не можна?! Навіщо нам цілий інститут?

– Ваша Дигітальна Величносте, – благав Супермаршал, – єдиний раз за все існування держави на нас напали вороги, а ми що? Стрельнемо разок – і все? А навіщо ми стільки війська готували? Стільки грошей у цю справу вкладаємо? А зброю куди подіти? Це стратегічно неправильно! Народ нас не зрозуміє!

– Добре, – погодився Великий Сканер, – таємно стрельніть по космічних кораблях, а там робіть, що хочете.

– Слухаюся, Ваша Дигітальна Величносте.

Супермаршал ляснув себе в лоба, зробив чіткий поворот на сто вісімдесят градусів і загримів чобітьми, залишаючи кабінет, однак не забув прихопити з собою й плід колективного розуму, подумки плануючи віддати доповідну записку ад'ютантові Директора планети. Так, про всяк випадок...

РОЗДІЛ 9

Планетоліт, який доставив Сергійка до планети Ц, здавалося, зазмер у чорній порожнечі, підсвічений двома сонцями: одним великим і яскравим, другим – меншим і тьмянішим. До поверхні планети було не менше тисячі кілометрів. Сергійко спеціально залишив планетоліт на такій високій орбіті – хотів роззирнутися. Хтозна, що там унизу. Радари постійно обмацували навколопланетний простір у пошуках небезпечних предметів, але поки що все було спокійно. Антени ловили

найменші радіосигнали. Коли планетоліт обертався вдруге, монітор закліпав і видав повідомлення: є радіосигнал! Слабкий, але виразний. Сигналив човник в автоматичному режимі. А де інші два? Сергійко ще раз запустив запис оповіді Великого Процесора: всього сіло три човники, а на орбіті повинні бути два планетольоти. Сергійко трохи змінив орбіту, і радар одразу засік обидва. Вони оберталися на орбіті неподалік один від одного.

— Ось і чудово, — прошепотів Сергійко. — Вони цілі, і це добре.

Комп'ютер автоматично встановив зв'язок із човниками та планетольотами і почав перекачувати інформацію, в першу чергу — базу даних з цешеанської мови. У вухах Сергійка залунали гортанні звуки. Не минуло й півгодини, як він почав розуміти окремі слова, а потім і цілі речення. Сергійко просканував нічне світло. Він уже знав, що воно називалося Ка. На його подив, температура поверхні його була не такою вже й високою, а в затінку — взагалі нижче нуля.

«Це як Місяць і Сонце. Місяць просто відбиває сонячні промені, тому вночі й світиться, немов нічне сонце», — подумав Сергійко.

Йому спало на думку сховати планетоліт по інший бік від Ка. Тоді його точно ніхто не знайде і ніякий телескоп не допоможе. Відстань від Ц до Ка складала близько п'ятдесяти тисяч кілометрів, і на човнику можна було запросто злітати туди й назад. Сергійко повів планетоліт до нічного світила й акуратно посадив його на зворотному боці, далі перебрався в човник і знову повернувся у відкритий космос.

Човник черкнув вогненным розчерком і ввійшов у атмосферу планети Ц.

* * *

На полігоні поряд зі столицею готували магнітну гармату. Супермаршал, нетерпляче хльоскаючи хворостою по високій халяві начищених до дзеркального блиску чобіт, стояв поруч і уважно спостерігав за вояками.

— Дивіться! Дивіться! — раптом закричав один із них, показуючи пальцем на небо. Всі задерли голови. Просто над полігоном у повітрі повільно плив сріблястий хрестоподібний предмет.

— Невідомий літаючий об'єкт! Прибульці! Прибульці! — закричали солдати. Хтось налякався й упав на землю, закривши голову руками, хтось кинувся навтьоки, а один молоденький солдатик навіть знепритомнів. Тільки Супермаршал залишився незворушним.

— Гармату до бою!!! — закричав він громовим голосом. — Заряджай!!!

Оскільки ніхто з солдатів не звернув на його команду жодної уваги, Супермаршал сам кинувся до гармати. Він закрутив маховик, ведучи стволом то праворуч, то ліворуч, прицілюючись у дивний предмет, який немов навмисно завис у повітрі нерухомо, і натиснув на спуск. У повітрі свиснуло, і в сріблястого птаха зникло півхвоста. Птах сіпнувся, ніс його нахилився, він помчав до землі. Глухий удар підкинув гармату, Супермаршала збило з ніг. З вирви, що утворилася на місці падіння, підіймався легкий сизий димок і стирчали рештки хвоста дивного літального апарата. Супермаршал потрусив головою, щоб отямитися, став на ноги й обережно наблизився. Від удару люк апарата відірвався і теліпався на одній петлі.

— Агов, хто-небудь, — гукнув Супермаршал, — спустіться в кабінку! Перевірте, чи є там хто живий!

Ніхто з вояків навіть не поворухнувся. Усі боялись: а раптом там чудовисько з трьома головами та іклами, як у шаблезубого собаки? Супермаршал насупився й узявся руками в боки.

— Ах ви, боягузи нещасні! Ти! — він тицьнув у груди першому-ліпшому воякові. — Марш у яму!

— Я? Мені... Я...

Солдат переступав з ноги на ногу, з острахом поглядаючи на люк, відчинений наполовину, однак ослухатися не посмів і почав обережно спускатись. Із-під чобіт донизу покотилися грудочки землі, неголосно вдаряючись об корпус літального апарата. Вояк спустився, підтягся на руках і заліз у люк. Він довго не зважувався пройти далі, з люка стирчали його спина й потилиця, поки Супермаршал не гримнув на нього:

— Чого чекаєш? Марш уперед!

Спина повільно зникла у люку. За кілька хвилин звідтіля показалося радісне обличчя:

— Глюк тут один! Живий! У крові тільки весь...

Тепер усі захотіли стати героями і рвонули до ями, відштовхуючи один одного. Якщо раніше Супермаршал застосовував силу, щоб змусити хоч кого-небудь залізи в човник, то тепер усе було навпаки.

— Усі назад! — репетував він, надриваючись. — Наказую: всім назад! Ти й ти, — тицьнув знову в перших, що трапилися, — залізьте в люк і витягніть прибульця нагору! Ад'ютанте! Де ад'ютант, щоб вас усіх розірвало!

— Тут я, пане Супермаршале! — ад'ютант дивився на свого командира з ями знизу вгору.

— Ти що там забув?

— Так цікаво ж, пане Супермаршале.

– Дурень! Негайно нагору!

– Так, дурень... – ображено й розчаровано протяг ад'ютанат. Він швидко видерся з ями, обтрусив штани та підійшов до командира.

– Виклич лікарів.

Сам Супермаршал дочекався, поки прибульця витягли з апарата, швидко оглянув його й поспішив до комендатури полігону, де був телефон. Там цитькнув на телефоніста, набрав таємний номер і його одразу з'єднали з Директором планети.

– Ваша Дигітальна Величносте! Особисто мною збито невідомий літальний об'єкт. Упевнений, що це представник тих прибульців, про яких ви говорили. Пілот живий, тільки без тями і важко поранений. Я викликав лікарів. Який з вигляду? Та такий же, як наші пацани. Не відрізниш! Зрозумів, Ваша Дигітальна Величносте! Везу з максимальною обережністю і таємністю!

Супермаршал одразу кинувся назад до збитого апарата та скомандував ад'ютантові вишикувати всіх солдатів.

– Солдати! Слухайте мене уважно! Сьогодні ви стали свідками надзвичайної події, що має пряме відношення до безпеки всієї планети. Сподіваюся, вам не треба пояснювати, як оце все, – він обвів рукою збитий апарат і простягнутого на траві непритомного прибульця, – можуть використати вороги Його Дигітальної Величності.

Хоча пояснювати було потрібно, бо ніхто з вояків не знав ворогів Великого Сканера, хіба що реалітів, та й ті офіційно ворогами не вважалися, а тихцем перетворювалися на заражених. А вже як вони могли використати для своєї шкідницької мети збитий космічний апарат – ніхто й уявлення не мав, однак усі завбачливо змовчали. З полегшенням зітхнув і Супермаршал. Він теж не знав, як реаліти для своєї мети можуть використати уламки апарата й молодого глюка, зовсім хлопчиська, якого зараз оглядали троє лікарів у білих халатах. Тим часом Супермаршал продовжував промову:

– Тому все, що сьогодні бачили, ви зобов'язані зберігати в найсуворішій таємниці! Кожен із вас підпише спеціальний документ про те, що його попереджено: будь-яке розголошення карається розмагніченням. Зрозуміло?

Глибоке мовчання було йому відповіддю. Зрозуміло-то воно зрозуміло, але як стерпіти й не розповісти хоча б своїм близьким про таке диво, очевидцями якого вони стали? Така видатна подія зачепила навіть заражених, завжди незворушних, мов дерев'яні цурпалки.

До місця події біг високий худорлявий начальник полігону. Його викликав той-таки ад'ютант, який справедливо вирішив, що цей посадовець може знадобитися Супермаршалаві.

— Оце, — Супермаршал показав пальцем на човник, — витягти з ями, обгорнути брезентом і сховати. Інших вояків, крім присутніх тут, щоб уникнути розголосу, до робіт не залучати. Чекає подальших розпоряджень. Усе суворо таємно.

Після кожного речення начальник полігону кивав і бурмотів невиразно:

— Буде виконано, пане Супермаршале! Слухаюся, пане Супермаршале!

Прибульця, який і досі не отямився, завантажили до медичного авто й повезли слідом за машиною Супермаршала. Маленька колона, яку замикав броньовичок охорони, покотила з полігону, лишаючи за собою клуби куряви. Начальник полігону заходився організовувати роботи — витягання з ями літального апарата. Невдовзі все владнали. Апарат за допомогою техніки, що на той час була на полігоні, дістали з ями та сховали в одному з елінгів. Про незвичайну подію нагадували тільки кілька краплин крові на траві, які темніли біля чорного кола колишньої ями, закиданої землею та втоптаній, аби від дивної події не лишилося навіть сліду.

* * *

Сергійко розплющив очі. Просто перед собою він побачив обличчя. Видіння було невиразним, наче розмитий водою малюнок на піску. На обличчі ворушилися губи — в Сергійка про щось запитували. Йому здалося, що й мова, якою поставили запитання, була не зовсім знайомою, хоча десь такі гортанні звуки він уже чув. Він напружив пам'ять. У голові зв'язався якийсь безглуздий ланцюжок з уривків невиразних видінь, давніх розмов і спогадів. Потрібні слова спливли, повільно, важко, як спливає весною на поверхню пухкий, просочений водою шмат криги. Дуже боліла голова і нудило. Хто він і де він? Що з ним сталося? Минуле зникло. Воно сховалося в цьому незнайомому обличчі з уважними холодними очима.

— Як ви почуваетесь? — знову спитав незнайомиць, і тепер Сергійко його зрозумів.

— Голова болить... — прошепотів він, і кожне слово гулом віддалося в мозку. Від цього гудіння він поморщився.

— Ще б пак, — губи незнайомця склалися в гримасу, в якій важко було вгадати посмішку, — ви впали з висоти триста метрів! Закладаюся

на п'ять порцій першокласного гаплика, такий трюк нікому повторити не вдасться! Подякуйте Супермаршалові, що він влучив у хвіст, а не в кабінку чи крило. Тоді б вас нічого не врятувало! До речі, що за машина, на якій ви прилетіли?

— Я? Прилетів? Звідки? І де я? — Сергійко запитував через силу. Дзвін, гудіння в голові набирали силу, вже бухкало і в скронях, причому щораз дужче, поки нарешті не бухнуло так, що Сергійко заплющив очі.

Лікар, який стояв поруч з Великим Сканером, торкнув його за лікоть:

— Ваша Дигітальна Величносте, подальші запитання можуть зашкодити хворому.

Директор планети, погоджуючись, мовчки кивнув. Постояв хвилинку, спостерігаючи, як лікар спритно зробив незвичайному пацієнтові укол, і тихо сказав:

— Вийдімо на хвилинку. Треба поговорити.

Лікар привів Великого Сканера до свого кабінету.

— Пане лікарю, що ви можете сказати про цього пацієнта?

Лікар замислено затарабанив пальцями по столу:

— З вигляду це цілком звичайний хлопець, такий, як і всі його цешеанські однолітки. Всі внутрішні органи в нього влаштовані так само, як і в усіх інших цешеанців. Але на клітинному рівні! На молекулярному! Те, що я спостерігав, спростовує всі наші наукові канони й теорії! Якби я не бачив це в мікроскоп на власні очі, то сказав би, що цього не може бути! Але це є!

— Тобто, ви впевнені, що це прибулець з іншої планети?

— Я ні в чому не впевнений, пане Директоре планети, але подібного ніколи не бачив і навіть не уявляв, що таке можливе! На наш погляд, він невразливий для всіх видів нашої магнітної зброї...

— Т-с-с-с... — Великий Сканер приклав палець до губів. — Це не для чужих вух!

Він підвівся зі стільця й визирнув у коридор. Біля дверей стояли двоє його особистих охоронців. — Усе гаразд? Нікого не було? Відійдіть на два кроки від дверей і ближче нікого не підпускати!

— Слухаємося, пане Директоре планети!

Великий Сканер повернувся в кабінет і почав міряти його кроками: три в один бік, три в інший.

— Он як... Невразливий, значить... Що ж, це добре. Треба буде подумати, як ми зможемо його використати. Я так зрозумів, що в нього струс мозку?

— Ваша Дигітальна Величність непогано знається на медицині, — усміхнувся лікар.

- І втрата пам'яті?
- На жаль, так, Ваша Дигітальна Величносте.
- Чому на жаль? Може, це навіть на краще!

РОЗДІЛ 10

– Помилка дуже істотна, – міркував професор, сапаючи, – Директор планети зібрав усіх реалітів в одному місці. Всі разом ви – величезна сила! З такою кількістю глюків гори звернути можна, а разом з ними й шиї всіляким там Великим Сканерам. Ви уявляєте... До речі, мене звать професором Сидиромом, а вас?

– Називайте мене Драйвом. Рудим Драйвом. Те, що вони зібрали нас усіх в одному місці – нічого не значить. Магнітний захист не можна перебороти. Навіть якщо ми всі тут збунтуємося, все одно звідси не вийдемо: жоден глюк не зможе навіть близько підійти до гір – магнітний захист непереборний. Дуже добре, що ви підійшли зараз, бо ми вже казна-що про це дівчисько подумали!

– Саме цього я й побоювався.

Обоє працювали, неголосно переговорюючись. Професор захопився і вже зібрався випростатися, щоб потерти затерплу спину, але Драйв вчасно втримав його:

– Обережніше, професоре! Якщо вас побачать охоронці, почнуться непотрібні запитання. Ідіть краще на своє поле, а після вечері зустрінемося біля старого колодязя. Там і скінчимо розмову.

– Так, Драйве, ваша правда. Та й час уже...

Професор неквапно переступив на сусідню грядку, за хвилину – на наступну й побрів на своє поле.

Під час вечері до професора за стіл підсіла здивована й схвильована Інформа.

– Щось трапилося? – запитав професор.

– Пане професоре, або стався неймовірний збіг, або я не знаю...

– Що – не знаєш?

Професор за день дуже зголоднів і наминав за обидві щоки овочі, сьорбаючи гарячий, рідкий і несмачний суп.

– Я щойно бачила охоронця, як дві краплі води схожого на одну людину.

– На кого? – професор захлинувся супом. – На кого схожого? На глюка?

– Ні, шановний професоре, на людину! Його звать Васла, і він людина з фізичного світу. Ви пригадуєте пам'ятник «На славу Великого Рятівного Чиху», встановлений біля Головного палацу* ? Просто навпроти центрального входу? Там його ніс зображено скульптором. Це він якось дивовижно вчасно чхнув і цим урятував і мого батька, Великого Процесора, і все Заекрання. І зараз, кілька хвилин тому, в мене просто з таці поцупив помідор охоронець з обличчям цього самого Васли. Не знаю, що й думати! Якби Васла з'явився тут як бранець, я б це зрозуміла – але охоронцем? Оцього ніяк зрозуміти не можу!

– Що ти маєш на увазі, коли кажеш про бранця?

– Ну... – принцеса замислено наморщила носа і звела догори очі. – Тато міг покликати на допомогу людей з фізичного світу. Таке вже бувало, і не раз. А вони могли потрапити в таку саму халепу, як і ми.

– Людей? Із фізичного світу? – недовірливо перепитав професор. – Припустимо... І де ж він?

– За вашою спиною, біля вікна. Там кілька охоронців, він перший праворуч.

Професор пойорзав на стільці, немов йому щось не сподобалось, і пересів так, аби бачити вікно.

– Отой товстун?

– Не такий він уже й товстун, – усміхнулася Інформа, – але, звісно, і не худий...

Тим часом Васла з кам'яним обличчям, як і охоронці, що стояли поруч, змахнув з таці глюка, який проходив повз нього, ще один помідор, відвернувся до вікна й за два приййоми проковтнув його. Важко зітхнувши, він знову повернувся до черги, проводжаючи глюків байдужим поглядом.

– То він іще й помідори краде! – голосно прошепотіла Флоппі Ді.

– Тихіше ти! – цитькнула на неї Інформа.

* * *

Рикпет і Шаната сиділи за одним столом і за обидві щоки наминали немудру вечерю.

– Я так думаю, – жуючи, прошепелявив Рикпет, – несмачної їжі не буває. Просто іноді їсти не хочеться, а коли не голодний, то і їжа не може бути несмачною... – він облизав ложку і глянув на Васлу. – Бідолашний... Уявляю, що він зараз думає!

Рикпет узяв помідор.

---

* Епізод із книжки «Game over!».

- Ти б, Рику, краще залишив йому, аніж так жартувати!
- Звичайно, залишу. Тільки половину, бо й сам не наївся.

Вони замовкли, ретельно пережуючи овочі. На якусь мить у їдальні запала тиша, в якій несподівано почувся голосний шепіт:

- То він іще й помідори краде!

Рикпет відразу глянув на Васлу, а Шаната в той бік, звідки долинув шепіт. Товстун навіть не поворухнувся, ніби цей шепіт не стосувався його. Шаната схопила Рикпета за руку.

- Ти чого?

– Подивися на столик у першому ряду, третій від входу, тільки не смикайся.

– Інформа! – приглушено скрикнув Рикпет. – Чорт мене забирай! Пр...

Шаната вдарила Рикпета по руці, й він отямився.

- Знайшли! Мамо дороженька... Все-таки знайшли!

Розгублений Рикпет ледь не скочив та не кинувся до вікна, біля якого сиділа принцеса, але Шаната знову стримала його.

– Так, так... Твоя правда... Це я розгубився! Це ж треба! Все ж таки знайшли... А поруч із нею, треба думати, професор Сидиром і Флоппі Ді. У всякому разі, за описом – саме вони!

Ті, хто скінчив їсти, виходили з їдальні, звільняючи місця для наступних. Рикпет і Шаната доїли нехитру вечерю, прихопили для свого голодного друга по помідорчику й неквапом пішли між столиків до виходу. Вони зумисне зробили гак, аби пройти повз стіл, де сиділа принцеса з друзями. Проминаючи його, Рикпет упустив помідор просто під ноги принцесі, нахилився й прошепотів їй на вухо:

- Добрий день, ваша високосте!

Принцеса здригнулася й озирнулася.

– Р... – і затулила долонькою рота. Очі її розширилися від подиву.

– Ми чекаємо на вас біля виходу, – швидко прошепотів Рикпет, підняв помідор і пішов собі не поспішаючи, жонглюючи ним на ходу, мов цирковий артист маленьким гумовим м'ячиком. Коли він проминав Васлу, той повернувся за ним, ніби флюгер за вітром, підняв автомат і повів друзів до виходу. Очі його були прикуті до овочу. Ледь вони переступили поріг їдальні, як Васла блискавичним рухом схопив з долоні Рикпета червоний овоч. І секунди не минуло, як помідор зник у голодному роті.

- Постіймо тут, – сказав Рикпет.

- Це... як його... Чому? – не зрозумів Васла.

- Інформа знайшлася! З друзями!

– Де? Коли?

– Якби ти не був такий голодний і не крав помідори з таць, може, ми її й не помітили б!

– Ти того... словом... це... Про що? – почервонів Васла.

– Про те, що ти надто голодний, – усміхнулася Шаната й вклала в долоню товстуна свій червоний овоч.

– Ну... як його... Спасибі! – Цей помідор Васла їв уже не так швидко, як той, котрий схопив з долоні Рикпета.

– Ну як? – поцікавився Рикпет, коли овоч було з’їдено.

– Зрівнявся з голодним, – пробурмотів Васла, витираючи губи рукавом.

У цей час із їдальні вийшла Інформа зі своїми супутниками. Вона усміхалася.

– Хлопці! Як ви тут опинилися?

Принцеса теж простягла Васлі помідор, залишений спеціально для нього. Професор і Флоппі Ді простягли по два.

– Ви, певне, голодний?

– У житті того... не їв стільки цих... помідорів... – ніяково сказав Васла, але овочі взяв: що дають від чистого серця, треба приймати з чистим серцем, а тим більше їсти. Так казала мама, і він це пам’ятав.

* * *

Його Дигітальній Величності,
Директорові планети
пану Великому Сканеру.

Доповідна записка

Ваша Дигітальна Величносте, пане Великий Сканере!

Відповідно до Вашого розпорядження мною вжито всіх заходів щодо виявлення в Забугорній Долині небезпечних державних злочинців Рикпета, Васли і Шанати. В результаті проведених оперативних заходів встановлено наступне. Всі троє злочинців прибули в Долину з допомогою спецтранспорту тринадцятого дня чотирнадцятої каденції. Після прибуття злочинці роззброїли охоронця, який виявив злочинне недбалство й цілковиту відсутність будь-якої присутності елементарної пильності, роздягли його, зв’язали та відправили спецтранспортом до столиці. Свій одяг злочинець сховав у кущах. Мої шпигуни згідно з отриманими від вас указівками не втручалися в усе, що відбувалось, а негласно супроводили злочинців, які ввійшли до однієї з їдальень, переслідуючи тільки їм відому мету. Один зі злочинців, одягнений

у знятий із роззброєного охоронця однострій, став на пост при вході. Незрозуміло навіщо він узяв кілька помідорів у реалітів. Припускаю, що це зроблено зі шкідницькою метою, щоправда, з якою – ще не з'ясовано. Потім, виходячи з їдальні, один зі злочинців упустив овоч. Зроблено це з певними намірами чи випадково – судити важко, але при виході з їдальні троє злочинців дочекалися тих, хто сидів за тим самим столом, під який упав помідор. Оскільки одна з дівчат на ім'я Флоппі Ді обвинуватила одного зі злочинців (припускаємо, що то був саме Васла) в крадіжці овочів, причому зробила це в присутності всіх, хто був у їдальні, можна припускати, що злочинці очікували її для того, щоб помститися. Помста не відбулася, бо дівчина і старий, котрий сидів з ними за одним столом, відкупилися помідорами, після чого вся компанія помирилася. Наразі мої шпигуни продовжують спостереження. Про подальше інформуватиму.

Завжди відданий Вам, Головний Чип Долини за Пагорбами».

* * *

Кадим стояв на околиці столичного міста. Ба піднялося вже високо й добряче припікало.

«Із чого почати пошуки?» – думав він.

Переглянувши запис, що його комп'ютер скачав із комп'ютера човника, яким було доставлено на Ц Рикпета і його друзів, Кадим уже знав: ті пішли на ринок. Там вони сподівалися знайти сліди Інформита і друзів, і саме там вони були схоплені поліцією. Далі їх кудись повели. Зображення, передане камерою, стрибало в такт крокам Рика, і було важко розгледіти щось конкретне. Кадим дуже уважно переглянув увесь запис, зроблений камерою, поки Рика й компанію вели до поліційної дільниці, і виділив кілька прикмет, які найкраще запам'ятовувалися: будинок із вікнами незвичайної форми, рекламний щит, на якому була намальована молода приваблива дівчина. Внизу красивим шрифтом було написано: «Хочеш бачити щастя лик? То постійно жуй гаплик!». У дівчини був напіврозкритий рот, напевне, вона жувала цей самий гаплик і ошасливилася. Усе б нічого, тільки очі в дівчини були величезні та байдужі, наче в замисленої корови, що пережовує жуйку. У чому полягало це її щастя, Кадим так і не зрозумів. І ще він запам'ятав стовпи з незвичайно грубим кабелем. Кабель прогинався під власною вагою, і незрозуміло було, як він узагалі не рветься. Хлопець довго кружляв довкола ринку, поки нарешті помітив ті стовпи з кабелем.

– Ага! – пробурмотів він і радісно потер руки, – здається, я на правильному шляху!

За кілька хвилин знайшовся і рекламний щит із дівкою, що жувала гаплик. Кілька секунд Кадим дивився на щит, потім здивовано знизав плечима і сказав сам собі:

— Ще якийсь дурнуватий гаплик...

Як на лихо, поруч виявився поліцейський. Він не міг пройти повз хлопця, який лявав продукт, виготовлений на особистих підприємствах Великого Сканера.

— Агов, ти, — гукнув він Кадима, — я тобі говорю!

Кадим не звертав уваги на його слова, тож поліцейський підійшов заду і вперіщив хлопця кийком по спині.

— Ай! — скрикнув Кадим і рвучко повернувся. — Ти що, збожеволів? Кийком битися...

— Я тобі покажу «дурнуватий гаплик»! Марш до дільниці!

Поліцейський вихопив пістолет, але Кадим і не думав коритися. Вдарив долонею по пістолету і вибив його з руки розгубленого глюка. Він не став чекати, поки невдаха поліцейський отямиться від несподіванки, а кинувся бігти, світ за очі. Перестрибнув через паркан і опинився в палісаднику, густо зарослому кущами, що нагадували бузок. Поліцейський, який витратив кілька секунд на те, щоб оговтатися після такого нахабства й підняти пістолет, кинувся за ним, на бігу закликаючи підмогу. Кадим пробіг двір, де його обгавкали собаки, знову перестрибнув через паркан і вже зовсім зібрався пірнути в базарну колотнечу, аж раптом просто перед ним розчинилися двері. На порозі виник могутній глюк, який без зайвих слів схопив Кадима за комір і втяг у дім.

— Тс-с-с... — глюк приклав палець до губів. Кадим застиг. Вони чули, як повз будинок промчала погоня.

— Тримай його!!! У сірих штанях... Пістолет хотів забрати! Реаліт! Злочинець...

Звуки затихли вдалині. Глюк усміхнувся:

— Вороги наших ворогів — наші друзі!

РОЗДІЛ 11

Дроник і далі жив у Брейка. Він перезнайомився з усіма вченими, які вечорами потай працювали в лабораторії. Щовечора звідкись приносили нові й нові зразки внутрішніх органів глюків, заражених Х-вірусом, які ретельно вивчалися. Вчені буквально сліпли біля мікроскопів. Дроник чим міг намагався їм допомагати. Він навіть спробував у форматі чистої цифри зменшитися до розмірів вірусу

і проникнути в цей дивний мікросвіт. Однак усе було не так просто. Віруси виявилися досить небезпечними й хижими тваринами, і Дроник насилу вибрався звідтіля живим.

— Ну, як враження? — посміхаючись у вуса, запитав один із учених, коли Дроник, витираючи холодний піт, виник посеред кімнати після цього ризикованого експерименту.

— Ну його до біса, — чесно зізнався той, — у цієї тварини виявилося дванадцять пар ніг і стільки зубів, скільки волосся в мене на голові! Яке щастя, що вони такі маленькі! Не полізу туди більше ні за які пряники!

— Отож-бо! А тебе попереджали...

Невдовзі одноманітна робота Дроніку набридла, і він почав шукати собі інших занять, особливо вдень: розглядав у віконце сусідів, ходив до міста, на ринок. Брейк докладно проінструктував його, як слід поводитися, щоб поліція не звертала на нього уваги, дав трохи грошей. Не раз Дроник проходив у підвороттє будинку, де влаштувалися Рикпет, Шаната й Васла. Там усе залишалося без змін: гаплик, сморід і бруд. Дроник ніяк не хотів повірити, що його друзі так низько впали. Якось гуляючи містом удень, Дроник побачив Брейка й вирішив з ним пожартувати. Перейшов у формат чистої цифри й заліз до нього в кишеню.

«От посміємося, — думав він, — прийде Брейк додому, а я йому розповім, де він був, що робив, з ким зустрічався... Вдам із себе ворожку та все відгадаю за лініями на долоні!»

Брейку навіть на думку не спадало, що в нього хтось є в кишені. Куди йшов його гостинний господар, Дроник бачити не міг, зате міг чудово чути всі його розмови. Спочатку кишеня рівномірно погойдувалася в такт ході. Брейк ішов швидко, напевне, кудись запізнювався. Нарешті кишеня перестала рухатися, далі почалася розмова:

— А, Брейк... Привіт, старий пройдисвіте! Знову прийшов по зразки? Хо-хо! Скільки ти ще будеш дурити чесних реалітів? Теж мені, вчені! Яйцеголові вони, ось хто! Шукають там, де вірусу ніколи не було! Ха-ха! Що будеш брати цього разу?

— Мабуть, шматочок селезінки, шматочок нирки та налий трішки крові, тільки зовсім небагато! Ти даремно смієшся! Якби ти знав, скільки мені доводиться витратити зусиль, щоб водити за носа цих, як ти їх називаєш, яйцеголових!

Від почутого Дронікові стало зле. Якби в нього у форматі чистої цифри були п'яти, то можна було б сказати, що душа його скотилася саме в них.

«Що ж це виходить? — подумав Дроник. — Брейк — провокатор? Найчесніший і найвідданіший справі трудяга Брейк — провокатор

і шпигун Директора планети? Неймовірно! Та в це ніхто не повірить! Скількох же реалітів він здав поліції? А якщо ні, то навіщо він носить непотрібні зразки вченим?»

Він згадав, як учені говорили колись, що Брейк стояв біля витоків Опору, а тепер виявляється, що він шпигун і зрадник! Збожеволіти можна! Але що тепер мусить робити він, Дроник? Найбільш дурнувтим учинком було б, якби він зараз виліз із кишені та заявив Брейку, що той зрадник. Ні, тут потрібно діяти хитріше. Врятувати вчених, врятувати лабораторію! Тепер зрозуміло, чому вони ніяк не можуть знайти вірус: як же його знайдеш, коли шукають там, де його ніколи не було й бути не може!

Дроник забився в найдальшій куточок кишені: тільки й бракувало, щоб Брейк виявив його саме зараз, коли королівський блазень дізнався про його страшну таємницю. Розгублений Дроник зовсім забув, що у форматі чистої цифри в темній кишені виявити його просто неможливо.

Тим часом розмова між Брейком і невідомим співрозмовником тривала.

— Ось тобі зразки. Вони заражені вірусом грипу, нехай почухають потилиці!

— Добре. Передай хазяїнові, що прибулець під наглядом. Я його захочую до співпраці з яйцеголовими. Поки він зайнятий, він безпечний.

— Правильно. Але ти будь наготові! Хтозна, що в нього в голові. Прибульці, вони, знаєш, і є прибульці. Його друзі в Забугорній Долині теж галасу наробили. Охоронця, розумієш, зв'язали та в спецтранспорт кинули. Наші в пункті прийому до транспорту одразу не зазирали. А чого там дивитися, якщо він має бути порожнім? То він там, зв'язаний, із покляпом у роті валявся, поки наступну партію реалітів не довелося відправляти. Відкрили транспорт — ба! — а там голий лежить! Ото сміху було! Спочатку посміялися, а потім за голови схопилися! Вони ж не тільки втекли, але й прихопили його однострій та зброю. А магнітний випромінювач у руках злочинця — серйозна річ.

Дроник насторожився. Поза всякими сумнівами, йшлося про Рикпета з друзями. Але вони ж тут, у місті! Він їх сам бачив учора опівдні! Це коли ж їх устигли до цієї самої Забугорної Долини відправити? Він згадав, яким був Рикпет: ледь тримався на ногах! Якого охоронця він міг роззброїти в такому стані? Нісенітниця якісь...

Щойно Брейк знову опинився на вулиці, Дроник непомітно залишив його кишеню, у першому ж зручному місці прибрав свого звичайного вигляду та поквапився через усе місто до знайомого брудного підворіття.

Йому так хотілося нікого там не застати! Тоді з'являлася б надія, що Рикпет став колишнім Рикпетом, вольовим і сміливим командиром, котрий дійсно може роззброїти й зв'язати охоронця. Але надії не справилися. Усі троє друзів були на місці, в брудній кімнатці. Всі мали вигляд такий самий, як і вчора. Дроник вийшов надвір, ковтнув свіжого повітря і сів на першу-ліпшу лаву. Якщо Рикпет, Васла і Шаната тут, тоді хто ж у Забугорній Долині роззброїв охоронця?

* * *

Сергійкові стало значно краще. Перестало нудити, голова майже не боліла. Але чим більше йому кращало, тим ставало гірше: пам'ять ніяк не відновлювалася, і це його страшенно мучило. Хоч як не силкувався, він не міг згадати, хто ж він такий.

— Мій пане, — ввійшла медична сестра з лагідною усмішкою на губах, — до вас відвідувач.

— Звичайно!

Сергійко підвівся на ліжку та сперся на подушку. Як це важливо — відвідувач! За весь час, поки він лежав у лікарні, ніхто до нього не приходив, і ось нарешті хтось про нього згадав! Комусь він виявився потрібним! Може, він хоч зараз довідається, хто ж він насправді?

Широко розчинилися двері, й до палати ввійшов глюк середнього зросту. На ньому був незастібнутий, накинутий на плечі білий халат. По тому, як шанобливо йшов за ним лікар, Сергійко зрозумів, що глюк це не простий. Він хотів підвестися з ліжка, але гість зупинив його жестом.

— Лежіть-лежіть, любий Факсе Копіре, ваше здоров'я зараз найважливіше.

— Факс Копір? — повторив Сергійко за гостем. — Ви сказали Факс Копір?

Говорив він повільно, затинаючись, із натугою пригадуючи та добираючи потрібні слова.

— Ну, звісно! Любий Факсе, ви пережили серйозну аварію під час польоту на новому літальному апараті. О! Це буде справжній прорив у військовій справі, слово честі! Апарат майже не постраждав, а ось ви... Як мені сказали, ви частково втратили пам'ять. Але, я сподіваюся, лікарі поставлять вас на ноги. Чи не так, шановний докторе?

— Поза всякими сумнівами, Ваша Дигітальна Величносте. Ми зробимо все можливе...

— До речі, ніхто не забороняє вам робити і неможливе.

— Безумовно, пане Директоре планети!

– Отже, любий Факсе, – гість знову звернувся до хворого, – пам'ять у вас незабаром відновиться й усе буде, як і було до аварії.

– Так... Звичайно, пане Великий Сканере... – трохи невпевнено погодився Сергійко.

– От і чудово! Наш любий доктор, я сподіваюся, дозволить вам дивитися телевизор... Круті фільми, музика... Мені здається, це гарно впливає на пам'ять. Ні, я впевнений! Ти набагато міцніше забудеш те, чого пам'ятати не треба, і швидше згадаєш усе, що потрібно пам'ятати завжди і за будь-яких обставин. Я не правий, доктор?

– Ви завжди маєте рацію, пане Великий Сканере.

Директор планети лагідно погладив Факса Копіра по руці та в супроводі лікаря вийшов з палати.

– Телевізор, телевизор і ще раз телевизор. Нехай дивиться передачі з життя планети, нехай переймається духом нашої країни. Нехай знає, що Директор планети – володар і пан усього, що є на цьому світі. У жодному разі він не повинен згадати, ким є насправді. Вам зрозуміле завдання? Персонал, який знає таємницю його появи, реаліти?

Лікар розгублено знизав плечима:

– Ви ж знаєте, заражені не можуть працювати на роботах, пов'язаних з натхненням, милосердям і фантазією.

– Так-так... Ви, звичайно, маєте рацію. Складіть список персоналу, втаємниченого в цю справу. Я думаю, їх слід відзначити урядовими нагородами.

– Слухаюся, пане Директоре планети. Велике спасибі.

Великий Сканер стрімко покрокував коридором. Слідом за ним, на три кроки позаду, сірими тіннями нечутно йшла охорона. Зненацька Директор планети підняв руку і клацнув пальцями. До нього відразу підскочив начальник охорони.

– Увесь медичний персонал відповідно до списку, який подасть лікар, – до Долини. Його самого не чіпати. Поки що.

– Слухаюся, – начальник охорони лягнув лоб долонею на знак покірливої слухняності.

– Не перестарайся, – посміхнувся раптом грізний володар, – мізки відіб'єш... Якщо вони в тебе є, звичайно...

Начальник охорони улесливо захихотів.

* * *

Великий Процесор не знаходив собі місця. У нього було тільки три планетольоти, і він був вимушений відправити до планети Ц всі три. І всі зникли, канули в чорну прірву нескінченного космосу. Що робити? Навіть якби він тепер зважився залишити свій пост, покинувши напри-

зволюще все Заекрання та полетіти на планету Ц, він цього зробити не зможе: летіти просто нема на чому. Будувати новий планетоліт — довго, немислимо довго, не кажучи вже про те, що грошей на такий дорогий проект у Заекранні просто нема. Цей проклятий сигнал про допомогу виявився справжньою пасткою!

Великий Процесор ішов коридором. За поворотом ледь не налетіли на свого пана придворний водій Водила* та косметолог принцеси Капа Лок.

— Пане Великий Процесоре... — Водила схилився в низькому придворному поклоні, а Капа Лок присіла в глибокому реверансі.

— А, друзі... — неухважно пробурмотів Великий Процесор і зненацька запитав у Водили: — Скажи, будь ласка, що ти робиш, коли відчуваєш, що в курсорі** щось негаразд, але ти не знаєш, що саме?

— Це дуже просто, мій пане. У таких випадках я нічого не роблю. Як мене вчили, гарний стукіт себе покаже.

— Не зрозумів? — звів брови Великий Процесор.

— Поки несправність незначна і її можна тільки почути, але не виявити, слід зачекати, поки вона не розів'ється настільки, щоб виявити її можна було без напруги, ось що це значить.

— Справді? — скрушно зітхнув Великий Процесор і, замислений, пішов зовсім в інший бік.

Водила й Капа Лок презирнулися й знизали плечима: таким вони свого Володаря й Пана ще не бачили.

— Гарний стукіт себе покаже... Гарний стукіт себе покаже... — повторював, як заклинання, Великий Процесор. — А хіба Рикпет, Сергійко, Шаната, Васла й Кадим — це поганий стукіт? Це гуркіт! Це грім і блискавка, тайфун, самум, смерч, буревій, торнадо й цунамі, разом узяті! Треба тільки почекати, і вони неодмінно себе покажуть. Поки ще нічого не трапилося і нема чого бігати палацом та рвати на собі сорочку. Треба набратися терпіння і чекати. Усе буде гаразд! Усе буде добре!

Коли він прийняв таке рішення, то трохи заспокоївся. У всякому разі, сівши за комп'ютер, знову відчув себе здатним займатися повсякденними справами.

Капа Лок і Водила йшли далі коридором, неголосно перемовляючись:

---

* Водила і Капа Лок — герої книжок «Антивірус», «Вихідний формат» і «Канікули для Інформи».

** Засіб пересування, котрий слугує Великому Процесору замість автомобіля.

- Ти не знаєш, що трапилося? – запитав Водила в Капи.
У відповідь та знизала плечима:
– Слово честі, не знаю. Тільки ось принцеса Інформа кудись поїхала, і я залишилася без роботи. У відпустку попроситися чи що?

РОЗДІЛ 12

Після вечері в реалітів був вільний час. Тому в друзів був час нікуди не поспішати й спокійно поговорити. Належало тільки подбати, щоб їх ніхто не підслухав. Професор почував потилицю і з жалем сказав:

- Вибачте, друзі мої, але в мене призначена зустріч.
– Біля старого колодязя? – кивнула Інформа.
– Саме біля нього, – підтвердив професор.
– Ви поки що нікому нічого не кажіть про хлопців, – попередила Інформа, – будемо обачними.
– Гаразд, ваша високосте, – неголосно погодився професор, – я буду обачним як ніколи.

Сидиром пішов. Інформа познайомила друзів з Флоппі Ді.

– Звичайно, я думала, що тато може покликати вас на допомогу, але не припускала, що це станеться так швидко, – сказала вона по тому, як розповіла про свої пригоди. Тепер настала черга Рикпета з друзями. Коли Інформа почула, що Дроник залишився на волі, по той бік гір, а Кадим – на планетольтоті, вона радісно скрикнула:

– Ну, тримайся! Тепер завдамо цим відмороженим перцю! Довго нас пам'ятатимуть!

Рикпет поклав свою долоню на руку принцеси, закликаючи до обережності. Цей жест зовсім не сподобався Шанаті:

– Рику, ти сам обережніше...

Рикпет почервонів. Принцеса розсміялася:

– Шанато, припини, це ж дурниці!

Шаната уважно глянула на принцесу.

– Добре...

– Де вас поселили? – запитала Флоппі Ді.

– Це... як його... ніде... – сказав Васла.

– Як – ніде? – здивувалася Флоппі Ді. – Тут так не буває. Тут обов'язково кудись селять, а потім записують, де ви живете. Щоб контролювати було легше. Не будете ж ви вночі тинятися поміж бараків, це підозріло. Вас одразу охорона схопить.

– Про це ми й не подумали, – погодився Рикпет, – а як у вашому бараці?

– Ти ба, який хитрун! – засміялася Флоппі Ді. – У нас барак дівчачий! Ось Шанату ми взяти можемо. Підеш до нас жити, Шанато?

– Звичайно! – усміхнулася дівчинка.

– Рикпет піде в барак до професора, а ось що робити з Васлою? До охоронців йому не можна, миттю зрозуміють, що він – чужий. До барака в однострої охоронця теж не можна, – принцеса розгублено низзала плечима.

– Треба знайти для нього одяг, а однострій і автомат сховати, потім придасться, – запропонував Рикпет.

– Слушно, – кивнула принцеса, – лишилося придумати, де взяти одяг і якомога швидше. Кожної миті охорона може на нього оком накинути!

– Може, в професора що стареньке знайдеться? Вони за комплекцією дуже схожі, – припустив Рикпет.

– А чого тут того... цього... Треба повернутися до вагона. Я свої речі в кущах сховав, їх і надягну.

– Теж слушно, – погодився Рикпет, – тоді ми залишаємо Шанату на ваше піклування, а самі йдемо по одяг.

Шлях назад здався значно довшим. Добре хоч, коли йшли вперед, нікуди не звертали, бо заблукали б серед цих незчисленних бараків і прямих безликих вулиць, де й погляду не було за що зачепитися. Приймальну платформу побачили здала. Вона була порожня, вагончика не було. Напевне, той зараз був у столиці, там, звідки відправляли Рикпета й компанію.

– Ну, – запитав Рикпет, – де ти перевдягався?

– Це... як його... он за тим... за цим кущем, – Васла тицьнув пальцем у бік самотнього густого куща, – там, серед гілля, й сховав.

– Ходімо...

Васла розсунув гілки.

– Того... цього... не зрозумів! Я ж одяг сюди поклав! – Він гарячково розсунув гілки в іншому місці, потім ще в одному, далі поквапливо обшукав увесь кущ. – Це... як його... немає!

– Та-а-а-ак... – протяг Рикпет. – Кепсько!

– Куди вже того... гірше... Без цих... без шмоток залишився...

– Не в цьому річ, Васло. Раз знайшли твої речі, отже, знають, що їх хтось залишив. Цілком можливо, що нас уже шукають.

— Це... як його... Звичайно, шукають! Ну... охоронця назад відправили?

— Твоя правда!

Рикпет сторожко озирнувся. Якщо не рахувати старенької бабці, яка відсапувалася віддалік, спираючись на сукуватий ціпок, поряд нікого не було. Бабуся дуже мало нагадувала детектива, і Рикпет махнув на неї рукою.

— Ми все-таки дурні! Цілком можливо, що за нами стежать, а ми цих нишпорок прямо на принцесу вивели! От недоумки!

* * *

Його Дигітальній Величності,
Директорові планети
пану Великому Сканеру

Доповідна записка

Пане Директоре планети!

Доповідаю Вам про наступне. Злочинці й підозрілі глюки, які вступили з ними в контакт у їдальні, про щось недовго розмовляли. Після чого ватажок на ймення Сидиром подав комусь умовний знак (почухав потиличну ділянку голови правою рукою) і пішов. Кому подавав знак ватажок — установити не вдалося. Оскільки агент у цей час був один, простежити, куди пішов вищезгаданий Сидиром, виявилось неможливим. Злочинна реалітка на ймення Інформа в бесіді з іншими членами банди пообіцяла всім роздати гостру приправу на кшталт перцю, цілком імовірно, плекаючи якісь свої шкідницькі задуми та заміряючись на спільне здоров'я нації. Де вона збирається взяти таку кількість перцю, поки що не встановлено. Після недовгої розмови Васла, можливий ватажок прибулої банди, оскільки він говорить голосніше, довше та менш зрозуміло за інших, а також останній учасник банди, ймовірно Рикпет, теж кудись пішли. Агент вирушив за ними, залишивши решту бандиток без нагляду. Васла й Рикпет дійшли до стоянки спецтранспорту, де почали нишпорити в кущах, очевидно, розшукуючи залишений там одяг. При цьому Васла й Рикпет уживали незнайомі слова на кшталт «дурні», «недоумки» та інші. Одягу там, звісно, не було, бо ми його відправили вам згідно з отриманим приписом за номером 13-13/13. Буду постійно інформувати вас про все, що відбувається.

З цим залишаюся відданий вам,

Головний Чип Забугорної Долини.

Драйв і професор походжали неподалік від колодязя. Професор заклав руки за спину й ходив стежкою, міркуючи вголос, немовби читав лекцію студентам, а Драйв подумки радів з того, що ось такого мудрого прихильника отримала організація в особі цього літнього гляку.

– Так, безумовно, – говорив професор розміреним голосом, – магнітний захист непереборний. Перебороти його не можна, але треба шукати можливості, як його обійти.

– Обійти його неможливо, – сказав Драйв, – він тягнеться від узбережжя до узбережжя.

– А водою?

– І по воді, й під водою. Ми вже все випробували. Скільки наших друзів загинуло, коли вони потрапили в поле дії цього проклятого захисту! Не забувайте, особисто я вже перебуваю в Долині сьомий рік! Сім жахливо довгих виснажливих років! А за що – й сам не знаю. За ці роки ми все перепробували: й під водою, і над водою, і під землею... Усе марно! Вірите? Руки опускаються! Але ми не здаємося! Ми...

– А відімкнути захист пробували?

– Від чого відімкнути?

– Що генерує магнітне поле?

– Електричні котушки.

– Ось я й запитую, котушки пробували відімкнути?

– Але вони перебувають за лінією магнітного захисту. І електростанція, будь вона проклята, котра забезпечує ці котушки електричною енергією, теж за тією лінією! Охорони тут не так уже й багато, якщо порівняти з кількістю реалітів, але всі вони знають про марність повстання. Навіть якщо ми й переб'ємо всіх охоронців, однаково звідси не вийдемо: захист не дозволить, а нас просто по тому замордують голодом. Через це й кількість охорони не збільшують.

– Чи знаєте ви, від якої енергії працює електростанція?

– У якому сенсі? – перепитав Драйв.

– Енергія виробляється турбінами, які обертаються навколо своєї осі. Їх може обертати енергія водоспаду, вітру чи стиснутої пари. Для того, щоб воду перетворити на пару, слід спалювати газ, вугілля, дерево, можна розщеплювати атом і з допомогою вивільненої за рахунок цього енергії нагрівати воду. Ось я й запитую, від якої енергії працює ця електрична станція?

Драйв низав плечима.

– Якщо відверто, не знаю.

— Ось тобі й маєш... — здивувався професор, — стільки років сидиш тут, і не поцікавився таким простим питанням? Як же ви збиралися виводити станцію з ладу, якщо не знаєте, на чому вона працює?

Драйв ніяково посміхнувся.

— Та якось потреби не було. Однаково туди не добратися.

— Над цим я подумаю, а тобі перше завдання: довідатися, від якої енергії працює електростанція.

— Добре, шановний Сидироме. Я постараюся.

На тім і розійшлися. Професор заквапився назад до свого бараку. Біля входу на нього чекала Флоппі Ді. Вона розповіла, куди пішли Рикпет із Васлюю і де на них треба чекати.

— А де Шаната? — поцікавився Сидиром.

— Вона з Інформую, у бараці.

— Ану ж бо поклич її, будь ласка.

Флоппі Ді мовчки кивнула й зникла в бараці. Шаната дуже стомилася за цей довгий і важкий день. Вона зовсім уже засинала на одній подушці з Інформую, коли Флоппі посмикала її за плече:

— Шанато, тебе просить вийти професор.

— Не спиться йому... — пробурчала та, але підвелася, накинула одяг і напівсонна подалася до виходу.

Професор, побачивши, що Шаната ледь пересуває ноги від утоми і практично на ходу засинає, в душі пожалів її.

— Стомилася? — співчутливо запитав він.

— Не те слово, — тяжко зітхнула дівчина.

— Шанато, мені потрібна відповідь тільки на одне запитання.

— Яке? — вона заплющила очі, засинаючи на ходу.

— Наскільки людському організмові небезпечна магнітна зброя?

Шаната заснула стоячи, коліна в неї підігнулись, і вона впала б на підлогу, якби професор не підхопив.

— Ні наскільки... — пробурмотіла вона й цього разу заснула так міцно, що ніякими зусиллями розбудити її не вдалося.

Професор стояв на порозі бараку, тримаючи в обіймах сонну дівчинку: дурнуватішої картини й не придумаєш!

— Шанато... Шанаточко... — Професор поляпав дівчинку по щоці, але в тієї навіть вії не здригнулися, так міцно вона спала.

З-за рогу вийшов патруль. Заражені помітили дивну парочку на порозі бараку. Краєчком ока і професор побачив патруль — серце в нього зупинилося з переляку. Якби Шаната по-справжньому жила в бараці, нічого страшного не було б, але вона ж бо там не жила й не значилася. Вона взагалі ніде не значилася...

— Хто ти такий і звідки взявся? — прогудів усміхнений Флеш. — Чого б це поліцейському гнатися за тобою?

— А ти хто такий? — і собі поцікавився Кадим.

— Мене звуть Флешем. — Той простяг Кадимові могутню руку.

— А мене Кадимом.

— То чим же ти не сподобався поліцейському?

Кадим знизав плечима.

— Та хто його знає? Не сподобалося йому, що я гаплик цей дурнуватої саме так і назвав: дурнуватим.

— Ти що, з неба впав, — здивувався Флеш, — хіба можна гаплик так називати? Миттю до буцегарні потрапиш! Гаплик же на заводах Великого Сканера виготовляється!

— Великого Сканера? А це що за один?

— Е-е, хлопче, то ти, я бачу, й справді з неба!

— А звідки ти знаєш?

Флеш затнувся, перестав усміхатися й серйозно глянув на Кадима:

— Ти сказав це зараз таким тоном, начебто дійсно звалився з неба.

Вони дивилися один на одного. Флеш, на півтори голови вищий за Кадима, розглядав його згори вниз, із подивом, але приязно. Кадим відповідав йому поглядом знизу вгору, задержуватим і навіть трішки нахабним.

— А може, я й справді з неба?

— Годі тобі дурню молоти... Скажеш таке... З неба впав...

— Не хочеш — не вір, а ось хто ти такий? І чому допоміг мені від поліцейських сховатися?

— Ну... Бачиш, у мене з ними свої рахунки.

Флеш обережно визирнув за двері. Свистки заливалися десь дуже далеко.

— Поліція далеко, можеш іти. Тільки...

— А мені нема куди йти, — перебив його Кадим.

— Це як? — не зрозумів Флеш.

— Ну як-як... Я ж тобі сказав: я з неба впав. Думаєш, жартую?

Усмішка сповзла з обличчя здорованя.

— Ти не жартуєш?

— Ти ж реаліт? — запитав Кадим навпростець.

— Ну... — розгубився Флеш.

— Реаліт... Я ж бачу. У тебе очі живі, а в тих — як у мороженої риби... Тому скажу тобі чесно: я без жартів прибув звідтіля, — Кадим показав великим пальцем у небо, — і не просто прибув, а щоб урятувати своїх друзів, які в свою чергу хотіли порятувати вас.

Флеш голосно ковтнув. Було від чого розгубитися! Оце так: прийшов глюк і заявляє, що він прибулець із неба!

– Брешеш, мабуть? Чим доведеш?

– Нічим. Був би Дроник тут, він би довів за одну хвилину, а ось я не можу. Прибулець, і край!

– Маячня якась... – остаточно розгубився Флеш, але двері зачинив і клацнув замком. – Добре, пішли в дім.

РОЗДІЛ 13

Отже, Брейк – зрадник! Важко було звикнути до цієї думки, але факт залишався фактом. Тепер Дронику слід було обміркувати, що робити далі. Як рятувати від неминучого розгрому лабораторію, якщо Брейку стане відомо про розкриття його ганебної таємниці? А те, що його таємницю необхідно розкрити, Дроник не сумнівався ані хвилини. Яка користь від того, що вчені сидять вечорами біля мікроскопів і шукають те, чого в принесених Брейком зразках нема й бути не може! Треба переховати кудись і вчених, і устаткування, але куди? Дроник і так чужий у цьому місті. Та що там у місті – він чужий на цій планеті! На кого можна спертися? Кому довіритися? Хто допоможе?

У королівського блазня голова йшла обертом.

«Добре, – сказав він сам собі, – в першу чергу, треба заспокоїтися».

Він підвівся з лави, на яку впав був у розпачі, й повільно побрів уздовж вулиці, обмірковуючи ситуацію. Перші хвилини після приголомшливого відкриття минули, й до нього повернулася здатність міркувати спокійно та логічно.

«Спочатку треба врятувати вчених. Тут складність у тім, що вони мусять повірити в зрадництво Брейка. Їм слід терміново поміняти житло й прізвища. По-друге, врятувати устаткування».

Діставати його, як пам'ятав Дроник з розповідей учених, справа складна і небезпечна.

«Довіритися Асус? – міркував він. – Хоч вона й подруга Брейка, але може й не знати, що він зрадник. Ні, краще все-таки поговорити з В'ю Соник. В'ю проста дівчина, з Брейком ніяких справ не веде. Вона знає багатьох активістів із руху Опору. Вирішено! Буду говорити з В'ю».

Після того, як він прийняв рішення, відлягло від душі, і Дроник поквапився додому. Брейк уже був там, порався на кухні, щось муркочучи собі під ніс.

«От гад! – подумав Дроник. – Ще й пісні співає! Зрадник!»

Видно, щось відбилосся на його обличчі, тому що Брейк раптом уважно глянув на нього й запитав:

— Щось трапилось?

Дроник здивовано знизав плечима.

— Ви про що? — А сам подумав: «Слід бути обережнішим! У спостережливості йому не відмовиш...»

— Та погляд у тебе якийсь не такий... Сторожкий чи що...

— Та ні! Просто недалеко звідси поліцейського зустрів.

— А-а-а... Їх тут багато тиняється. Дільниця ж бо поруч.

— Так отож...

Дроник огледівся. Ні Асус, ані В'ю ще не було. Асус могла сьогодні взагалі не прийти, а В'ю Соник мала принести харчі з крамниці, тому, мабуть, і затримувалася. Королівський блазень завалився на ліжку і вдав, що буцімто дримає: спокійно розмовляти з Брейком, знаючи, що той зрадник, йому було над силу.

Так Дроник лежав, поки не грюкнули вхідні двері. Він глянув у шпаринку — прийшла В'ю. Потягуючись, ніби щойно прокинувся, він вийшов у спільну кімнату.

— А... Це ти, В'ю... Привіт!

— Привіт, Дронику! Як у тебе справи? — Дівчина була весела й чимось задоволена.

— Все нормально, В'ю! — Він наблизився, щоб поцілувати її в щоку, а на вухо шепнув: — треба терміново поговорити!

В'ю кинула на нього блискавичний погляд і кивнула: зрозуміла, мовляв. Вона ще щось весело щебетала на кухні, розкладаючи харчі на полицях холодильника, брязкала посудом і нарешті гукнула:

— Агов, хто-небудь! Допоможіть з вечерею!

Дроник зрозумів, що це сигнал йому й якомога спокійнішим тоном озвався:

— Хвилинку, В'ю, зараз допоможу.

Це не викликало в Брейка жодної підозри; Дроник часто допомагав дівчині на кухні, бо вченим він нічим допомогти не міг — замало знав. В'ю чистила овочі. Дроник щільно зачинив двері і вже вирішив почати розмову, як В'ю підійшла і навпаки — розчахнула двері навстіж, а по тому ледь чутно прошепотіла:

— Які таємниці можуть бути в нас із тобою?

Дроник змушений був погодитися з розумною дівчиною і ледь чутно сказав:

— Брейк — зрадник. Він шпигун Великого Сканера.

Ніж завмер у руці дівчини. Вона підняла на нього широко розплющені від подиву очі.

– Ти... збожеволів?! – напружено прошепотіла вона. – Брейк – зрадник?!

– Тс-с, – Дроник приклав палець до губів, – я сам чув, як він говорив з тим, від кого бере проби. Ну... Шматочки внутрішніх органів, які вивчають учені.

– Тебе ми знаємо зовсім недовго, а Брейка – дуже давно. Які ти можеш надати докази, що не брешеш? Може, ти сам шпигун? Може, Великий Сканер зумисно тебе послав, щоб розвалити нашу організацію?

Дроник був готовий до цього запитання.

– Що ти знаєш про Забугорну Долину?

– Про що? – здивувалася В'ю.

У коридорі почулись обережні кроки. Дроник підняв палець, закликаючи дівчину до обережності. Він і далі мив посуд і протирав його рушником, а В'ю чистила овочі.

– І що далі? – запитала вона, мовби продовжуючи почату розмову.

– Так от, – підхопив Дроник, – збираються всі родичі й свідчать, що вони тепер одна сім'я, у спеціальній книзі, в мерії, робиться запис. А потім починається свято, всі п'ють шинушасу або бузду, їдять різну смакоту. Словом, усі веселяться...

Кроки затихли біля самих дверей, і до кухні зазирнув Брейк.

– Ви про що це тут шепочетесь? – жартівливо поцікавився він, але очі були серйозні й холодні, мов у найманого вбивці.

– Нічого ми не шепочемося, – посміхнувся у відповідь Дроник, – я розповідаю В'ю, як у нас одружуються.

– А-а-а... – протяг Брейк. – Це річ важлива. А що, може візьмеш В'ю за дружину? Дивись, яка гарна і працююча дівчина, – і Брейк погладив В'ю по плечу.

Та зашарілася:

– Брейку, скажеш таке...

– Га, Дронику?

Дроник теж почервонів.

– Рано мені ще! В'ю і справді гарна дівчина, тільки на мене вдома чекає Кнопікс*, а кращої за неї для мене нікого нема в усьому Заекранні.

– І справді, рано! – засміявся Брейк. – Хіба можна при дівчині говорити, що хтось, байдуже хто саме, гарніший за неї? Дурненький ти ще...

---

* Героїня книжки «Канікули для Інформи».

В'ю засміялася, дружньо поплескала Дроника по плечу. Зрештою, Дроник теж усміхнувся.

Брейк пішов.

— Про яку Забугорну Долину ти говориш? — знову пошепки запитала В'ю.

— Сам не знаю, тільки коли Брейк говорив...

— З ким говорив? — перебила його В'ю.

— Та не бачив я... З кишені тільки чув.

— Із якої кишені? Ти що, у кишені сидів? Та годі брехати! — Останні слова вона вимовила досить голосно.

— Ви ще й досі сперечаєтеся, — запитав з кімнати Брейк, — ніяк не з'ясуєте, хто чий наречений, а хто чия наречена? — і зареготав, задоволений своїм жартом.

— Я тобі потім покажу, — пообіцяв Дроник, — а ти зараз подумай, у кого можна попросити допомоги. Треба врятувати вчених і лабораторію.

В'ю насупилася. Подумала трохи й сказала:

— Добре, але тільки після того, як ти надаси докази.

— Гаразд, — погодився Дроник, — попросиш, щоб я тебе провів. Дівчина мовчки кивнула.

* * *

— Що ж з тобою робити? Добре, ходімо до мене, — запросив Кадима Флеш.

Вони розташувалися в кімнаті: Флеш у кріслі, а Кадим за столом, на який господар поставив кухоль із гарячим чаєм і тарілку з двома шматками хліба й овочами червоного кольору, які дуже нагадували помідори.

— Насичуйся, прибульцю!

Кадиму сподобалось, як усміхнувся його новий знайомий, — відкрито і доброзичливо. Саме так усміхаються великі й міцні чоловіки, які нічого не бояться.

— Дякую. Справді їсти хочу, — і заходився сьорбати гарячий чай зі смачним хлібом і солонуватими терпкимми овочами.

Флеш мовчки дивився, як пригощається прибулець, і тільки тоді, коли був з'їдений останній шматок хліба й допитий останній ковток чаю, запитав:

— І все-таки, без жартів, звідки ти взявся?

— Хочете — вірте, хочете — ні, але я й справді прилетів на космічному кораблі з іншої планети.

– Тобто ти натякаєш, що не жартома говорив, нібито впав із неба?

Кадим тяжко зітхнув:

– Та скільки можна пояснювати! Набридло вже...

– Добре, ти не гарячкуй. Постав себе на моє місце: з'являється парубійко й заявляє, що він прибулець з іншої планети. Ось ти сам одразу повірив би?

Тим часом Кадим намацав у кишені кілька монеток – здачу з крамниці, куди його вчора послалала мама. Він витяг монетки й висипав їх на стіл.

– Ось! У вас є такі гроші?

– Це що, шняки?

– Це копійки, наші гроші.

Флеш почав уважно розглядати блискучі металеві кружальця.

– Таких монет я й справді ніколи не бачив, але це ще не доказ.

А ти можеш показати космічний корабель, на якому прилетів?

Кадим на мить замислився. Місця, де стояв човник, він нікому показувати не бажав, мало там що? І тут йому спала класна думка:

– Ось що! Бінокль маєш?

– Знайду, якщо треба.

– Знайди, я тобі дещо покажу.

За півгодини Флеш приніс стареньку підзорну трубу. Кадим покрутив її в руках: такі він бачив лише в старих кінофільмах. Труба була важка й розсувна.

– Коли смеркне, я тобі дещо покажу, – пообіцяв він Флешу.

– Як це – смеркне? – не зрозумів той.

– Ах, ну звісно... У вас же двоє сонць... Ну, сутінки у вас хоча б є? Між заходом Ба й сходом Ка? Зірки видно?

– Звичайно! Цілих півгодини! – гордо сказав Флеш. – Колись, як ще були книжки, я читав:

Люблю тебе, миттєвий спалах зірки!

Між сонцями вона майне звабливо,

Ніжна, мов сутінки вечірньої години,

І не одурить, хоч одразу й згине...

– Гарні вірші, – сказав Кадим, який досі читав лише ті, які вчили в школі. Їх читати треба було за програмою, тому вони не дуже подобалися. Але ці звучали якось інакше. Може, тому, що були не обов'язковими для вивчення?

Флеш глянув на годинник.

– Хвилини за сорок настануть сутінки.

– Чудово! – сказав Кадим. – Тоді й подивимося.
– На що? – здивувався Флеш.
– На небо, – загадково пообіцяв Кадим, – ми дивитимемося на небо.

– Навіщо? – ще дужче здивувався Флеш.
– А тому... – сказав Кадим, – ти хотів подивитися на космічний корабель, на якому я прилетів? Ось ти його й побачиш!

Зненацька Флеша охопила нетерплячка. Ще б пак! Він ніколи в житті не бачив космічних кораблів! Реаліт ходив по кімнаті, щохвилини визиравши у вікно: чи не темніє? Чи не почалися вже сутінки? Але Ба вперто висіло на тому самому місці, ніяк не бажаючи ховатися за обрієм. Флеш хапав трубу й повертав її до неба, однак було ще надто світло і зірки залишалися невидимими. Від нетерпіння Флеш постукував ногою по підлозі, голосно сопів і без упину протирав скельця своєї труби, і без того стерильні, носовою хусткою. Нарешті почало нестерпно повільно темнішати, і якоїсь миті на небі кволо проклюнулися світлі крапочки зірок.

– Ось! Ось вони! – закричав Флеш. – З'явилися зірки!

Кадим почав уважно вдивлятися в небо. Хвилин за десять побачив світлу крапку планетольота, що жваво біг поміж зірок.

– Дивися, ондечки він! – схопив Флеша за плече й повернув обличчя до рухомої зірки. – Ген зірка біжить, бачиш?

Флеш схопив підзорну трубу й націлив її в небо. Звичайно, на такій відстані труба нічим не могла допомогти, він бачив у неї ту саму зірку, тільки ледь більшу. Флеш був трішки розчарований. Він очікував чогось незвичайного, дивовижного й величезного, а побачив тільки зірочку, що за кілька секунд пролетіла все небо й зникла за обрієм. Але все-таки це був доказ!

– Гаразд, – сказав Флеш, – вважай, що я тобі повірив. Далі що?

Кадим подумав. Так чи інакше, а комусь довіритися потрібно було. І він розповів Флешу майже все, приховав тільки те, що Інформа є принцесою Заекрання, і те, де він залишив свій космічний човник.

– І ось тепер мої друзі зникли, зв'язок з ними перервався, і я був змушений залишити планетоліт і спуститися сюди, щоб спробувати їм якось допомогти.

– І що ти маєш намір робити далі?

– Не знаю, – чесно зізнався Кадим.

– Та-а-ак... – протяг Флеш. – Раз ти мені чесно все розповів, то і я тобі чесно все розповім. Я брав участь в Опорі. У нашій лабораторії, як і ще в декількох, про які я знаю тільки те, що вони існують, шукали Х-вірус, який перетворює нормальних глюків, реалітів, на заражених.

Але одного разу я прийшов, а лабораторії на місці не виявилось. Чому її перевели і не сказали нічого мені, можу тільки здогадуватися. Того дня за мною причепився шпигун. Отже, я міг виявитися під ковпаком. Якщо в поліції довідалися, що я причетний до боротьби, виходить, мені довіряти більше не можна. Де тепер лабораторія — теж не знаю. Так що я залишився сам. Чим я тобі можу допомогти? Живи в мене, скільки буде потрібно, а там побачимо.

РОЗДІЛ 14

Після відходу високого гостя до палати негайно притягли телевізор. Сергійко жадібно почав дивитися всі програми підряд.

— Нічого собі, як мені пам'ять відбило, — дивувався він, — нічого не пам'ятаю! Зовсім нічого! Оце так гепнувся...

Передачі переривалися музикою. Довгоногі дівки стрибали на екрані, як очманілі, виспівуючи пісень. Сергійко намагався уважно прослухати хоча б одну й зрозуміти, про що ж дівки співають, але нічого не виходило.

— Нажуюся гаплика,
В небі хмарка он яка...—

співала одна з довгоногих красунь, а друга додавала:

— Хай собі летить вона...
Я на світі не одна!

— Умца... Умца... Умца-ца-ца... — хтось рівномірно брязкав на невідомому Сергієві музичному інструменті. — Трах-бум... Трах-бум... Трах-бум-бум... — вторив інструменту барабан.

Як не силкувався Сергійко знайти хоч якийсь зміст у цьому наборі слів, нічого не виходило, а «трах-бум» і «умца-ца-ца» важко було назвати музикою. Тоді він перемкнув телевізор на інший канал. Там саме йшла реклама.

«Кращим за супергаплик може бути тільки суперпупергаплик!»

«Ти ще не був у відпустці? Пожуй гаплика, й вона тобі не знадобиться! Цілковитий ульот!»

«Від м'яса старіються! Від хліба гладшають! Тільки гаплик дає абсолютний баланс здорової їжі!»

«Жуй! Жуй! Жуй!»

«Купуй! Купуй! Купуй!»

Реклама набридла Сергійкові ще швидше за дурнуваті пісеньки. На наступному каналі йшов фільм. Хтось у чорному плащі до п'ят ганявся за підступними реалітами, які ні про що інше і не помишляли, тільки б улаштувати законослухняним зараженим яку-небудь капость. Магнітний випромінювач головного героя, плечистого, високого, з величезним тупим підборіддям й олив'яними очима, стріляв постійно. Спочатку Сергійко дивився фільм із задоволенням, але незабаром одноманітна стрілянина набридла. Він знову переключив канал і натрапив на новини. Гарна жінка читала текст з аркуша:

– Великий Сканер, друг усіх дітей, сьогодні зустрівся з юними аматорами гаплика...

– Директор планети, геніальний математик, сьогодні відкрив з'їзд математиків планети. Доповідь була присвячена боротьбі позитивних і негативних значень чисел. Геніальну промову було сприйнято математиками з величезною наснагою...

– Його Дигітальна Величність, почесний рибалка й супермисливець, завтра візьме участь у відкритті змагань на приз Директора планети «Як спіймаю цю рибу»...

– Великий Сканер...

– Директор планети...

Сергійко підняв пульт дистанційного керування, щоб знову переключити канал, але раптом рука завмерла.

– Як повідомляє прес-служба Великого Сканера, його перший помічник Факс Копір, який постраждав під час випробувань нового літального апарата, успішно проходить курс лікування в особистій лікарні Директора планети. Трудящі всієї планети з нетерпінням чекають, коли ж відважний Факс Копір знову повернеться до виконання своїх надзвичайно складних обов'язків.

Сергійко потрусив головою, ніби сподіваючись, що від цього, такого простого руху, до нього повернеться пам'ять. Але пам'ять не повернулася. Він не пам'ятав себе першим помічником Директора планети. Він не міг згадати нічого зі свого минулого життя! Але раз говорять по телевізору, що він перший помічник, виходить, це правда! Перший помічник Директора планети! Оце так!

Він спробував підвестися. Ноги легко тремтіли, його хитнуло, і він схопився за спинку стільця.

«Треба ходити, – подумав він, – треба рухатися. Рух – це життя».

Зробив крок, потім другий... За півгодини, зовсім виснажений, упав на ліжку. Він домігся свого: пройшов з одного кінця палати до іншого.

І з того дня Сергійко почав швидко видужувати. Головний лікар не міг натішитися пацієнтом. Такого бажання видужати він не зустрічав за всю свою практику. Двічі до Сергійка приходив Великий Сканер, лагідно усміхався, квапив з одужанням:

– Тебе дуже бракує нам! Дуже багато справ, любий Факсе Копіре! Мерщій видужуй!

Великий Сканер говорив, пальці його погладжували золотий медальйон, а очі залишалися холодними, як дві гострі крижинки.

Найкращий стимул до видужання – це коли знаєш, що комусь потрібен. За кілька днів Сергійка виписали з лікарні. Директор планети надіслав по нього величезну довгасту машину. Вимуштруваний водій шанобливо відчинив дверцята:

– Прошу вас, пане Копір!

Сергійко почав перейматися власною значущістю, не йшов, а прямував: не кваплячись, із гордовито піднятою головою.

«А що? – думав він. – Нехай знають! Перший помічник Директора планети... Не слабо...»

Великий Сканер прийняв Сергійка у величезному кабінеті, розпитав про здоров'я та сам відвів до його особистого кабінету. Кімната, у якій, як виявилось, Сергійко працював до аварії, була трішки менша за кабінет Директора планети, але все одно величезна. Кілька телефонних апаратів, новенький комп'ютер, чистий, без записів, нотатник. Сергійко спробував знайти хоч які-небудь сліди старого життя, того, що було до аварії, але це йому не вдалося.

– Комп'ютер замінили саме перед аварією, – пояснив йому Великий Сканер, – а щоденник зник під час катастрофи. Разом з портфелем.

– Ага... – пробурмотів Сергійко.

– А тепер, мій любий Факсе Копіре, вам необхідно взятися до головного. Треба довести до кінця справу з літальним апаратом. Можливо, ти не пам'ятаєш, але апарат розроблявся тобою в такій таємниці, що ніхто нічого про нього не знає. Не можна, щоб величезні кошти, вкладені в це диво техніки, пропали марно. Апарат доставлено до спеціального таємного полігону. Негайно вирушай туди. Твоє завдання: домогтися, щоб апарат літав!

Великий Сканер мрійливо заплющив очі. Ще б пак! Апарат, який може літати над землею. Та що там над землею – у міжзоряному просторі! А це вже шлях до завоювання Всесвіту! Під його владу потрапить безмежність!

– Ти навіть не уявляєш, наскільки це важливо, мій любий Факсе!

— Так, пане Директоре планети. Апарат літатиме! Я негайно їду на полігон!

* * *

— Агов, діду! На молоденьких потягло? Гляди, не розсипся на запчастині! — заготовили охоронці.

Професор ще міцніше пригорнув Шанату, щоб та не впала: дівчина міцно заснула. Охоронці й далі стояли та спостерігали за дивною парочкою, регочучи та вправляючись у дотепності. На щастя, з бараку вийшла Флоппі Ді.

— Професоре? — здивовано вигукнула вона, коли побачила, що сивочолий учений тримає у міцних обіймах Шанату.

— Бери її з іншого боку, — пробурмотів Сидиром.

— Диви, який дід, — ще дужче зареготали охоронці, — однієї йому мало!

— Та спить вона, спить! — відповів на здивований погляд Флоппі професор. — Стоячи заснула! Нам тут тільки розмов з охоронцями бракувало!

Флоппі миттю осягнула всю небезпеку ситуації, підхопила Шанату з іншого боку, і вони вдвох із професором повели дівчину до бараку.

— Нагапличилась... — кинула Флоппі охоронцям. — Трохи перебрала...

— Агов, ти куди? — гукнув один з охоронців Сидирому, коли побачив, що той у супроводі двох дівчат рушив до жіночого бараку. Другий підняв автомат.

— Хіба вона сама цю дотягне? — професор кивнув на Флоппі.

Тут із дверей визирнула Інформа, стурбована довгою відсутністю подруг. Усе зрозуміла з першого погляду, відсунула професора вбік, підхопила Шанату, й вони вдвох із Флоппі швидко затягли її в барак.

— А ти, старий пень, — з погрозою сказав один з охоронців, — будеш тинятися вечорами біля жіночих бараків — заплатишся життям! Диви, який спритний!

Професор полегшено відсапувався. Охоронці повільно рушили далі. Саме цієї миті Сидиром побачив, як бредуть здаля Рикпет із Васлюю. Обоє від втоми ледь переступали ногами. Васла повісив автомат на ший, поклав на нього руки і, здавалося, теж спав на ходу. Рикпет мав не кращий вигляд. Оскільки йому руки покласти не було на що, вони просто висіли, мов мотузки. Професор здригнувся: тільки б не побачили охоронці! Цього ще бракувало! Якщо вдень, у товкотнечі натовпу, незграбність Васли, його несхожість на зараженого охоронця не так впадала у вічі, то зараз за кілометр було видно, що ніякий він

не охоронець, а просто стомлений хлопчисько, який начепив на себе чужий одяг, і що одяг той на ньому висить, мов ганчірка на швабрі. Сидиром енергійно замахав рукою, щоб хлопці де-небудь сховалися, поки не підуть охоронці, але чи то брели вони з заплющеними очима, чи не зрозуміли, тільки обидва і далі йшли собі, як ішли. Один з охоронців ніби щось відчув і озирнувся.

– Агов, ти чого розмахався? – і раптом побачив хлопців. Охоронець одразу запідозрив недобре, – ану подивіться, хто це там іде?

Патрульні глянули на хлопчаків.

– Це хто такі? – здивовано пробурмотів командир патруля. – Хто-небудь його знає? – він кивнув на майже сплячого на ходу Васлу.

– Це не наш... Чужий!

– Васло!!! – закричав професор. – Рикпете!!!

Патрульні скинули магнітні автомати. Далі сталося зовсім уже неймовірне. Від зойку професора Васла стрепенувся й розплющив очі. Можливо, далі все було б не так, як сталося, якби Васла не був свого часу битим підступною Гиреєю* та не вправлявся автоматом краще, ніж із ложкою за обіднім столом. Вони відкрили вогонь одночасно: патруль із усіх автоматів і Васла з одного. Патруль просто зник, розпилений магнітним випромінювачем на чисту цифру, а на Васлі зник одяг. Рикпет же взагалі залишився цілим і неушкодженим.

– Мамо дорогенька... – неймовірно вражений пробурмотів професор.

Васла лягнув себе по животі, потім по стегнах, не вірячи власним очам.

– Що за приколи? – пробурмотів він. – Холодно ж... Куди поділися штани?

Першим отямився Рикпет, який миттєво вийшов з напівсонного стану:

– Ну, Васло, ти даєш! Усіх п'ятьох! Однією чергою! Супер!

– Зброя! Дивіться на зброю!

Усі кинулися до того місця, де щойно стояв патруль. Два автомати було розпилено цілком, один хоча й частково, все ж ремонту не підлягав, а два – цілісінькі, новенькі, ніби щойно з заводу, лежали собі на камінні брукованій доріжці. Професор і Рикпет схопили по автомату.

– За мною, – гукнув професор, – швидко за мною!

Вони побігли в бік бараку, куди годину тому зайшов новий знайомий професора, член підпільної організації Драйв.

---

* Персонаж з книжки «Game over!».

Хоча барак і спав, але тихо там не було. Хтось хропів, хтось іще перемовлявся. Двоє реалітів жували гаплик і щось бурмотіли з заплющеними очима. Всі, як по команді, подивилися на двері, коли ті з грюкотом розчинилися. До бараку вбігли троє: сивий дід, убраний у не зовсім звичайний одяг хлопчисько, і другий, у самих трусах і кросівках. У всіх трьох на грудях висіли автомати.

– Всім тихо! – крикнув дід. – Драйве, ти де?

У бараці запала тиша, яку порушувало тільки бурмотіння нагапличених реалітів.

– Драйве, ти де?! – ще голосніше повторив дід.

Сусіди розштовхали Драйва, який міцно спав.

– Хто там ще? – невдоволено пробурчав стомлений за день глюк.

– Драйве! – знову загукав професор.

– Професор Сидиром? – здивувався глюк, помотав головою і протер очі. – Що сталося?

– Ходи сюди, треба негайно поговорити! – крикнув професор через увесь барак.

– Ви замовкнете чи ні? – прохрипів хтось невдоволено.

– Драйве, поквапся!

Теж невдоволений реаліт почав неквапом одягатися, пригладив долонею розпатлане спросоння волосся й нарешті рушив до трійці. Тим часом барак поволі прокидався. Озброєні реаліти не могли не викликати зацікавлення. Драйв і сам заквапився, коли розгледів зброю на грудях у неочікуваних гостей.

– То що ж трапилось? Хто це такі? – запитав він у професора, уважно розглядаючи його супутників.

– Хто це такі? Це головний біль Великого Сканера, – усміхнувся Сидиром, – це люди, для яких не страшна магнітна зброя.

– Хто? Люди? – з подивом перепитав Драйв. – Які ще люди? І хіба може хтось не боятися магнітної зброї?

– Це... як його... Ми не боїмося! – Васла шморгнув носом і поправив автомат на грудях.

– Час піднімати повстання. Ми щойно знищили цілий патруль.

– Не зрозумів, – розгубився Драйв, – як це може бути: знищити цілий патруль?

– А те й значить, – похмуро сказав Рикпет, – був патруль, і нема патруля. Коротше кажучи, ти з нами чи спатимеш далі?

– Стривай, – зупинив Рикпета професор, – дай Драйву отямитися. Слухай-но, про зникнення патруля ось-ось стане відомо. Яких заходів може тоді вжити охорона – ніхто не знає. Треба діяти негайно! Зараз

же! Вони, – він кивнув у бік хлопців, – зупинять електростанцію. Магнітний захист Долини зникне, охорону слід негайно роззброїти, ну а далі...

– А що далі? – запитав Драйв. – Що далі?

– Далі? Ти коли-небудь ставив собі запитання, чому в Забугорній Долині сидять лише реаліти, а охороняють їх заражені? Думаєш, це просто так?

– Це найсправжнісінький концтабір! – раптом сказав Рикпет.

– Який іще концтабір? – перепитав професор.

– Та я читав колись... У такі табори зганяли всіх, хто був невігідний для влади.

– Можливо... Можливо... – замислено пробурмотів професор. – Великий Сканер зганяє сюди всіх реалітів, а на волі залишаються самі заражені. Ними легше керувати, а реаліти тут працюють за тарілку супу, тобто безкоштовно. Поділ на реалітів і заражених – ось корінь проблеми!

– Щось не дуже мені зрозуміло, – чухаючи потилицю, мовив Драйв, – це що, раз не бере тебе Х-вірус – ласкаво просимо до Забугорної Долини? Так, чи що? Виходить, Великий Сканер сам заражає свій народ цим вірусом?

– Дуже навіть можливо, – погодився професор.

– Тому й не хоче з ним по-справжньому боротися? – і далі міркував уголос Драйв.

Реаліти зацікавлено дослухалися до розмови. Їх навколо друзів збиралося дедалі більше.

– Геть Директора планети! Геть Великого Сканера! – Рикпет спробував заронити в їхні душі іскру.

– Ха-а-а-а-а... – видихнула юрба.

– Тихо! – Драйв запобіг вибуху емоцій. – Ні звуку!

РОЗДІЛ 15

– Дронику! Агов, Дронику, ледарю! Все одно тобі нема чого робити, проведи мене, бо сумки надто важкі!

– Дронику! – Флеш штовхнув під бік королівського блазня, і той нарешті відірвав голову від подушки. – Проведи В'ю, у неї важкі сумки.

Дроник не спав. Він чекав на цей момент, бо так вони домовилися з дівчиною.

– Гаразд, Брейку, звичайно!

Він підвівся з ліжка, протер очі й потягнувся. В'ю чекала біля дверей. Поруч із нею стояли дві туго натопані сумки.

— Дронику, мерщій! Я поспішаю.

— Іду, іду...

Дроник насилу волік сумки за дівчиною. Вони проминули квартал, В'ю завернула до першого-ліпшого підворіття.

— Ну?

— Що — ну?

— Доводь!

— Добре, — Дроник акуратно поставив сумки на землю й зник. В'ю, яка досі не знала про його можливості, оніміла від подиву. Хтось заворушився в її кишені, пропищав тонким голосом:

— Агов, В'ю!

З переляку дівчина підстрибнула на цілий метр і заверещала. Їй здалося, що в кишеню залізла миша.

— Тихіше ти! — пискнув Дроник, який уже перетворився на глюка завбільшки як мізинчик. Він виліз із кишені, усівся на ґудзик, посміхнувся й знову зник — перетворився на блакитну хмарину, а потім на широкоплечеого двометрового здорованя, однак голос у нього залишився тим самим, тонким і пронизливим.

— Ай! — знову скрикнула В'ю.

— Та тобі ніяк не догодиш, — заусміхався Дроник на всю широчінь величезного обличчя, — маленького — боїшся, великого теж лякаєшся... Ну, віриш тепер, що я міг у кишені поміститися?

— В-в-вірю... — заїкаючись, насилу вимовила В'ю.

— Отож-бо...

— А як ти це робиш? Навчи! — одразу зажадала В'ю.

— Та я й сам до пуття не знаю, — знизав плечима Дроник, — мене в дитинстві міцно вперіщило блискавкою, от після цього все й почалося. Але це не так важливо. Зараз ти віриш, що я міг підслухати розмову Брейка, сидячи в його кишені?

— Вірю, — твердо сказала В'ю, — я знаю одного глюка й постараюся його знайти. Впевнена, він допоможе. Але ти гляди, нічого сам не починай. Якщо Брейк так довго всіх нас водив за ніс, виходить, він не простий глюк, із ним слід бути тричі обережними! Сам загинеш і нас усіх погубиш!

— Добре, — Дроник перестав усміхатися і набув свого нормального вигляду, — але й ти не барися.

На тім і розійшлися: В'ю пішла далі з сумками, а Дроник — назад, у дім, який усього кілька годин тому вважав своїм найнадійнішим притулком.

В'ю квапливо цокотіла підборами. Вона вже віднесла сумки з харчами ще в одну таємну лабораторію і тепер поспішала за адресою, відомою тільки їй. Зрадництво Брейка виявилось для неї цілковитою несподіванкою. Щоправда, коли він прийняв рішення терміново перебазувати лабораторію і сховатися від Флеша, В'ю це не сподобалося. Навіщо ховатися від такого перевіреного бійця? Шпик на хвоста сів? Ну то й що? Походить кілька днів, побачить, що нічого підозрілого нема, та й дасть спокій. Хіба такого вже не було? Тепер усе стало зрозуміло: Брейк просто боявся Флеша. Можливо, той щось запідозрив недобре та якось це виказав? А Брейк розумний! Видно, зачув загрозу й миттю зреагував.

Зараз В'ю квапилася до Флеша. Загалом, за правилами конспірації, вони не знали домашніх адрес одне одного, але в неї з Флешем були особливі стосунки, і якби не ця історія зі шпиком, напевне, вони б уже й жили разом. В'ю була відданим борцем Опору і заради спільної справи припинила всі стосунки з коханим глюком. Тепер же вона відкинула всі сумніви й квапилася до Флеша. Вона уявляла, як відчиняться двері, як радісно здивується її друг, як вона пригорнеться до його широких грудей і потоне в обіймах його дужих і ніжних рук. В'ю збігла сходами й подзвонила. За дверима почулися кроки. Це йшов її Флеш!

— Флеше! — гукнула В'ю і кинулася на шию... зовсім чужої людини! — Ви хто?! — миттю відскочила назад. Її обличчя відразу прибрало звичного байдужого виразу, як у будь-якого зараженого. — І де Флеш?

— Флеш буде пізніше, — холодно, як і годиться зараженому, відповів незнайомиць.

В'ю не хотіла йти. По-перше, справа була термінова, по-друге — й це головне — вона так скучила за Флешем! І В'ю зважилася.

— А якщо я зайду й почекаю?

Незнайомиць на мить розгубився й пробурмотів:

— Будь ласка...

Жоден заражений так би не відповів! Виходить, перед нею був такий самий реаліт, як вона сама!

— Дякую! — посміхнулася В'ю, і обоє полегшено зітхнули, ніби обмінялися паролями.

В'ю вже без побоювання переступила поріг знайомої квартири. Одного випадкового погляду було достатньо, щоб зрозуміти — звідтоді, як вони за рішенням Брейка розлучилися, жінки в помешканні не було. На кухні громадилася купа немитого посуду, а підлога не підміталася,

певне, з того самого сумного дня. Крізь незакриті двері виднілися неприбране ліжко та рештки обіду на столі.

- Так... – скептично протягла дівчина. – Тебе як звать?
- Кадим.
- Засукуй рукави, Кадиме. Беремося до роботи.
- В'ю?! – почувся з порогу. – Це ти? Чи мені здалося?

* * *

Факс Копір стояв біля літального апарата. Шматок хвостового оперення було ніби відрізано ножицями, вхідний люк теліпався на одній петлі. У решті, попри те, що, зі слів Великого Сканера, апарат звалився на землю з великої висоти, видимих ушкоджень не було. Факс обійшов апарат і оглянув його зусібіч, потім підставленою драбинкою піднявся до люка.

Навколо стояли працівники, зібрані до секретного ангару за особистим наказом Директора планети. Вони напружено стежили за діями Факса. Кожен із працівників був окремо проінструкований і наприкінці дня писав звіт про те, що робив, бачив і чув.

Копір заліз у люк. Панелі в кабіні пілота трохи припорошило пилом, але все було ціле, нічого не розбилося. Не усвідомлюючи, що робить, Факс торкнув пальцем велику червону кнопку, і панель керування ожила: замиготіли лампочки, засовалися стрілки приладів, увімкнувся бортовий комп'ютер.

- Цікаво, – здивувався Копір, – а як це я вгадав?

На моніторі виникла картинка апарата, на якій тривожними миготливими кольорами світилося хвостове оперення, те саме, що було знесене пострілом з магнітної гармати. Тепер хоч було зрозуміло, який вигляд воно мало. Копір покликав керівника фахівців. Той уважно вивчив картинку й кивнув:

- Без проблем! За два дні зробимо.

І робота закипіла. За два дні, звичайно, закінчити не вдалося, але за чотири бригада зробила все як слід. Поки ремонтники виготовляли нові рули поворотів і висоти, лагодили обірвану петлю люка, Факс і далі обживався в кабіні. Йому навіть вдалося запустити двигуни, що добряче налякало ремонтників. Апарат легко піднявся над підлогою. Потужні потоки розжареного повітря розкидали все навколо, а двох глюків, які потрапили під потік, відкинуло, мов пушинки, метрів на двадцять. Один з них поламав руку, другий обійшовся десятком синців. Незважаючи на цей сумний випадок, усі дуже раділи з того, що справа так швидко просувається: Директор планети пообіцяв велику винагороду, якщо апарат полетить. На четвертий день апарат було

цілком відновлено і його викотили з ангару. Копір попросив усіх відійти на пристойну відстань, забрався в кабінку і запустив двигуни. Додаючи потужності, він підняв апарат у повітря та перевів його в горизонтальний політ, одночасно набираючи висоту. Зробив коло над полем і акуратно приземлився. Факс був щасливий і гордий: завдання Великого Сканера виконано! Він злетів! І приземлився! Ремонтники тішились, мов справжні реаліти, стрибали й обіймалися, мріючи про те, як витратять гроші, обіцяні Директором планети.

Довідавшись про успіх, Великий Сканер відклав усі свої справи і примчав до ангару. Обійшов навколо апарата, задоволено поплескав помічника по плечу, забрався в кабінку й сів у крісло.

— Ну що ж, покатай мене, любий Факсе, на цьому диві техніки.

— Слухаюся, мій пане, — відповів Копір, сяючи усмішкою.

Апарат стрімко злетів у небо. Цього разу Факс вирішив облетіти навколо столиці. Директор не перешкоджував, тому що розумів: таємниця апарата рано чи пізно стане відомою всім. Не зав'яжеш же очей глумкам, які з землі дивитимуться на небачене диво?

Великий Сканер зацікавлено оглядав місто і його околиці з висоти пташиного польоту. Раптом біля підніжжя гори, яку вони облітали, залишаючи місто трохи осторонь, його погляд зачепився за срібний хрестик, який блиснув у променях Ба, що на мить пробили щільне покриття низьких хмар.

— Ану стривай, — він торкнув Копіра за плече, — повернися назад, до гори.

— Що трапилось?

— Може, мені здалося, а може, і ні... — пробурмотів Директор планети, не відриваючи погляду від землі. — Он воно! Бачиш?

Тепер і Копір побачив на землі вже два сріблясті хрестики. Не запитуючи дозволу Великого Сканера, він повів апарат на посадку. Перед їхніми здивованими поглядами постали ще двійко точнісінько таких самих апаратів.

— Що це значить, мій пане? — запитав уражений Факс Копір. — Якщо цей апарат розробляв і будував я, то звідки з'явилися інші?

— Я не знаю, — можливо, вперше за час їхнього знайомства чесно відповів Директор планети. — А ти нічого не пам'ятаєш?

Факс Копір похитав головою — він нічого не пам'ятав. Підійшли до апаратів. Люки їхні були наглухо зачинені.

— Згадуй, любий Факсе, як відкриваються люки?

Факс низав плечима: не знав. Він постукав по люку кулаком, і метал відповів глухим звуком. Обоє постояли ще кілька хвилин біля апарата, а потім повернулися до свого. Факс уважно оглянув люк. Замок його

було пошкоджено під час невдалого приземлення, і він досі не працював, зате в ледь помітній кишеньці праворуч від люка він знайшов важеньку сріблясту коробочку з однією-єдиною кнопкою.

— Заждіть-но, — сказав він Великому Сканеру, вистрибнув на землю, підійшов до одного з апаратів і натис кнопку. Кілька секунд нічого не відбувалося, і Копір уже збирався розчаровано махнути рукою, як раптом люк здригнувся й поповз убік, а за мить по тому до ніг непроханих гостей послужливо виїхав трап.

— Є! Спрацювало! — радісно вигукнув Факс. — Люк відчинився!

— Молодець, Факсе Копіре! Ти навіть не уявляєш, який ти молодець!

Вони зайшли в апарат. Він був точнісінько такий, як і той, на якому вони прилетіли. Спалахнув, згас і знову спалахнув екран монітора, на якому з'явився напис незнайомою мовою. Великий Сканер запитливо глянув на Копіра, той здивовано знизав плечима: хто його знає, що потрібно цій машині?

* * *

Драйв цілком уже прокинувся й отямився. Негайно було послано гінців до членів Опору, які жили в інших бараках. За півгодини екстрена нарада почалася. Рикпет і Васла були в центрі уваги. Нечувана річ — прибульці з космосу, яким начхати на магнітну зброю! Нарада ще не скінчилась, а хлопці вже подалися до електростанції. Не можна було втрачати жодної хвилини. Ка світило на повну силу. Хоча це і вважалося ніччю, видно було чудово. Васла замість мундира охоронця, знищеного пострілами з магнітних автоматів, натяг чийсь старенькі штани й сорочку. Вони йшли до електростанції на чолі загону з п'ятдесяти глюків. Глюки повинні були чекати за лінією магнітного захисту, і як тільки вона вимкнеться, негайно атакувати електростанцію та не дозволити охороні знову її запустити. Щоб загін завчасно не виявили, глюки йшли врозсип. За годину Рикпет і Васла досягли лінії магнітного захисту. Васла тяжко зітхнув: йому знову доводилося залишатися без одягу. Запасний комплект ніс один із глюків. Увесь загін уже зібрався до купи та сховався в чагарнику, метрів за сто від небезпечної лінії. За кілометр чорніло громаддя електростанції, а ще далі починалися стрімкі гори, що відокремлювали Забугорну Долину від решти країни.

— Ми пішли, — тихо сказав Рикпет, — побажайте нам успіху.

Глюки з благоговінням спостерігали, як ці люди, що зовні не відрізнялися від них, без будь-якої шкоди для себе перетнули смертельну лінію охорони, пройти крізь яку не міг жоден глюк.

Рикпет і Васла побігли до станції. Товстун важко дихав, хрипів, але намагався не відставати. Рикпет біг легко, час від часу озиравшись і підбадьорюючи друга:

– Давай, давай... Ти носом дихай, носом... Три кроки – вдих, три кроки – видих... Давай, Васло, зовсім трішки лишилося...

Цей нескінченний, здавалося, кілометр, здолали хвилин за десять. Притулилися до високої бетонної стіни. Васла кілька хвилин не міг вимовити й слова. У нього високо здіймалися груди, піт заливав очі, і він не встигав змахувати його долонею. Хлопець знову опинився без одягу і мав дивний вигляд у довгих сімейних трусах і кросівках.

– Відхекався? – усміхаючись, запитав Рикпет. – На уроках фізкультури сачкувати не треба! І зарядку робити!

– Та йди ти... – незлобливо відповів йому Васла, але теж усміхнувся.

Як не дивно, охорони біля електростанції не було. За роки спокійного життя охоронці розслабилися і розлінувалися. З величезної зали долинав потужний рівномірний гул турбін. Рикпет озирнувся. Станція працювала вочевидь не на вугіллі. Рикпет пам'ятав, як вони з батьком їздили на риболовлю до Українки, до міста, розташованого недалеко від Києва. Коли проїздили повз Трипільську електростанцію, то він не міг не звернути уваги на величезні купи вугілля. Щодня станція спалювала десятки, якщо не сотні тонн вугілля, перебоїв бути не могло, тому на станції тримали постійний запас, цілі гори, які було видно здалеку. Тут нічого подібного він не бачив. Не було видно й атомних реакторів. Він згадав фотографії атомних станцій, особливо Чорнобильської. На кожній з них поруч із довгастою будівлею машинної зали, де стояли турбіни, було видно величезні куби, в яких містилися ядерні реактори. Тут і такого не було.

– Швидше за все, станція працює на газі, – припустив він, – виходить, треба перекрити газ.

– Або це... як його... Влаштувати це... коротке замикання.

– Тоді тут так жажне! – впевнено сказав Рикпет. – Усе рознесе дощенту, а станція може ще знадобитися. Ні, коротке замикання робити не треба. Знайти засувку й вирубати газ! Поки вони тут зрозуміють, що до чого, наші вже будуть на місці!

Почулися голоси. Васла з Рикпетом причаїлися. Повз них пройшли двоє глуків. Вони говорили про якийсь вимикач високої напруги, вакуум і ще щось, не зовсім зрозуміле хлопцям. Васла прислухався до розмови.

– Слухай-но, Ріку, це... як його... Ми навесні були того... на екскурсії. Ну... на електрозаводі. Так там теж випускалися такі ці... Як

їх... вимикачі високої того... напруги. Вони називалися вакуумними. Треба їх знайти й того... вирубати! Або вивести з ладу! Станція буде працювати, а струм того... подаватися не буде!

– Можливо... Давай шукати.

– За цими... за дротами...

– А може, треба спробувати знайти пульт, з якого керують роботою всієї станції? Повинен же бути такий?

– Це... як його... Напевно...

Високі щогли, які вели від станції на широкий майданчик, заставлений стовпами й іншими щоглами, обплутаними дротами, було видно здалека. Хлопці не поспішаючи, уважно оглядаючись навколо, рушили в той бік, де дроти тяглися досередини, до будівлі електростанції.

– Стій! – прошепотів Рикпет і смикнув Васлу за руку. Обоє сховалися за невисокою цегельною будкою.

РОЗДІЛ 16

– В'ю, люба! Де ж ти була увесь цей час?! – радісно закричав Флеш, обіймаючи дівчину і, не соромлячись того, що поруч стоїть Кадим, міцно поцілував її просто в губи. В'ю й не думала пручатися. Вона з радістю та насолодою потонула в богатирських обіймах.

– Здрастуй, любий... Я так за тобою скучила... – прошепотіла вона й заплющила очі.

– Але що ж трапилось? Куди ти зникла? Я так хвилювався!

Кадим делікатно пішов на кухню, причинив за собою двері й заgrimів посудом, продовжуючи почате прибирання.

– Трапилось багато чого, – неголосно почала розповідати В'ю, – поперше, тобі на хвіст сів шпик, а Брейк це побачив, а потім вирішив позбутися тебе. Раз за тобою шпигують – виходить, тебе розкрили. Так сказав він.

– Та мало там до кого може причепитися шпик?! – обурився Флеш. – Треба було сказати мені! Поводив би тиждень за собою цього недоумка, та так, щоб ноги в нього відлетіли, і все б закінчилося!

– Це ще не все. Це тільки поперше. А по-друге, один мій знайомий встановив, що Брейк – зрадник. Він працює на Директора планети.

– Не може бути... – пробурмотів Флеш. – То он чому... Знаєш, одного разу я бачив його з одним глюком, якого колись помітив, як той виходив з будинку Міністерства загальної безпеки. Я тоді Брейку і сказав, що, мовляв, цей глюк ненадійний і краще з ним не знатися. А за кілька днів він мене позбувся. Я так думаю, що це Брейк на мене

шпика наслав. Та-а-ак... Брейк – зрадник! Стільки років в Опорі! А твої знайомий – надійний глюк?

– Це дуже незвичайний глюк, та й взагалі не глюк. Він стверджує, що прилетів з іншої планети нам на допомогу!

– Стоп! – Флеш підняв руку й усміхнувся. – З іншої планети, кажеш? Агов, Кадиме, друже, ходи-но сюди! Тобі неодмінно треба це послухати!

З кухні, витираючи руки об фартух, вийшов Кадим. Флеш усміхнувся, коли побачив товариша в такому незвичному вбранні.

– Упізнаю вплив В'ю! Кадиме, тобі треба це послухати. Тут начебто ще один іншопланетник з'явився.

Кадим миттю посерйознішав, скинув фартух і кинув його на стіл. В'ю уважно глянула на нечупару, Кадим крєкнув і відніс фартух на кухню. Флеш зареготав.

– Отож-бо! У неї не посачкуєш! Це тобі не добряк Флеш...

– Отож, – провадила дівчина, – цей глюк може перетворюватися на що завгодно. Він вирішив пожартувати з Брейком і заліз до нього в кишеню...

– Дроник! – вигукнув Кадим. – Це наш Дроник! Тільки він може викидати такі штуки.

– Так... – розгубилася В'ю. – Він казав, що його звать саме так.

– Я ж прилетів сюди не сам! Нас було п'ятеро! Четверо полетіли в човнику на планету, а мене командир залишив на планетольоті. А потім вони зникли, і я полетів їх шукати. Дроник знайшовся! Це чудово! Флеше, Дроніку можна повністю довіряти. Якщо він сказав, що цей Брейк зрадник, можеш не сумніватися. Він – зрадник.

– Та-а-ак... – протяг Флеш. – Цікаві справи... Виходить, лабораторія давно під ковпаком? Чому ж її не знищили? Адже лабораторію організовував сам Брейк! Навіщо? І крім цієї, є ще інші! І хтось узагальнює результати їхньої роботи, а ми отримуємо ці матеріали! Тобто отримували, коли я ще в ній працював. І Брейк це все знає, проте лабораторії працюють! В'ю, тобі не здається це дивним?

– Дроник мені розповідав, що зразки, які приносив Брейк, несправжні, вони заражені зовсім іншими вірусами, – додала В'ю.

– Ні, любя, ми досліджували й справжні зразки, які приносив я сам. Брейк не завжди про це знав, але результат був той самий: цілковита відсутність результату. Знаєте, що я вам скажу? Тут тхне гігантською провокацією! Все це мені нагадує чайник.

– Що нагадує? – здивувалася дівчина.

Флеш поставив на плиту чайник, на дні якого хлюпало трішки води. За хвилину з носика повалив щільний струмінь пари.

— Ось бачиш? — задоволено спитав Флеш.
— Що? — в один голос перепитали В'ю з Кадимом.
— Якщо носик закрити, в чайника зірве кришку, а то й увесь чайник розірве! Отож, я думаю, а чи не є ці всі лабораторії таким ось носиком, через який вилітає невдоволення реалітів? Придумали легенду про якийсь вірус, якого, може, й не існує зовсім, і підкинули Оporові. Ми виснажуємо себе, марнуємо силу і час на пошуки цього загадкового Х-вірусу, якого не існує в природі, а тим часом заражених усе більшає, а реалітів меншає! Кому це вигідно? Тільки Великому Сканеру! Директорові планети, щоб його розірвало! Неправда повинна бути величезною, щоб у неї повірили!

В'ю з Кадимом сиділи мовчки, вражені правдою, котра щойно відкрилася, а в тому, що Флеш відкрив правду, вони не сумнівалися. Тим часом велетень і далі міркував уголос:

— Але якщо Х-вірусу не існує в природі, виходить, є інша причина, через яку реаліти так змінюються?

— І ще є Забугорна Долина, — докинула В'ю.

— Яка ще Забугорна Долина? — перепитав Флеш.

— Дроник казав, що про неї згадував співрозмовник Брейка.

— А з ким він розмовляє? Хоча ні, стривай... Ти все одно не розповіси так, як розповідь сам Дроник. Його треба терміново витягати з-під контролю Брейка. Хоч би чого не сталося... Коли ти повинна з'явитися в лабораторії наступного разу?

* * *

Усе виявилось на диво просто. Варто було Факсу Копіру зачинити люк, як напис на екрані монітора згас.

— Молодець, Факсе! За твої видатні заслуги в справі розробки літальних апаратів нагороджую тебе Великим Гаманцем із золотим нашійним ланцюгом! Спробуй, ми зможемо злетіти на цьому апараті?

Вони сіли в крісла й пристебнулися, Факс поклав руки на пульт керування. Цей апарат летів набагато краще та впевненіше. Він не пірнав носом, як той, на якому вони сюди прилетіли, і набагато слухняніше озивався на команди пілота.

— Ось що значить непошкоджений апарат! — сказав Факс Копір, кинув погляд на Директора планети, перевіряючи, чи надійно той пристебнувся, і потяг штурвал на себе, одночасно додаючи потужності двигунам. Машина з ревінням заклала над містом мертву петлю.

— Стій-стій... — пробурмотів Директор планети, якого перевантаження вчавило в крісло. — Ти не дуже-то пустуй...

Вони сіли біля таємного ангара і вразили цим усю команду: полетіли на апараті з відремонтованим хвостом і абияк припасованим люком, а повернулися на ціленькому, без будь-яких пошкоджень!

Факс Копір вимкнув двигуни й повернувся до Великого Сканера:

— Є ще одна проблема, пане Директоре планети. У баках і цього апарата, й того, котрий ремонтували, залишилося обмаль палива. Тут я вже нічого не можу зробити, ця проблема мені не до снаги.

— Мало палива? Це погано... Яюсь про це не подумав. Звичайно, повинен же апарат десь брати енергію... Добре, любий Факсе, я подумаю, кого можна підключити до вирішення і цієї проблеми. Не хвилюйся, в нашому розпорядженні наука всієї планети! Треба перегнати всі апарати сюди, до таємного ангара, де їх надійно охоронятимуть. І ще одне: скажи мені, чи є на апаратах зброя?

— Зброя? Ні, нічого подібного не бачив.

— Тоді її слід установити. Я надішлю сюди найкращих зброярів планети, і ми зробимо з цих голубів справжніх беркутів!

— Хіба в Директора планети є вороги? — здивувався Факс Копір.

— У кожного є вороги, а в Директора планети ворогів — ціла планета, запам'ятай це, мій любий Факсе Копіре.

Із цими словами Великий Сканер поїхав, а замість нього через дві години, страшенно поспішаючи, прибули троє глуків. Факс Копір залишив апарат зброярам для вивчення і на машині прибулих виїхав до підніжжя гори, щоб перегнати звідти черговий апарат. Усе вийшло дуже вдало. До кінця дня, коли Ба ще не скотилося за обрій, усі три апарати було надійно сховані в ангарі, зброярі дійшли єдиної думки, куди слід установити магнітні гармати, щоб мінімально пошкодити корпуси апаратів.

Директор планети надіслав Факсу довгасте чорне авто.

— Відтепер я у вашому розпорядженні, — водій запопадливо відчинив задні двері. Факс Копір похитав головою:

— Ні, я хочу їхати тут, — і тицьнув на переднє скло.

Якщо водій і здивувався, то нічим цього не виказав. Відчинив передні дверцята. Факс знову похитав головою.

— Ти мене не зрозумів. Я хочу їхати за кермом.

Тут уже водій не міг стримати подиву:

— Ви хочете виконувати роботу водія?

— Я хочу проїхатися за кермом! Ясно тобі? Сідай поруч, будеш показувати дорогу!

Приголомшений таким дивним проханням, водій прослизнув на переднє сидіння й там принишк.

Щойно Факс Копір поклав руки на кермо, в нього раптом виникло почуття, що таке вже з ним було. Він напружив пам'ять: де? Коли він таке вже відчував? Гордоці – адже йому підкоряється складна й потужна машина? Дивно... Коли він летів на апараті, такого почуття не виникало, а ось машина... Автомобіль рушив плавно, але в цій плавності відчувалася величезна прихована потужність. Авто легко набрало швидкість, влетіло до вечірньої столиці й помчало вулицями, лякаючи потужним сигналом неуважних пішоходів. Перед самим палацом Директора планети водій набрався сміливості й торкнув Факса за руку:

– Пане Копіре! Пустіть за кермо, бо мене звільнять з роботи. Я й так порушив усі мислимі й немислимі інструкції та заборони.

Копір із жалем зітхнув, зупинив машину, і вони помінялися місцями. Ще здаля він побачив, що палац Директора планети яскраво освітлений. Поза всякими сумнівами, там щось відбувалося.

– Ти не знаєш, що там таке? – запитав Факс у водія.

Той похитав головою:

– Пробачте, мій пане, говорити заборонено. Незабаром самі довідаєтесь.

– Що значить – заборонено? Ким заборонено? Та ти знаєш, хто я такий?

– Знаю, мій пане. Але заборонено Директором планети, Його Дигітальною Величністю паном Великим Сканером.

* * *

Рикпет і Васла перечекали за будкою, поки пройшли двоє охоронців, і навшпиньки вбігли в будівлю станції. Довгий неширокий коридор без вікон кволо освітлювали тьмяні лампочки; закінчувався він сходами, що вели на другий поверх. У всьому будинку відлунював низький гул турбін, які оберталися з шаленою швидкістю. Не змовляючись, обидва кинулися до сходів і стрімко збігли на другий поверх. Гул глушив їхні кроки. Вони по черзі заглядали в кімнати, але не знаходили там нічого цікавого: то зазирали до кімнати відпочинку для персоналу, де стояли стіл і кілька ліжок, на яких хтось спав, то потрапили до кабінету начальника. У цій кімнаті було кілька столів і шаф... Лише в третій кімнаті знайшли те, що шукали. Тут містився пульт керування станцією. Двері відчинилися нечутно. Спиною до них сиділи двоє глуків. Один дрімав, опустивши голову на груди, а другий відверто спав, схилившись на руки, покладені на пульт керування. Рикпет осудливо похитав головою: хіба можна спати на такому відповідальному посту? Він швидко обвів поглядом велику кімнату, але нічого підходящого, аби зв'язати сонних,

не побачив. Іти й шукати щось в інших кімнатах не хотілося: а раптом ці прокинуться? Або ще гірше – їх помітить охорона? Але і втрачати такої слушної нагоди не можна було. Що робити? У кутку, біля рукомийника, що виднівся з-за нещільно зсунутої шторки, він побачив цебро, віник і швабру, забуті, мабуть, прибиральницею. Рикпет приклав палець до губів і навшпиньки пішов у куток. Цебро було повне води, і Рикпет зрадів. Обережно, щоб випадково не дзвякнути ручкою, він поніс його до пульту керування. Васла вже здогадався, що зібрався робити друг, досвід використання води в Заекранні вони мали*. Рикпет підкрався до пульта і став за спинами сонних глюків. Васла тяжко зітхнув, і цієї миті Рикпет з розмаху вихлюпнув цебро брудної води просто на пульт. Він не вберігся, і його добряче трусонуло електричним струмом, але він усе ж таки встиг відскочити на суху підлогу. Почувся глухий удар, тріск, і весь пульт керування згас – спрацювали запобіжники, які захищають електричні ланцюги від короткого замикання. Чергові глюки миттю прокинулися, їх теж струснуло струмом. Спросоння вони не могли второпати, що ж трапилось? Звідки взялася вода?

Цієї миті Рикпет підскочив знову й натяг порожнє цебро одному з чергових на голову, і вони кинулися бігти з кімнати порожнім коридором до виходу. На бігу Рикпет почув, як почав змінюватися шум турбін: він дедалі слабшав, робився щораз басовитішим. Це могло означати єдине: турбіни зупинилися.

– Є! – закричав він на бігу. – Ми їх зробили!

Вони були вже біля самого виходу, коли відчинилися двері й у світлому квадраті отвору вирости двоє охоронців з автоматами на грудях.

РОЗДІЛ 17

Дроник пив чай на кухні, коли почув незрозумілий звук. Він поставив чашку на стіл і визирнув у вікно. Те, що він побачив у небі над містом, викликало в нього шок: просто над ним, високо в небі, заклав «мертву петлю» космічний човник! Від розгубленості в Дроника ослабли ноги і він упав назад на стілець.

– Та що ж це? – пробурмотів він. – Звідки це? Хто знайшов човник і хто зміг у нього проникнути? Хто зміг полетіти на ньому? І що наразі робити?

---

* Дивіться книжку «Game over!».

Незвичайний звук почули всі й одразу кинулися до вікон. У лабораторії запала мертва тиша.

— Агов, Дронику, ти можеш що-небудь сказати з цього приводу? — запитав Брейк.

Брехати було небезпечно, та й не мав він що збрехати. І так усім зрозуміло, що подібної техніки у Великого Сканера не було.

— Можу. Це космічний човник, на якому ми прилетіли на планету.

— І хто ж на ньому зараз літає? — поцікавився Брейк.

— А я звідки знаю? Може, Директор планети і літає! Тільки як він зміг у нього проникнути? Човник же замкнено, і без пульта люк не відчиниться! Нічого не розумію...

А човник вийшов з «мертвої петлі» під ревіння двигуна, промчав над столицею і зник, посіявши в душах мешканців страх і подив. Надворі хлопнула хвіртка, і в дім зайшла В'ю Соник.

— Це що ж таке у небі наразі гриміло? — запитала вона з порогу. — Що за чудасія?

— Не лякайся, В'ю, це космічна машина, на якій прилетіли з космосу Дроник і його друзі.

— Справді? Я щойно... — і затнулася, зрозуміла, що ледь не бовкнула зайвого.

— Щойно що? — запитав Брейк, уважно дивлячись на дівчину.

— Я щойно мало не знепритомніла з переляку, — заторохотіла вона, — воно згори як завис! Як полетить! А потім перевернулося та вниз, просто на мене... А я...

— Та годі тобі... Як човник прилетів, так і полетів, — з досадою поморщився Брейк, — ти краще поклопочися на кухні. Їсти хочеться.

— Гаразд, Брейку, вже йду. Хтось мені допоможе?

— Дроник? — запитав Брейк.

— Без питань, — погодився той і пройшов на кухню слідом за дівчиною.

Без свідків В'ю мовчки кивнула Дронику: все гаразд. Приготувала вечерю, нагодувала вчених, Брейка і Дроника, склала в сумки вечерю ще для однієї лабораторії.

— Дронику, допоможеш?

— Звичайно, — охоче підхопив той сумки й потяг за В'ю. Щойно залишилися самі на вулиці, Дроник одразу засипав В'ю запитаннями:

— Ну як? Знайшла, кого хотіла? Нам допоможуть? Що треба робити? Куди переїжджати? І коли?

— Заспокойся, добре? Переїжджати не треба. Устаткування тепер нам ні до чого: ніякого Х-вірусу немає.

— Як це немає? — Дроник був уражений.

В'ю розповіла йому про здогадку Флеша.

— Оце так... — протяг Дроник. — Який же хитрун придумав таке?

— Директор планети, хто ж іще! А... Лець не забула. Тобі ім'я Кадим знайо́ме?

— Кадим?! — закричав Дроник. — Де ти його знайшла?

— Та от знайшла, сама не очікувала, а знайшла. У Флеша, у мого знайомого, до якого я звернулася по допомогу. Це довга історія, але без втручання Брейка тут теж не обійшлося.

— Це чудово, що ти знайшла Кадима! Це так здорово! Але послухай, якщо Х-вірусу не існує, то на що ж тоді хворіють реаліти? Я ж сам бачив Рикпета, Васлу й Шанату! Вони стали зовсім іншими! Зовні ті самі, але це не зовсім вони... Тобто вони — зовсім не вони!

— Ми самі з тобою цього не з'ясуємо. Давай усе розповімо Флешу. Він розумний, він усе зрозуміє!

— Виходить, до Брейка ми вже не повернемося? — запитав Дроник.

— Ти — ні, а я повернуся. Треба буде попередити вчених і ще декого.

Вони йшли вузькою брудною вулицею, коли В'ю зненацька прошепотіла:

— Дроніку, за нами йде шпик! Ах, як невчасно! Та не озирайся ти! У сірій курточці, штани в смужку...

Дроник посміхнувся:

— Невчасно, кажеш? Зараз ми його позбудемося...

* * *

«Міністрові загальної безпеки від агента зовнішнього спостереження Скотча.

Відповідно до отриманого від агента Ворма завдання я прийняв під своє спостереження реалітів В'ю Соник і Дроника. Протягом двадцяти хвилин я супроводив об'єкти без будь-яких ускладнень. Вони йшли звичайним маршрутом до лабораторії № 3. На перетині вулиць Світлого Майбутнього та Похмурого Минулого об'єкти зненацька повернули праворуч, хоча повинні були йти прямо. Я пішов за ними, але одразу за поворотом натрапив на несподіваний об'єкт. Об'єкт був зросту близько трьох метрів заввишки, вкритий довгою рудою шерстю, у звіриній шкірі, а в руці тримав дрюк величезних розмірів. З особливих прикмет можна назвати те, що в об'єкта було одне око, щоправда, дуже велике і зі свіжим синцем, й те, що з рота в нього нестерпно смерділо, начебто він не чистив зуби не менше п'яти років. Об'єкт запитав у мене: «Чого прешся, як на буфет?!» — і замахнувся дрюком. Я не злякався, оскільки буфета поруч не виявилось, але від несподіваної постановки

питання і сильного смороду зомлів (знепритомнів, себто відключився, чи то пак вирубився). У зв'язку з моїм несвідомим станом, який тривав кілька секунд, об'єкти встигли вислизнути з поля мого зору. Коли я за півгодини отямився, тобто прийшов до тями, чи то пак прочухався, як то мовиться, оклемався, — об'єктів уже не було. Прошу відправити мене на лікування та на пенсію, бо після цієї зустрічі в мене постійно смикається рука, кліпають очі та закладає носа.

Агент зовнішнього спостереження Скотч».

Резолюція Міністра загальної безпеки:

«Безнадійний кретин! Вигнати! Циклопа знайти, заарештувати та провести дослідження смороду з рота на предмет можливого застосування як зброї масового знищення».

* * *

— Стояти!!! — одночасно закричали обидва охоронці й направили автомати на хлопців. Але Рикпет і Васла навіть не подумали сповільнювати біг. Вони й далі мчали просто на охоронців, і ті відкрили вогонь. На їхні подив і жах, постріли злочинцям анітрохи не зашкодили. З наскоку Васла з Рикпетом збили розгублених охоронців з ніг і вихопили з рук автомати. Загін реалітів, який сидів у засідці поблизу лінії охорони, вже мчав до електростанції. Рикпет і Васла уважно спостерігали за будинком, щоб із якогось вікна раптом не відкрили вогонь по повстанцях, але минулося. Загін миттю захопив електростанцію, охорону та персонал зібрали в одну кімнату. Вони ще й досі не могли повірити, що це сталося насправді, безпорадно кліпали очима і дивувалися головним чином з того, як це реалітам удалося перейти лінію охорони. Оскільки електростанція забезпечувала електрикою не тільки охорону, але й інші потреби Забугорної Долини, вирішено було негайно відновити її роботу. Серед загону реалітів знайшлися електрики, які, не гаючи часу, взялися до справи. Пошкоджень було небагато. Від води сталося кілька коротких замикань, через що спрацювали автоматичні запобіжники, які вимкнули деякі системи. Наразі слід було витерти насухо увесь пульт керування, все перевірити і знову ввімкнути автоматичні запобіжники.

Персонал похмуро сидів під охороною двох реалітів, озброєних автоматами. На прохання допомоги відновити роботу електростанції вони тільки гмикнули, дивуючись, як це можна працювати без оплати? За все платити слід! У реалітів є гроші? Нема? Тоді й розмов нема! Допомога? Ми не знаємо, що це таке.

— Оце... як його... ну... жлоби! — дивувався Васла.

У Забугорній долині діялося щось незвичайне. Між бараків бігали глюки, в різних кінцях зібралися два великі натовпи, напевно, Драйв організував мітинги. Щойно повсталі захопили долину, в них з'явилася безліч справ. Вивести всіх за Скелясті гори було неможливо. Крім того, їх треба було годувати, надавати медичну допомогу і таке інше. Раніше все було налагоджено й робилося охороною. Тепер слід організувати все самим. Крім того, доводилося думати не тільки про те, як здолати Скелясті гори, але й про те, як скинути владу Директора планети — адже він її просто так не віддасть! Він захищатиметься, і яка в нього є зброя в запасі — нікому не відомо.

Рикпет і Васла залишили електростанцію, де повним ходом велися ремонтні роботи, і кинулися назад до бараків. Їх зустріли з радістю. Шаната поцілувала в щоку Рикпета, трішки подумала і цьомкнула також Васлу, від чого той зашарівся, наче троянда. Так само зробила й Флоппі Ді, а Інформа статечно потисла обом руки. Професор Сидиром поплескав обох по плечу, а Драйв закричав «ура» та міцно обійняв.

— Друзі, — сказав він, — ви навіть не уявляєте, яку велику справу зробили!

Охорону Забугорної Долини роззброїли. Автомати здали на склад, до якого приставили добру охорону — Драйв не хотів ризикувати. Мало що там може спасти на думку якому-небудь дурневі? До Скелястих гір було відправлено загони на пошуки перевалів. Під посилену варту взяли термінал, куди зазвичай прибував курсор зі столиці. На жаль, під час повстання він перебував саме в місті. Але раптом когось відправлять у долину тепер? Тоді курсор можна буде захопити й відіслати з ним до столиці десант, захопити приймальну платформу й щохвилини збільшувати кількість десантників на п'ятнадцять глюків, бо саме така була місткість вагону-курсору.

Чекаючи на повернення загонів, посланих до перевалів, Долина затихла.

* * *

«Панові Директорові планети, Його Дигітальній Величності Великому Сканеру.

Рятуйте! У Забугорній Долині бунт! Електростанцію захоплено реалітами, лінію охорони вимкнено! Я не можу...»

По прочитанні незакінченого послання Головного Чипа Долини, Директор планети вилаявся. Цього ще тільки й бракувало! Саме тоді, коли в нього з'явилася можливість завоювати інші світи! А тут у своєму доводиться розбиратися!

— Усі святкування з нагоди нагородження Факса Копіра Великим Гаманцем скасовую! Ну, реаліти, стережіться! Цього разу я з вами не панькатимуся, а просто знищу! Тепер у мене є літальні апарати, на яких от-от установлять потужні гармати. У мене є Факс Копір, який може ними керувати і навчить це робити інших. У мене досить вірних мені військ та зброї! Подивимось, що ви зможете протиставити цій силі!

Великий Сканер виїхав до тасного ангару, де стояли апарати й працювали зброярі, встановлюючи найпотужніші гармати, які тільки були в розпорядженні Директора планети. Роботи наближалися до завершення. Тоді він поїхав до секретної лабораторії, де вчені працювали над формулою палива для апаратів, зразок якого їм передали негайно. Вчені-реаліти, що жили в лабораторії, мов у в'язниці, так само потішили успіхом. Формулу було встановлено, і паливо могли отримувати в необмеженій кількості. Великий Сканер від задоволення потирав руки.

«Бунтувати? Добре... Я вас відучу... Я вас так відучу... — і раптом холодний піт вкрив його чоло. — Курсор! Курсор, яким у Долину відправляли реалітів! Якщо його не зупинити, то він може виявитися на території Долини, тоді повсталі зможуть проникнути до столиці, а це матиме дуже непередбачувані наслідки. Хто може знати, як поведуться реаліти, залишені в столиці, якщо довідаються, що всім їм призначено животіння у Забугорній Долині? А якщо довідаються і теж збунтуються?»

Про це Великий Сканер навіть думати боявся! Він торкнувся золотого медальйона на грудях і трохи заспокоївся: «Нічого їм не вдасться! А медальйон завжди встигну знищити. Будь-якої хвилини! На підлогу й підбором! Або на стіл і кулаком!»

І знову холодний піт великими краплями виступив на його чолі.

«Як же я міг забути про космічні кораблі? А якщо вони покличуть звідти допомогу? А якщо там є зброя? Якщо ці кораблі знищити, то як потім завойовувати Всесвіт? Треба спробувати їх захопити!»

Директор планети натис кнопку зв'язку.

— Факса Копіра до мене! Негайно! І зв'яжіть мене зі станцією відправлення в Долину!

За кілька хвилин ад'ютант відповів:

— Станція відправлення не відповідає. Факс Копір уже в дорозі.

Директор планети з розмаху грюкнув кулаком об стіл.

— Спізнився, хай йому грець!

РОЗДІЛ 18

– Кадиме! – радісно закричав Дроник.

– Дронику! – не менш радісно вигукнув Кадим.

Вони кинулися один одному назустріч і обійнялися, ніби не бачились кілька років. В'ю з Флешем стояли осторонь та з задоволеними посмішками спостерігали за тим, як зустрілися друзі.

– Кадиме, ти залишив планетоліт без нагляду? Не виконав наказу Рикпета?

– Ні, ні... Коли з вами зник зв'язок, я обговорив ситуацію з Великим Процесором. Він був дуже стурбований і дозволив мені вирушити на пошуки.

– Сьогодні над містом літав наш човник, – сказав Дроник.

– Так, я бачив, – Кадим засмучено похитав головою, – не можу зрозуміти, як вони в нього проникли? Адже без пульта це неможливо! Я свій надійно сховав, просто так його знайти не можна!

– Ми теж сховали, щоправда, поруч із човником, але спробуй його знайти, якщо ти не знаєш, що він узагалі має бути!

– Виходить, хтось знав? – припустив Кадим.

У небі над будинком почулося ревіння реактивних двигунів. Усі кинулися до вікна.

– Дивися, знову літає! – вигукнув Дроник.

Човник летів строго по прямій на невеликій висоті. За кілька секунд він проревів двигунами просто над дахом будинку і зник.

– Щось тут не так... – пробурмотів Кадим.

– Ти про що? – запитав стурбований Флеш.

– Човник, який літав раніше, теж полетів у цей бік, просто над дахом нашого будинку. Я це точно запам'ятав. А цей у небі фігур не виробляв, а летів чітко по прямій, але теж у той бік. Але перший же не повертався? Він десь там сів, розумієш? Залишається припустити, що це інший човник. Це другий човник, і його переганяють туди, де стоїть перший.

– А скільки їх усього було? – запитала В'ю.

– На одному прилетіла експедиція Сидирома, – почав рахувати Кадим, з обережності не називаючи імені принцеси Інформи, – на другому – Рикпет, Шаната й Васла, а на третьому – я.

– Виходить, усього було три човники? – уточнив Флеш.

– Три, – підтвердив Кадим, – свій я посадив окремо, в лісі, ще й під дерева загнав, щоб згори не було видно.

– А ми свій посадили поруч із човником експедиції професора Сидирома.

– Схоже, обидва човники захоплено.
– Те, що ти посадив свій човник окремо – дуже завбачливо, – зауважив Флеш.

– Мені час, – сказала В'ю, – бо Брейк може щось запідозрити.

Дівчина зібрала сумки, Флеш пішов її провести. Він повернувся за годину, веселий і усміхнений.

– Ну що, друзі мої, повечеряємо? Подивимося, що В'ю нам сьогодні принесла, – і він почав розгортати пакунки, які дівчина виклала з сумки на стіл. Кадим заходився діставати з шафи тарілки, й у цей час вони почули знайомий гуркіт реактивного двигуна. Усі кинулися до вікна.

– Третій... – прошепотів Кадим побілілими губами. – Вони знайшли й мого...

Високо в небі, не поспішаючи, плив космічний човник.

– Чим же ми повернемося на планетоліт? – тихо запитав Дроник і аж тепер йому спало на думку, що він не сказав Кадиму найголовнішого.

* * *

На станції відправлення до «Зони номер нуль» щойно відвантажили дванадцять реалітів. Усе йшло як звичайно: заарештовані сіли в жорсткі крісла й пристебнулися широкими пасками, двері зачинилися, клацнув замок. Вагончик станув, немов хмарина пари, що вирвалася із щільно закритої каструлі. Двоє охоронців, які забезпечували транспортування, з почуттям виконаного обов'язку вже збиралися піти перекусити, як раптом вагончик знову виник на п'єдесталі. Охоронці перезирнулися.

– Що це ще за новина? – здивовано сказав один.

– Гапликом вони там об'їлися, чи що? – невідомо в кого запитав другий.

Переглядаючись, вони підійшли. З дверей відразу ринуло десятка з півтора реалітів, усі міцні та мовчазні. Діяли вони швидко й організовано. Обоє охоронців миттю роздягли, зв'язали, поклали до вагончика й відправили в Долину. Один із прибулих реалітів був чомусь у трусах і кросівках. Він одразу переодягся в однострій, знятий з першого охоронця. За кілька хвилин вагончик прибув знову й привіз нову партію «десантників». До того моменту, поки на станцію відправлення подзвонив Директор планети, вагончик устиг здійснити п'ять рейсів і привезти близько вісімдесяти реалітів. Посланий на станцію відправлення невеличкий загін вояків Міністерства загальної безпеки нічого

вдіяти не зміг: на нього зненацька напали, роззброїли і відправили під міцною охороною до Забугорної Долини.

Оскільки за півгодини від начальника посланого загону не надійшло ніяких повідомлень, Директор планети зрозумів: таки спізнився. Він викликав Супермаршала. Бравий командир у штанях із лампасами завширшки з добру чоловічу долоню прибув до кабінету Директора планети негайно. Він стукнув лоба й доповів:

– Ваша Дигітальна Величносте! У довірених мені військах спостерігається повний порядок!

– Дуже добре. Ви збили космічні кораблі? – запитав Директор планети, розуміючи, що нічого збити не вдалося, інакше цей бравий вояк давно б йому доповів. Але якщо наказ віддано, треба перевірити його виконання. Раз не перевіриш, другий – і всі звикнуть, що наказів можна не виконувати, – все одно ніхто не перевіряє. А це вже безлад, лінощі та нехлюйство.

– Аж ніяк, пане Директоре планети, гарматі бракує потужності.

– Зрозумів. Припиніть спроби. Ситуація змінилася. Ви, напевне, бачили, які нам удалося роздобути літальні апарати? Ми будемо намагатися захопити й ці кораблі.

– Я в захваті від ваших гігантських задумів, Ваша Дигітальна Величносте.

Лестощі сподобалися Великому Сканеру, він вважав, що його задуми дійсно гігантські.

– Пане Супермаршале! У мене є підстави вважати, що станцію відправлення до «Зони номер нуль», цей об'єкт особливої важливості, захопили реаліти.

Від подиву в Супермаршала очі полізли на лоба:

– Як це можливо? Хіба реаліти на що-небудь здатні? Як це трапилося, пане Великий Сканере?

– Вам хотілося повоювати, пане Супермаршале? Боюся, що маєте можливість. У «Зоні номер нуль» повстання. Реаліти захопили станцію відправлення там, а після цього й тут, у столиці. Її треба негайно повернути. Станцію руйнувати тільки в разі нагальної потреби. Виконуйте.

Супермаршал ударив лоба з такою запопадливістю, що в нього злетів кашкет.

– Слухаюся, Ваша Дигітальна Величносте!

– Стривайте. Перш за все відімкніть електрику. Негайно! І ще: жоден реаліт, який прибув із «Зони номер нуль», не повинен потрапити до міста! Жоден! Інакше таємниця Забугорної Долини стане

відомою всім реалітам. Наслідки цього важко уявити! Ви зрозуміли, пане Супермаршале?

Тут же в кабінет зайшов Факс Копір.

— А, любий Факсе... Як у нас справи з установкою зброї на літальні апарати?

— Принципово питання вирішено, роботи розпочато. Гадаю, що за добу зброярі впораються.

— Доба — це забагато, любий Факсе. Перший апарат мусить стати до ладу хоча б за кілька годин. Це життєво важливо! Йдеться про долю країни, про мою і твою долі. У нас серйозні складнощі, напали сильні вороги. Нам дуже потрібно зброя. Я розпорядився направити до тебе ще дві бригади зброярів. Нехай роботи йдуть одночасно на всіх трьох апаратах. Тим часом навчи ще двох глуків мистецтва літати. До заходу Ба все має бути готове. Поквапся, любий Факсе, поквапся, наскільки це можливо.

— Зрозумів, пане Директоре планети.

Факс пішов. А Великий Сканер довго ще сидів у тяжкій задумі, бавлячись золотим медальйоном на тонкому ланцюжку.

* * *

Коли Рикпет і Васла, засапані, прибігли в штаб повстання із захопленої електростанції, Драйв уже скінчив формувати перший загін реалітів, яких збиралися відправити в столицю. Цю роботу він почав негайно, щойно йому доповіли про захоплення спецтранспорту.

— Супер! Молодці! — вигукнув він. — Негайно відправляємо в столицю наш бойовий десант.

— Включіть до групи й мене! — зажадав професор Сидиром.

— Професоре, це небезпечно! До того ж там потрібні молоді й спритні, сміливі й відважні!

— Ви хочете сказати, що я боягуз? — професор гордовито підвів голову.

— У жодному разі, пане Сидироме! Але ви вже в літах...

— Чого варта відвага без мудрості? Без знань? Я вимагаю взяти мене десантником!

— І мене! — відразу вигукнула Шаната.

— І це... як його... ну... і нас! — закінчив Васла, який саме в цей час заскочив до кімнати.

— Васло! Рикпете! Ви герої! Таку справу зробили! Пане професоре, не наполягайте, вас до десанту я не включу. Я доручаю вам справу не менш важливу. Ось-ось повернуться загони, послані на пошуки пере-

валів у Скелястих горах. Треба буде організувати евакуацію з Долини всіх реалітів.

– Хоч як сумно, але цього робити не можна, – несподівано для всіх сказав професор.

– Як це? – здивовано запитав Драйв. – Чому?

– У Долині випускається величезна кількість продовольства й промислових товарів. Якщо все виробництво одночасно зупиниться, то на планеті настане голод. Одразу почне не вистачати буквально всього. Великий Сканер миттю знайде винного. Він тицьне пальцем на вас і скаже: в усьому винні реаліти! При мені все було добре, при них усе відразу стало погано.

– А ми заженемо сюди заражених! Нехай вони на нас погарують!

Усі, хто був у кімнаті, дружно розсміялися.

– Тоді чим же ми тоді будемо відрізнитися від Директора планети?

Сміх змовк.

– То що ж робити? – розгублено пробурмотів Драйв.

– Підприємства повинні працювати. Але тим, хто на них працюватиме, потрібно збудувати житло й платити нормальну заробітну платню. Чим тоді Долина відрізнитиметься від столиці? Вільні люди повинні працювати! Інакше на що вони житимуть?

– Ви дійсно мудрий глюк, професоре. Тепер я тим більше не відпускаю вас із десантом. А ваші помічниці нехай будуть із вами.

Реаліти схвально загули. Професор посміхнувся. Якби ж знав цей Драйв, кого він призначив йому за помічницю! Саму принцесу Інформу! А та зовсім уже була готова відкритися, хто вона насправді, але Флоппі Ді зупинила:

– Ваша високосте, мені здається, треба ще потерпіти. Ще не час, – прошепотіла дівчина принцесі на вухо.

– Ну, а ми? – подав голос Рикпет.

– Ви? – Драйв обвів поглядом нерозлучну трійцю. – Ви ж прийшли до нас на допомогу! То допомагайте, невразливі!

Прізвисько відразу всім сподобалося, і трійцю так і називали відтепер: «невразливі».

Рикпет похитав головою:

– Шаната залишиться тут.

– Що?! – обурилася дівчина. – З якого це дива?

Рикпет нахилився й шепнув їй на вухо:

– Варто було шукати принцесу, щоб потім її покинути саму?

Шанату ніби облило холодним душем: у запалі боротьби вона вже зовсім забула, навіщо вони прилетіли на Ц. Рикпет не залишив їй вибору, і вона мала дати згоду.

— І це ще не все, — раптом сказав професор. — Ви прорветесь до столиці. Далі що?

— Як що? — енергійно почав Драйв і відразу вмовк. Ніякого плану подальших дій у нього не було.

— Треба розповісти реалітам правду й готувати повстання. Яке число буде за п'ять днів?

— Перше число п'ятнадцятої каденції.

— Цього дня ми й повинні вдарити. Разом. Десант у столиці, ми — звідси. Вдаримо і скинемо Директора планети!

Невеличку кімнату наповнив радісний галас.

Перша хвиля десантників на чолі з Рикпетом і Васлою, озброєна магнітними автоматами, впала, як сніг на голову, на охоронців столичної станції відправлення. Вони були негайно роззброєні й відправлені в Долину. Нечутно, мов тіні, десантники оглянули всі приміщення станції, роззброїли ще кількох охоронців і захопили зброярню, де зберігалося кілька автоматів. Спецтранспорт кожні кілька хвилин справно підвозив підкріплення.

Першим побачив прибулі до станції війська Васла:

— Це... як його... словом того... нас виявили і прийшли.

До вікна кинувся Рикпет. Одною поглядом було достатньо, щоб зрозуміти: бій буде жорстокий. Військові оточили будинок щільним кільцем. Зненацька в кімнатах згасло світло.

— Вони відімкнули електрику! — здогадався Рикпет. — Спецтранспорт більше не працює!

Вагончик тільки збиралися відправляти за черговою партією реалітів. Усього з Долини встигли перекинути сто п'ятдесят бійців. Майже всіх удалося озброїти автоматами: одні забрали в охоронців Забугорної Долини, решту взяли тут, у зброярні. Перш ніж зайняти бойові позиції, Рикпет сказав:

— Наше завдання — прорватися до міста й розчинитися в ньому. Якщо це вдасться, тоді головною нашою зброєю буде слово. Потрібно розповісти реалітам правду про Забугорну Долину. Вони повинні знати, що рано чи пізно там опиниться кожен реаліт. Тоді нас підтримають реаліти столиці, а може, й усієї планети. Вони, — він кивнув у бік вікна, за яким виднівся чіткий стрій солдатів, — думають, що ми будемо захищати станцію, тобто оборонятися. А ми їх атакуємо. Раптово, всіма силами на вузькій ділянці. Атакуватимемо з головного входу. Шикуються в дві колони, в потилицю один одному. Першими підемо я та Васла.

Біля дверей не юрмитися. Не забувайте: наш успіх залежить від того, як швидко ми зможемо вийти з будинку.

– Ви це... як його... Волайте голосніше, коли того... побіжимо.

– Це ж навіщо? – запитав хтось здивовано.

– Для підняття цього... словом, духу. Бойового. Ну... і налякати...

– Приймається, – погодився Рикпет, – вигукуйте: «Волю реалітам!»

Нехай усі чують, за що тут бій точиться.

Бійці схвально загули.

– Готові? Тоді вперед! І пам'ятайте: загальне повстання першого числа п'ятнадцятої каденції. Починаємо вранці, коли зійде Ба!

Солдати оточили всю вулицю й будинок, у якому була станція відправлення. У будинку, вікна якого виходили на станцію, в квартирі на третьому поверсі, Супермаршал організував штаб. Мешканців квартири вигнали, сказали, щоб ті поверталися тільки після закінчення бою. Заражені навіть не писнули, просто підвелися й пішли на вулицю. Супермаршал викликав командирів підрозділів.

– Слухати мою команду. Перша рота атакує лівий бік, друга – центральний вхід, третя – заходить справа.

– А хто атакує тил? – запитав молоденький офіцер.

На нього зацитькали, і він збентежено вмовк.

– Тил? – Супермаршал наморщив чоло у важкому роздумі. – Ах, так... Звичайно! Тил атакує четверта рота.

– Але в нас їх тільки три, – і далі надокучав Супермаршалу офіцер.

– Як три? А четверта? Повинна бути й четверта, раз у будинку чотири боки! – Супермаршал невдоволено глянув на командира батальйону.

– Але в батальйоні завжди тільки три роти, а по тривозі підняли один наш батальйон, – виправдовувався той.

– Дивовижна тупість! – сказав Супермаршал. – Як можна мати в батальйоні три роти, коли в будь-якого будинку – чуєте? в будь-якого! – завжди чотири боки! І що накажете зараз мені робити?

– З кожної роти взяти по взводу та організувати тимчасову четверту роту – сказав той самий невгамовний офіцер.

– Гарна пропозиція, – кивнув Супермаршал і наказав командирові батальйону: – Виконуйте. А вам, – Супермаршал повернувся до молодого офіцера, той виструнчився, сяючи усмішкою на молоденькому обличчі та очікуючи як мінімум присвоєння позачергового звання, – а вам десять діб гауптвахти!

– За що?! – витягнулося обличчя в офіцера.

– Щоб не ставили дурнувятих запитань! Розумний надто! – відрубав Супермаршал.

Після цих слів двері станції відправлення зненацька розчахнулися, і з них ринув потік реалітів, які щільним вогнем з автоматів пробивали собі шлях до волі.

РОЗДІЛ 19

– Знаєш, Кадиме, Рикпет, Васла й Шаната тут, у столиці.

– Як це? – Кадим аж підскочив. – І ти про це говориш так спокійно? Ходімо негайно до них! Я тут божеволію від занепокоєння, а ти говориш про це в останню чергу! Я тебе поб'ю, слово честі! Ти справжній барбос!

– Не поспішай, Кадиме, не поспішай... – і він розповів сумну історію про перетворення друзів на байдужих заражених.

Флеш здивовано похитував головою. Кадим був неприємно вражений оповіданням Дроника, але наприкінці вигукнув ще голосніше:

– Якщо все так, як ти розповідаєш, я тим більше хочу їх бачити! Їм же потрібна допомога, ти що, не розумієш?

– Добре, Кадиме, – слухняно й сумно мовив Дроник, – ходімо, я тебе відведу. Але це не все. Флеш, – він кивнув на господаря квартири, – припустив, що ніякого Х-вірусу не існує, а лабораторії придумав Великий Сканер: випускає пару, щоб чайник не розірвало.

– Яка пара? До чого тут чайник? – здивувався Кадим.

– Агов, куди ви зібралися? – Флеш став у них на шляху. – Хлопці, так не годиться! Дронику, ти, напевно, забув, звідкіля втік? Якщо Брейк і справді шпигун Директора планети, то тебе зараз шукає вся поліція столиці! А вона вмє дуже добре шукати, повір мені!

Дроник посміхнувся:

– А Кадима шукає?

– А до чого тут Кадим?

– Так, ні до чого.

І тут Дроник зник, перетворився на блакитну хмарину, з якої виникла... В'ю Соник.

– Ах, Флешу, я так за тобою скучила, – сказала В'ю і полізла обійматися.

Флеш нервово ковтнув і відштовхнув невідому дівчину.

– Отакий ти... Не буду з тобою обійматися! Подумаєш, не такий ти вже і красунчик...

В'ю негайно зникла, а замість неї в кімнаті з'явився другий Флеш.

— Отут щойно була В'ю, куди вона поділася? Це ти її сховав? Відповідай, як тебе там?! — ЛжеФлеш схопив справжнього за грудки.

Ошелешений Флеш лише кліпав очима. Його, здавалося, паралізувало. Нарешті й ЛжеФлеш зник, а в кімнаті знову з реготом з'явився Дроник.

— Бачив би ти себе зі сторони, Флешу! Я вже злякався, що очі в тебе перелізуть на потилицю, а щелепа вдариться об підлогу!

— Як це в тебе виходить? Навчи! Та ми з тобою...

— Навчити не можу, бо сам не знаю, як це все відбувається. Просто я переходжу в формат чистої цифри, а з неї можна побудувати що завгодно, адже з чистої цифри складається все. Навчитися цього не можна. Мене в дитинстві блискавкою вдарило, після того все й почалося.

— Отетеріти можна... — Флеш досі ще не міг отямитися після демонстрації можливостей гостя.

— Дроніку, перестань приколюватись! Про який чайник ти щойно говорив і до чого тут Х-вірус?

У розмову вступив Флеш:

— Бачиш, Кадиме, я подумав, що Х-вірус, лабораторії, зразки — це все величезна провокація, яку вигадав Директор Планети, щоб відволікти увагу реалітів від справжньої причини, з якої вони перетворюються на заражених. Повір мені, для такого припущення є вагомий підстави.

— Он як...

— Тож уся справа ще більше заплуталася.

— Але я все одно хочу подивитися на своїх друзів! — сказав Кадим. — Тому ми йдемо.

Дроник на ходу прийняв подобу В'ю Соник і ніжно попрощався:

— Я пішов, коханий! — і витяг у трубочку губи та послав поцілунок.

Флеш затрусив головою, замахав руками, ніби зустрівся з жахливою примарою. Друзі зареготали й вийшли з дому. Дорогою без пригод не обійшлося. Гострі очі Дроника помітили Брейка, що поквапливо йшов назустріч.

— Цього ще бракувало, — пробурмотів Дроник.

— Що? — не зрозумів Кадим.

— Не заважало б за ним простежити.

Дроник озирнувся; поруч нікого не було, й він миттю перетворився на Васлу.

— Це... як його... Ну... Словом, треба за цим отой... простежити, — Васла кивнув на Брейка, який проходив повз них іншим боком вулиці.

— А хто це?

— Ну... словом...

— Перестань нукати, бо отримаєш по шиї! Теж мені, геній перетвілень!

— Це Брейк.

— А... Той самий зрадник?

— Атож.

— Добре, ходімо.

Вони поквапилися за глюком.

— Виходить, так, — не відриваючи погляду від шпигуна, сказав Дроник, — я зараз залізу до нього в кишеню, а ти йди за ним. Якщо він куди-небудь зайде, відійди вбік і чекай, поки вийде. Не дуже світися. В поліції є різні глюки. Є дуже навіть не дурні, як і цей самий Брейк. Ну, а я весь час буду в нього в кишені. За першої ж нагоди звідтіля вилізу, і ми підемо до Рикпета. Зрозумів?

Кадим на знак згоди кивнув.

— Дуже добре, — і Дроник зник, перетворившись на муху. Муха, перш ніж полетіти, переможно задзижчала біля голови Кадима та так натурально, що він уже ладен був відмахнутися від надокучливої комахи. Кадим продовжив переслідування Брейка сам. Той після недовгого блукання вулицями зайшов у двір великої шестиповерхівки і зник в одному з під'їздів. Кадим обвів двір поглядом. Брудна, вбога порожнеча. Ні тобі дитячого майданчика, ні квітів, ані бодай кущика бузку.

«Як вони тут живуть? — Він низав плечима. — Погляду нема на чому зупинитися! Де ж отут сховатися, щоб очі не муляти, кому не слід?»

Сховатися не було куди, тож він мить подумав і рішуче ступив до під'їзду. Піднявся сходами й зупинився на маленькому майданчику між першим і другим поверхами.

«У випадку чого вдам, що або спускаюся на перший поверх, або піднімаюся на другий», — подумав він.

Потяглися хвилини очікування.

З рухів Брейка Дроник зрозумів, що той піднімається сходами. Стукіт у двері, коротка тиша, далі запитання:

— Хто там?

- Це Ворм.
- Ага... Нарешті!
Клацнув замок.
- Заходь. Змушуєш чекати самого Директора планети! Чи не багато собі дозволяєш?
- Винен, але мені сказали всього півгодини тому. Я все покинув і миттю примчав сюди.
- Добре, ти мені не заливай. Іди в кімнату, там виправдовуватимешся.
- За мить Дроник почув голос Великого Сканера.
- Ворм? Ти думаєш, у мене справ більше нема – тільки тут чекати на тебе?
- Ваша Дигітальна Величносте, мені сказали тільки півгодини тому, це рівно стільки, скільки потрібно часу, щоб добігти від мого будинку сюди! Я не витратив жодної зайвої...
- Зате зараз витрачаєш! Слухай мене уважно, Ворме. У «Зоні номер нуль» почалося повстання.
- Це в Забугорній Долині?
- Не перебивай! Реаліти захопили спецтранспорт і переправили сюди десантний загін.
- Ах ти...
- Саме так! Тут, у столиці, їм удалося захопити станцію відправлення.
- Ой леле...
- Я впевнений, що вони будуть прориватися до міста.
- А я ж бо що...
- Не перебивай! Не виключено, що серед десантників є хтось, хто мав раніше стосунок до лабораторій. Звісно, вони кинуться за старими зв'язками, шукати помічників. Твоє завдання: якщо такі спроби будуть, десантників треба або ловити й передавати нам, або знищувати. Не можна допустити, щоб реаліти довідалися про «Об'єкт номер нуль» і про те, що лабораторії – суцільна фальшивка і замилювання очей. Ти зрозумів мене?
- Але як же?... Пане Директоре планети, як вони здолали лінію магнітного захисту?
- Упевнений, тут не обійшлося без цих прибульців із космосу. Вони не тільки перейшли лінію захисту, але й вимкнули електростанцію.
- Дроник, який і без цього слухав уважно, боячись пропустити хоча б слово, просто завмер, якщо такий вираз можна застосувати до теперішнього його стану.

— Тих нехлюїв з охорони, які припустили таке, за першої ж нагоди розмагнічу! — провадив далі Директор планети. — Ну, а прибульців... З ними в мене буде розмова коротка! Маю декого в запасі... Порахуємося! Ти зрозумів завдання?

— Зрозумів, пане Великий Сканере!

— Йди!

На цьому розмова скінчилася. Грюкнули двері, і Брейк чи, як його називав Директор планети, Ворм, заквапився сходами донизу. Знову грюкнули двері, і навіть крізь кишеню куртки Дроник побачив денне світло. Перетворений на муху Дроник вжикнув з кишені Брейка-Ворма, піднявся вгору, щоб подивитися, де сховався Кадим, і відразу ледь не поплатився за свою безтурботність. Його атакувала якась пташка, для котрої муха була смачною їжею. Муха негайно перетворилася на беркута, який грізно розтулив величезного, загостреного, мов шило, гачкуватого дзьоба і змахнув крильми. Перелякана пташка заклала круте піке аж до самої землі й шугонула в кущі. Беркут зробив коло, побачив Кадима, що майже біг за Брейком, і перетворився на Дроника, тільки маленького, як муха. МініДроник задзижчав, швидко наздогнав друга й сів йому на плече.

— Агов, ти мене не лясни, як муху! Це я, Дроник, — пропищав він. Кадим злякано озирнувся.

— Не туди дивишся. Я в тебе на плечі.

— Скільки тебе знаю, ніяк не можу звикнути до твоїх фокусів! — Кадим сповільнив кроки й зупинився. — Ну, тепер ходімо до Рикпета.

— Я маю неймовірні новини. Рикпет від нас нікуди не втече, та й не Рикпет це зовсім.

— Ми йдемо до Рикпета, хай навіть ця планета перевернеться догори ногами! — затявся Кадим.

Дроник зрозумів, що коли він зараз почне суперечку, то втратить купу часу, й погодився. Він знову набув вигляду Васли, і хлопці поквапилися до підвороття будинку, де влаштувалася дивна трійця, зовнішньо така схожа на їхніх друзів. Дорогою він розповів усе, що почув, перебуваючи в кишені Ворма.

— Ну й гад же цей Директор планети! — вигукнув Кадим, коли Дроник закінчив. — І що це за «Зона номер нуль»?

— Ти обережніше з висловами! — застеріг його Дроник. — Так недовго й до поліції потрапити! Перший же заражений, котрий почує таку крамолу, здасть тебе з усіма тельбухами! «Зона номер нуль» — друга назва Забугорної Долини. Цю назву я вже чув. Якщо там повстали реаліти, то їх тримають усіх разом. І тримають силоміць, інакше чого їм повставати, а Великому Сканеру хвилюватися з цього приводу?

– Залізна логіка! – погодився Кадим.

– І ще. Цей Сканер наприкінці натякнув, що проти прибульців у нього в запасі є дехто. Так і сказав: у мене в запасі є дехто. Хто ж у нього є в запасі? Може, він когось із ваших перетягнув на свій бік?

– Ти говори, та не заговорюйся! – спалахнув Кадим. – Із наших... Ти можеш собі уявити, щоб Рикпет зрадив? Або Шаната? А може, Васла?

Дроник низив плечима.

– Але космічні човники він якось же захопив? І уяви собі, яка може бути бійня в цій самій «Зоні номер нуль», повністю заселеній реалітами, якщо він установить на човниках зброю?

– Кошмар...

– Отож-бо й воно...

Нарешті дотюпали до підворіття. Васли й Рикпета не було, зате в кімнатці, на старому, брудному продавленому дивані сиділа Шаната. Вона повернулася на рипіння дверей. Щелепа її, яка до цього безперервно перемелювала гаплик, завмерла.

– Ну? – запитала вона крізь зуби. – Що тут забули?

Кадим дивився на неї й не впізнавав. Щоб Шаната, чепурунка й акуратистка, гумористка й розумниця, струнка, гарна, з довгим пухнастим волоссям, завжди ретельно доглянутим і прибраним, могла стати такою? Неймовірно!

– Я що, незрозуміле запитала? – знову звернулася до них замазура. Ніс у неї зморщився, і вона голосно чхнула. Навсібіч полетіли бризки сепель, слини та шматки пережованого гаплика.

– Це хто завгодно, тільки не Шаната, – пробурмотів ошелешений Кадим.

– А я тобі що казав? – усміхнувся Дроник. – Вони всі троє такі.

– Ходімо звідси. У нас важливі новини для Флеша.

– Нарешті...

– Агов, чуваки, стривайте! Навіщо приходили? Дайте зо два шняки! От виродки! – Нечупара стала навколішки й почала збирати з брудної підлоги шматки гаплика. – Жлоби, – обурювалась вона невідомо на кого, бо про непроханих гостей забула рівно за хвилину.

* * *

Поперед лави, на самім вістрі, куди стріляли всі солдати, йшли двоє невразливих: Рикпет і Васла. Лава грізно ревла:

– Свободу реалітам!

Хтось на ходу вигукнув нове гасло, яке всі відразу підхопили:

— Народжені вільними!

Багато десантників від щільного вогню військ падали та зникали, але зникали й солдати. У точці, до якої прагли Рикпет і Васла, їх ставало дедалі менше. Коли нарешті поріділа хвиля, що і далі несамовито вимагала волі, зіштовхнулася із солдатами, ті не витримали удару. Невразливість Рикпета й Васи дуже налякала їх, а коли вони побачили, що навіть вогонь упритул не може зашкодити цим двом, то з лементом «невразливі!» кинулися навтьоки, незважаючи на крик і команди офіцерів. Лінію захисту було прорвано, нечисленні рештки десанту розсипалися по столиці.

Рикпет і Васла, як домовлялися раніше, трималися одного з десантників на ймення Юс. До прориву лінії вояків він постійно був за їхніми спинами, щоб випадково не потрапити під вогонь. Як тільки вони пробілися через стрій солдатів, він вибіг уперед, і хлопці помчали вулицями, звертаючи в завулки, темними прохідними під'їздами багатопверхових будинків, зрізуючи кути, лякаючи собак у двориках приватних будиночків. Коли гамір бою за спиною затих, Васла сів на перший-ліпший камінь і, витираючи з широкого обличчя рясний піт, захекано заявив:

— Це... як його... словом, того... більше не того... не можу!

— Тепер можна хвилинку й перепочити, — погодився Юс, який теж добряче зопрів.

Рикпет глибоко зітхнув і нічого не сказав, тільки поправив автомат на грудях. Ще в Долині було вирішено, що одразу після прориву вони вирушать до однієї з таємних лабораторій. У ній працював знайомий Юса, який і розповів йому під великим секретом, де його можна буде знайти в разі гострої потреби.

— Відпочили? — квапив Юс. — Ходімо далі! Зараз місто вивертатимуть навиворіт, шукатимуть десантників. Нам треба швидше сховатися.

Вони ще хвилин із двадцять петляли містом, уникаючи великих вулиць, просуваючись до мети кривими брудними завулками, поки нарешті не дійшли до темного непримітного підвороття. Поруч з підвороттям, на лаві, рівномірно рухаючи щелепами, сиділа брудна молода дівка. Підняла байдужий погляд і сказала:

— Розбігалися тут... Хоч би хто шняка дав... Жлоби...

Від звуку цього голосу Рикпет зупинився, ніби вкопаний. Вдивився в замурзане обличчя.

— Шаната?! Шанато, це ти?!!

РОЗДІЛ 20

— Шанато, це ти? — перепитав Рикпет. — Ти як тут опинилася? І чому в тебе такий жахливий вигляд?

— Не бреши, безсовісний! Я ще дівчина хоч куди... Дай зо два оболи... Бо ці виродки пішли, і їх уже добу немає вдома, а гаплик давно скінчився... — У дівки скривилося обличчя, ніби вона збиралася заплакати. — Агов, то ти ж Кирпет? А це Савла? А чого ви так вирядилися? Гаплик принесли? Дайте мерщій! Ну ж бо!

— Шанато, який я тобі Кирпет?

— Я це... хто з нас того... я того... Шанаточко, я Васла.

— Я вас запитую, ви гаплик принесли? Виродки...

— Це не Шаната! — твердо сказав Рикпет.

— Це... а хто?

— Ти маєш на увазі ту Шанату, що залишилася в Забугорній Долині? — уточнив Юс.

— Авжеж, — Рикпет ще раз уважно оглянув дівчину. — Вона ж заражена! Подивися їй у вічі!

— Тоді я це... нічого не того... не зрозумію, — Васла витріщився на незвичайну дівчину. — Коли вона встигла? І як вона опинилася тут?

У розмову знову втрутився Юс:

— Ходімо до лабораторії. Ми тут стали біля входу, якраз на видноті. Хоч би нас поліція не помітила, а привертати її увагу до лабораторії не можна. Ходімо, — й він сміливо зайшов у підвороття. Друзі рушили за ним. Вони опинилися всередині невеличкого двору, куди виходили двері кількох під'їздів. Юс без вагань зайшов в один із них, піднявся на другий поверх і постукав у двері умовним стуком. Кілька секунд за дверима стояла тиша, а потім обережний голос запитав:

— Хто там?

Юс полегшено зітхнув:

— Раме, це я, Юс. Відчиняй.

Якийсь час за дверима мовчали, а потім той самий голос недовіркою перепитав:

— Хто-хто?

— Юс. Ти що там, гаплика пережував? Відчиняй мерщій!

— Не може бути... — недовіркою пробурмотіли за дверима.

— Що значить — не може бути?! Чому не може бути?! — Юс почав утрачати терпець. — Навіщо ти нас тримаєш на сходах?

— Скажи пароль, — зажадали з-за дверей.

— Відчини, будь ласка, — не замислюючись, випалив Юс.

Двері відчинились, і на порозі став глюк приблизно одного віку з Юсом.

– Але ж ти заражений! Ще жоден глюк не зміг здолати Х-вірусу, але я бачу тебе здоровим! Я з розмови це чую! І ти сказав пароль! Неймовірно... Треба негайно взяти твою кров на аналіз! Це буде видатне відкриття. Ми відкриємо антитіла цієї жахливої хвороби. Ми зробимо сироватку. Ми...

– Зупинися, Раме. Я ніколи і не хворів.

– Як це не хворів? Ти ще і як хворів! Ти мене не впізнав, ось як ти хворів! Я ж тебе востаннє три дні тому бачив, на базарі.

Юс ошелешено дивився на друга.

– Три дні тому? Але мене три дні тому не було в місті!

Тепер настала черга Рама дивуватися.

– А де ти був? І що це в тебе за зброя? І хто ці глюки? – він нарешті звернув увагу на Рикпета й Васлу.

– Я був у Забугорній Долині, а це – люди, вони мої друзі.

– Де? Хто? – Рам ще й досі не отямився та все переводив погляд з Юса на Рикпета, потім на зброю, а потім на Васлу.

– Люди. Вони невразливі. Прилетіли до нас на допомогу з іншої планети. Класні хлопці, – і поплескав Васлу по плечу.

– Невразливі? – ніяк не міг уторопати Рам.

– Слухай-но, друже Рам, я тобі зараз усе розповім. Тільки ходімо, сядемо де-небудь, бо ми на ногах не тримаємося від втоми.

Рам, ще трохи розгублений, провів друзів у кімнату. Уся трійця присіла, хто де бачив. Юс почав розповідати, що сталося з ним перед тим, як він потрапив у Долину. Всі уважно слухали. Його, як і Рикпета з друзями, схопила поліція й доставила до найближчої дільниці. Потім відвели в кімнату, де, за його словами, сфотографували й повели на станцію відправлення.

– Стривай, – перебив його Рикпет, – як тебе фотографували? Розкажи докладно.

– Ну, як... Поставили до стіни, потім у вічі вдарило яскраве світло, щось задзижчало, ось і все.

– Дуже цікаво... – пробурмотів Рикпет. – Нас, до речі, фотографували так само. А потім ми знаходимо брудне дівчисько, схоже на Шанату, яке запитує в нас про якихось Кирпета й Савла! Виходить, і наші двійники в столиці десь є? А Рам зустрічається з твоїм двійником, котрий не впізнає його. Дуже, дуже цікаво...

– Тепер розкажи, чому ти зі зброєю і що таке Забугорна Долина? – допитувався Рам.

Юс коротко розповів Раму про все, що сталося з друзями останнім часом, і закінчив такими словами:

— Як ми домовилися, першого числа п'ятнадцятої каденції, одразу після сходу Ба, починаємо загальне збройне повстання проти тиранії Великого Сканера. Забугорна Долина, якщо там знайдуть гірські перевали через Скелясті гори, теж ударить у цей самий час по столиці. А наше з тобою, Раме, завдання — зібрати якнайбільше реалітів, котрі нас підтримають. Усі вони повинні зрозуміти: рано чи пізно кожен з них опиниться в Долині з однієї причини: тому що вони реаліти! А Забугорна Долина — це рабська праця, і нічого більше! Ось для чого ми прийшли в столицю.

Рикпет увесь цей час напружено розмірковував. Він навіть підвівся та відійшов до вікна, щоб розмови не відволікали. Нарешті скуйовдив волосся і повернувся до друзів:

— Хлопці, ось що я вам скажу...

* * *

У Долині все гуло. Реаліти обговорювали останні події: відімкнення лінії магнітного захисту, десант на спецтранспорті до столиці, позбавлення ненависної охорони — словом, здобуття волі. Усі підприємства, що працювали в Долині, зупинилися. У багатьох місцях почалися стихійні мітинги. Оратори вимагали невідомо від кого, щоб їм негайно дали волю, відпустили по домівках і заплатили за тяжку працю, а також щоб покарали охоронців, особливо жорстоких і несправедливих.

Драйв хапався за голову: усе йшло не так, як він припускав.

— А ти як думав? — усміхався професор. — Сказав — і всі тебе послухалися? Ні, після того, як ми взяли волю в свої руки, робота тільки починається! Потрібно знайти розумних помічників, розставити їх на кожному підприємстві, допомагати їм, щоб вони завоювали авторитет, щоб глюки пішли за ними, повірили їм! Такі помічники в тебе повинні бути, інакше з ким же ти шепотівся всі ці роки? Підприємства не повинні зупинятися, інакше дуже швидко розпочнеться голод, і винними в цьому будемо ми.

Драйв розривався на шматки. Він швидко розподілив своїх друзів по підприємствах, сам же метався від сходу Ба до заходу Ка, майже не спав, і незабаром усе налагодив. Підприємства запрацювали, продукція пішла, щоправда, поки що не в тій кількості, що раніше, але справа зрушила з мертвої точки. Нарешті, повернулися розвідники. Знайшли тільки один перевал у Скелястих горах, котрий можна було використати для виходу з Долини. Дорога виявилася важкою. Драйв одразу почав формувати ударні загони. Не було зброї, не було теплого одягу, але

було величезне бажання повернутися додому. У загони просилися всі, але брали тільки найдужчих.

— Потерпів трохи, — пояснював Драйв, — головне — позбутися Директора планети. Після цього все налагодиться. Ми ще Долину так перебудуємо, що ви їхати звідси не захочете!

Йому вірили й не вірили, але всі розуміли, що перевал зможуть подолати лише наймолодші, найвитриваліші. Наближалось перше число п'ятнадцятої каденції, справ було ще багато, але головне зробили вчасно. За три дні до умовленого терміну загони рушили до перевалу. Колона за колоною, вони йшли до далекого темного громаддя Скелястих гір. Реаліти йшли, сповнені рішучості, готові завоювати волю. Коли перша колона досягла підніжжя гір у тому самому місці, звідки починалася ледь помітна стежка, що вела на перевал, у чистому безхмарному небі пролунав грім. Здивовані реаліти побачили над собою трьох залізних птахів, які мчали з величезною швидкістю. Птахи за лічені секунди здолали той шлях, на який колони витратили півдня. Вони легко пролинули над усією Долиною, розвернулися, знизились і почали стріляти з магнітних гармат по вулицях і площах, на яких заціпили від жаху гюки. Усі кинулися врзнобіч. Зчинилася паніка, і через це постраждало чимало реалітів. А птахи помчали далі, до гір, поливаючи вогнем дорогу, якою рухалися ударні загони. Біля гір птахи почали розвертатися, щоб повторити свій удар по Долині. Під час цього маневру в однієї з машин раптом відвалився хвіст, вона втратила керування та врзалася в іншу. На кілька секунд у повітрі виникло ще одне Ба — це вибухнули баки з паливом обох машин.

Біля свого бараку стояла Шаната з друзями: професором, Інформом і Флоппі Ді. Побілілими від жаху губами дівчина прошепотіла:

— Боже мій... Це ж наші космічні човники...

— Що ж тепер буде? — Інформа схопилася за голову. — Як ми тепер повернемося на планетоліт?

— Їх три, — незворушно сказав професор, — виходить, крім нас і вас, — він подивився на Шанату, — на планету прилетів іще хтось!

— Це Кадим! — упевнено сказала Шаната. — Більше просто нема кому! Він залишався на планетольоті, а коли ми в черговий раз не вийшли на зв'язок, вирушив нас рятувати! Це в його стилі, я анітрохи не сумніваюся. Ах, Кадиме, Кадиме! Що ж ти накоїв? Як ми тепер повернемося на планетоліт?

Тим часом третій човник зробив коло над місцем падіння уламків двох машин, набрав висоту і зник за Скелястими горами. Командирам загонів довелося витратити чимало часу, щоб упорядкувати маршові

колони й знову рушити до гір. Біля самого початку стежки на перевал колони витягувалися в нитку і далі повільно йшли вгору. Час від часу хтось із реалітів підводив голову, боязко вдивляючись у небо: чи не летять знову жажливі птахи? Але, на щастя, небо було тихим і спокійним, а загони дедалі більше втягувалися в гори. На призначений термін навколо столиці зосередилися тисячі реалітів, у кожного з яких до Директора планети були чималі рахунки.

* * *

Факс Копір м'яко посадив свій човник на майданчик біля величезного ангара й витер спітніле чоло. Він помітив, що в нього тремтять руки, тому засунув їх до кишень: не хотів, щоб хто-небудь це побачив. Перший помічник Директора планети, сам безстрашний Факс Копір, не мав права боятися! Але насправді йому було дуже страшно. Якби він хоч на мить забарився і не відвернув убік, то зараз би там, під горою, догоряли рештки і його човника. Як добре, що він не летів у відремонтованій машині, адже саме в неї відвалився хвіст, який не витримав перевантажень. Він відчинив люк і почекав, поки виїде трап.

— А де інші? — запитав його механік, підбігаючи.

— Інші не повернуться, — неголосно відповів Факс і злобливо додав: — Ремонтувати слід було краще, бракороби! Машину мені! Терміново!

Механік побіг виконувати наказ, голосно гукаючи дорогою:

— Машину помічникові Директора планети! Машину панові Копіру!

Відразу від ангара відділилася машина і підлетіла до апарата. Копір поквалливо сів на переднє сидіння, і машина помчала до столиці. З першого погляду було видно, що в місті щось діється. Впадала в око велика кількість військових і поліцейських. Простих глюків на вулицях майже не було. Дорогою машину Копіра, незважаючи на пропуск, прикріплений до вітрового скла, зупиняли тричі й перевіряли документи. Біля самого палацу машину зупинили й далі не пропустили, незважаючи на крик і погрози першого помічника Директора планети, тому довелося йти пішки.

— Ну? — нетерпляче запитав Великий Сканер.

— Погано!

— Що погано? — сплотив Директор планети.

— Ми без проблем долетіли до «Зони номер нуль», пройшли над Долиною, розвернулися й атакували. Усе було чудово! Якби ви бачили, як розбігалися ці реаліти! А потім ми атакували колони, які йшли до Скелястих гір. Усе було дуже добре, поки машини не почали розвертатися. Тут у відремонтованого апарата відвалилося хвостове оперення

і він утратив керування. У нього врізалася інша машина. Обидві вибухнули. Я насилу ухилився від зіткнення з уламками. Це було жахливо...

— Шкода, гарні машини були... Але одна ж залишилася?

— Так.

— Ти кажеш, що в бік Скелястих гір рухалися колони реалітів? І багато їх там було?

— Багато, Ваша Дигітальна Величносте.

— Містом їхав нормально?

— Тричі перевіряли документи.

— Я не про це. Барикад, натовпу не бачив?

— Ні, щодо цього все гаразд.

— Тоді ось що, любий Факсе, їдь назад до ангара і прижени сюди апарат.

— Як? Просто сюди? — здивувався Факс.

— Так, просто сюди. Посадиш його у внутрішньому дворику палацу.

Про всяк випадок. Нехай це буде наш запасний вихід.

— Слухаюся, пане Директоре планети.

І перший помічник Великого Сканера поквапився з кабінету.

РОЗДІЛ 21

Рикпет замислено пройшовся кімнатою і повторив:

— Хлопці, ось що я вам скажу: треба піти та подивитися на цей фотоапарат. Тут криється якась таємниця. Тільки дурень не помітить зв'язку між цим фотографуванням і появою дивних двійників. Я пропоную зробити це негайно.

— Це... Ти чого... Нас же того... Шукають!

— Васло, ти не розумієш! Довідатися, яким апаратом нас фотографували, — питання першорядної важливості! Якщо проникнемо в цю таємницю Великого Сканера, тоді зможемо показати всім реалітам, що на них очікує, а я серцем відчуваю, що нічого гарного їх не чекає! Раме, нас фотографували в поліційній дільниці біля базару, ти знаєш, де це?

— Звичайно! Але в місті зараз таке діється!

— Нічого, прорвемося! Васло, ти відсапався?

— Це... ну...

— Тоді так! Юсе, ти залишаєшся вдома...

У двері постукали. Стукіт був умовним, тому ніхто не злякався. Рам подивився у вічко.

— А, це ти... Заходь.

Поріг переступила симпатична дівчина з сумкою в руках, звідки визирали довгасті овочі.

– Добрий день, Раме, – сказала вона і запитливо глянула на інших.

– Це свої, – зрозумів її погляд Рам, – це мій старий друг Юс, а це люди. Вони з...

– Люди? Ти сказав люди?

– Так-так! Це такі реаліти, вони прилетіли до нас з іншої планети. Невразливі...

– Добре, годі про це. Негайно йдіть звідси.

– Що трапилось, В'ю? Чому ми повинні звідси...

– Без розмов! Щохвилини тут може бути поліція.

– А... – почав Рам.

– Негайно!!! – гримнула В'ю, чого ніхто не очікував від тендітної симпатичної дівчини, тому всі здригнулися. – Встали й пішли за мною!

– Куди?

– На вулицю!

Вони побігли лункими сходами вниз, вискочили в дворик і помчали до підворіття. На вулиці, біля виходу з підворіття, вже стояла крита машина, з якої горохом сипалися солдати Директора планети.

– Спізнилися! – скрикнула В'ю.

Рам уже отямився й скомандував:

– Назад! У під'їзд! Підемо через горище!

Вони повернулися і щодуху помчали на горішній поверх. На виході до горища висів величезний замок.

– Ах, ти... – пробурмотів Юс.

– Усе нормально! Це маскування! – Рам просто потяг замок, той відкрився, і він розчахнув двері. – Швидше... Швидше...

Коли останній утікач опинився на горищі, Рам підпер двері товстезним ціпком, який лежав під стіною.

– Ну ти й завбачливий... – пробурмотів Рикпет.

– А що, часу було достатньо! – посміхнувся Рам. – Тільки головою не вдартеся. Тут є дуже низькі крокви...

Вони вже спускалися іншими сходами, коли почули глухі удари: солдати вибивали двері на горище.

– Швидко добралися! – з цими словами Рам зачинив горищний вхід і повісив на нього замок. – Нехай тепер із цим помучаться!

Гуртом скотилися сходами, що вели просто на вулицю.

– Куди? – запитав Рам у дівчини. – Може, до Брейка?

– Тільки не до нього! Він – зрадник!

– Брейк – зрадник? Не може бути!

— Біжімо до Флеша!

Це В'ю вигукнула вже на бігу, тягнучи за собою всю компанію.

— Але ж Флеша накрила поліція! — Рам навіть зупинився. — Ти ж сама нас попереджала!

— Не розмовляй! Усе потім.

Всі п'ятеро завернули в темний провулок.

— Знову перегони, — простогнав Васла.

— Нічого, тобі корисно, — пожартував на бігу Рикпет.

Хвилин за десять, коли переконалися, що погоні нема, перейшли на крок. Рикпет отямився дуже швидко, а Васла ще довго відхекувався та відкашлювався. Автомати сховали під куртки й пішли собі потихеньку, притискаючись до парканів.

— Я все-таки пропоную зайти до поліційної дільниці, де нас фотографували. Якщо в місті зараз такий шурум-бурум, то поліцейським точно не до дільниць. Може, її й не охороняють зовсім? — припустив Рикпет.

— Що за дільниця? — поцікавилася В'ю.

— Та ось, — Рам кивнув у бік Рикпета, — він хоче подивитися, чим його фотографували, коли в поліцію привели.

— Навіщо? — поцікавилася В'ю.

— Є одна думка, — сказав Рикпет, — треба перевірити. Здається мені, що зовсім тут не у вірусі справа.

— Справді? — здивувалася В'ю. — До речі, Флеш думає так само! Яка дільниця?

— Біля базару.

— Це недалеко, майже по дорозі. Ходімо, якщо вийде, глянемо!

В'ю впевнено вела їх вуличками. Всі уважно роззиралися навсібіч, щоб не напоротися на військовий патруль чи на чергових поліцейських. До дільниці вийшли знаenzaцька, зовсім не з того боку, з якого очікував Рикпет. Вхід із вулиці так само охороняли датчики, які горіли блакитнуватими вогниками.

— Магнітний захист, — сахнувся Рам.

— Для них це не страшно, — сказав Юс.

— Чекайте на нас тут, — коротко кинув Рикпет і пішов просто на блакитну лінію.

— Ага... це... не сходячи з місця... — Васла рушив за Рикпетом.

На очах здивованих реалітів вони без жодної шкоди для себе пройшли магнітний захист і піднялися сходами. Обоє взяли автомати напереваги, готові будь-якої секунди відбити напад. Черговий поліцейський сидів за столом і щось писав у журналі химерними закарлючками.

– Тобі чого? – не відриваючи погляду від журналу, запитав він хрипко.

– Нічого, – сказав Рикпет.

Здивований поліціант підняв голову:

– Якого... – і замовк, бо побачив спрямований просто в обличчя ствол автомата.

– Це... як його... ніякого... – Васла і собі підняв автомат. – Стули пельку!

Поліціанта швидко й спритно зв'язали паском, висмикнутим із його ж таки штанів, завели до темної комірчини й замкнули на ключ. У дільниці запала цілковита тиша. Васла уважно оглянув пульт, який стояв на столі, і, не довго думаючи натис блакитну кнопку.

– Ти що робиш? – скрикнув Рикпет. – А якщо тривогу піднімеш?

– Це... синій колір – це того... захист. – Васла визирнув на вулицю. Сходами вже тупотіли. – Ось бачиш... того...

Рикпет не слухав, а вже біг знайомим сірим коридором, який закінчувався міцними металевими дверима. Рикпет рвонув за ручку, двері навіть не здригнулись.

– Це... – Васла відсунув друга вбік і зніс замок пострілом із магнітного автомата. Двері відчинилися – і знову коридорчик, двері та кімнатка, в кутку якої стояв звичайний канцелярський столик.

– Це тут! – вигукнув Рикпет, який упізнав кімнату й стіл, бо за ним тоді сидів офіцер із золотою кліпсою у вусі. – А он за тими дверима той самий фотоапарат.

Двері виявилися теж замкненими, але ключ від усіх дверей дільниці вони вже мали. Васла підняв автомат, і за мить двері розчинилися. Рикпет підскочив до столу, на якому стояв великий сіруватий куб.

– Ну? Кого сфоткати? – запитав він, натискаючи велику зелену кнопку. Апарат загув. Ні Юс, ні Рам, ані В'ю не ризикнули ступити до блакитного екрана.

– Ну його, – з побоюванням відповіла за всіх В'ю, – ще бракувало заразитися якоюсь гидотою...

– Давай це... давай я... – Васла підійшов до екрана й наклав на чоло два датчики, від яких до апарата тяглися тонкі гнучкі дротики.

– Увага, знімаю! – вигукнув Рикпет. Спалахнуло яскраве світло, сірий куб неголосно задзижчав. Світло згасло.

– Це... ну? – запитав Васла.

Апарат і далі дзижчав, але нічого більше не відбувалося.

– Я ще не натискав червоної кнопки, – замислено мовив Рикпет, – видно, настав її час, – і рішуче поклав на неї палець. Дзижчання припинилося. Нескінченно тяглися хвилини, але нічого не сталось. Що

за синіми дверима, Рикпет уже знав, тому зробив крок до червоних, збираючись глянути, що ж там за ними. Раптом двері відчинилися самі, із них вийшов... Васла!

— Ох, нічого собі... — прошепотів Юс.

— Він же заражений! — скрикнула В'ю, придивляючись до очей глюка.

— Він не заражений, — переконано сказав Рикпет, — він відсканований! Невже ти не бачиш, що це погана копія Василя?

— Ти... це... — раптом сказав відсканований. — Виродок... Дай тих... грошей!

Очі в нього нічого не виражали, а в усьому іншому він був копією здорованя.

— Він відсканований, — повторив Рикпет, — більше того, погано відсканований! Це як кольорова фотографія, відсканована на чорнобілому сканері.

— Це як? — поцікавилася В'ю.

— А так, — Рикпет змахнув указівним пальцем у бік відсканованого, — ти — нормальний глюк, зі своїми почуттями. Любиш, ненавидиш, фантазуєш, гніваєшся... А в нього нічого цього нема! В нього тільки оболонка, зображення. Зрозуміли? Йому нічого не треба, тому що в нього нічого нема всередині. Він байдужий, ось у чому річ! Ніякого Х-вірусу нема й не було! Директор планети тихцем усіх сканував. Реалітів, тобто натуральних глюків, відправляв до Забугорної Долини, а відсканованих залишав. Ними легше керувати, з ними нема ніякого клопоту. А реалітів — під охорону! Працюйте там за тарілку супу і не рипайтеся! А щоб надійніше — магнітний захист уздовж Скелястих гір!

— Так... — протягла приголомшена В'ю. — Флеш здогадався, що ніякого Х-вірусу нема, але щоб таке... Годі! Ходімо звідси! Тут більше нема чого робити!

— Це... є чого, — пробурмотів Васла, підійшов до столу й щосили врізав прикладом по приладу. Щось блиснуло, хрупнуло, і над приладом здійнялося кільце сизого диму. — От тепер того... нема чого...

— А з цим що робити? — запитав Юс, киваючи в бік відсканованого.

— Того... дайте зо два шняки. — луною відгукнувся той.

— Та нехай собі гуляє, — махнув рукою Рикпет, — Великий Сканер наплодив їх цілу планету. На одного більше чи менше — яка різниця? Візьмемо столицю — будемо розбиратися з усіма, його теж не забудемо.

— Це... дайте зо два тих... шняків! Ви чого? А що я жувати того... буду?

Копір посадив апарат там, де звелів Директор планети, у внутрішньому дворіку палацу просто на клумби з гарними квітами. Великий Сканер, який спостерігав посадку з вікна, скривився. Він любив дивитися на ці клумби в рідкісні хвилини дозвілля.

«Та чи ж до клумб зараз? – майнула думка. – Тут би голови не занесли! Вистоїмо – нову накажу зробити, ще кращу!»

– Ваша Дигітальна Величносте! Термінове повідомлення! – у двері зазирнув ад'ютант.

– Кажі! – Великий Сканер відійшов од вікна.

– Реаліти перейшли Скелясті гори та чотирма колонами рухаються на столицю.

– Та-а-ак... – Директор планети сів у крісло і затарабанив пальцями по столі.

– На шляху проходження, – провадив ад'ютант, – до них приєднуються реаліти з навколишніх населених пунктів. Усі поліцейські дільниці беруться штурмом, зброя забирається та передається повсталим. Години за три вони будуть тут. У столиці теж активізувалися ворожі сили. Втрачено зв'язок з одним із особливих відділів, де встановлено ультрасканер.

– Цього ще бракувало! Зв'яжіть мене з Супермаршалом.

– Слухаюся, пане Директоре планети.

За хвилину Великий Сканер говорив із головним вояком.

– Пане Супермаршале! Негайно візьміть під охорону армії всі особливі відділи, де є ультрасканери. У разі необхідності – ультрасканери знищувати! Не можна допустити, щоб хоч один із них потрапив до рук реалітів. Список дільниць, де стоять ультрасканери, вам передадуть із Міністерства загальної безпеки.

– Слухаюся, пане Директоре планети, – гаркнув Супермаршал у слухавку, та так голосно, що Великий Сканер поморщився і відсунув її подальше від вуха.

– І майте на увазі: повстанці на підході!

– Я в курсі, пане Директоре планети. Їх уже зустрічають!

Військові частини вийшли назустріч повстанцям, обкопалися і були готові до бою. Але Драйв, вчасно попереджений місцевими жителями про засідку, зробив хитрий маневр: обійшов засідку, залишивши частину повстанців для удару по засідці з тилу, а після цього кинувся до столиці. Шлях до палацу Директора планети було відкрито. Армія реалітів дедалі збільшувалася. Коли вони дізнавалися, яку долю готував

їм Великий Сканер, байдужих не лишилось. Особливо швидко армія почала зростати під час проходження приміською зоною столиці, де мешкало дуже багато реалітів. У столиці починалася справжня паніка. Миттєво з'явилася величезна кількість чуток. Одні казали, що всіх заражених розмагнітять, інші – що їх відправлять на примусові роботи у віддалені райони планети. Треті стверджували, що з прибуттям реалітів утричі підвищаться ціни на гаплик, зате подешевшає хліб. Хтось бачив на власні очами переодягненого в жебрака-гапличника Великого Сканера. Одним словом, столиця гула.

Реаліти не зупинилися біля величезного міста, а просто ввійшли до нього з усіх боків і миттєво розчинились у кам'яних джунглях, піднімаючи на боротьбу всіх реалітів, які тут жили. До палацу Директора планети потекли струмки повстанців, що зливалися в річки. Незабаром навколо палацу бушувало ціле море повсталих. Армія розбіглася, Супермаршал кудись зник, Міністерство загальної безпеки захопили, всіх, хто носив у вухах кліпси, знак приналежності до цієї служби, звільнили з роботи. Міністерство перейменували із Загальної безпеки в Міністерство реальної безпеки. Міністром поставили того самого Рама, який дав притулок Юсові, Рикпету й Васлі.

На ганок палацу Директора планети зійшов Драйв. Юрба привітала його оглушливими вигуками. Він підняв руку, заспокоюючи тих, що зібралися, потім повернувся до палацу і прокричав:

– Агов, Директоре планети, виходь на чесну розмову!

РОЗДІЛ 22

– Ось що, Факсе Копіре, треба вшиватися звідси.

– Куди, пане Великий Сканере?

– Якщо відверто, не знаю. На планеті один материк. Щоправда, є ще невеличкі острови, але що там робити? Острови ненаселені й на них нічого нема.

«Агов, Директоре планети! Виходь на чесну розмову!»

Великий Сканер глянув на екран телевізора. Якийсь глюк стояв на порозі палацу та розмахував руками. Натовп був у захваті. Оператор повів об'єктивом по площі. Уся вона заповнилася реалітами.

– Ет, не встиг я їх усіх відправити до «Зони номер нуль»! Треба було квапитися! А все панькався з ними... Дурень! Треба було всіх! Усіх підряд! – Його обличчя скривила злісна гримаса. – В апарат, Факсе, ходімо в апарат і летимо звідси!

– Так, пане Великий Сканере, тільки куди?

У цей час звідкись із першого поверху почувся грізний гул, ніби десь далеко били в берег хвилі прибою.

– Вони прорвалися до палацу! Поспішаймо!

Він ривком підвівся з-за столу, кинувся до сейфа, витяг звідти два пістолети і запхав у кишені, туди ж поклав дві грубі пачки грошей.

– Біжимо, Факсе, біжимо...

У поспіху він зачепився золотим ланцюжком за щось у сейфі та порвав його, медальйон ковзнув по паркетній підлозі під шафу.

– Ах, ти!.. – Великий Сканер уже хотів кинутися за медальйоном, але шум прибою посилювався й перетворився на ревіння шторму. Директор планети махнув рукою і вибіг з кабінету. Вони бігли нескінченними лункими коридорами, їх підганяв гамір, що постійно підсилювався. Підбігаючи до клумби, Факс дістав із кишені пульт і направив на апарат. Вхідний люк повільно й важко ковзнув убік.

– Он вони! – почувся крик. Із відчиненого вікна кімнати, яка ще зовсім недавно була особистим кабінетом Директора планети, якийсь реаліт показував на них пальцем. То було останнє, що вони бачили на планеті Ц. Люк повільно закрився, і Факс поклав руки на пульт керування. Заревли двигуни, апарат повільно відірвався від землі, завис на мить, а потім злетів вертикально вгору, до зірок.

– Туди тобі й дорога! – репетував у вікні глюк, потрясаючи кулаком. Але через гуркіт двигунів його однаково ніхто не почув.

За кілька хвилин апарат вийшов на орбіту.

– Ось що, Факсе, треба спробувати знайти космічний корабель. Їх два десь тут кружляє. Було б здорово пролізти в один із них. Там можна відсапатися, зібратися з думками й придумати, що робити далі.

– Добре, пане Великий Сканере, я спробую. Мені здається, що я щось почав пригадувати останнім часом. У всякому разі, пошукова система тут є і вчора я її випробував.

Факс сидів за комп'ютером, спиною до Великого Сканера і не бачив, як той насторожився.

– Зараз я ввімкну режим пошуку, і ми швидко знайдемо те, що потрібно.

Так усе й сталося. За кілька хвилин на екрані монітора замиготіли дві зелені крапки.

– Це кораблі! – посміхнувся Факс Копір. – Ваша Дигітальна Величність, це кораблі! Я йду на зближення.

Чим більшими на екранах ставали космічні кораблі, що наближалися, тим розгубленішим ставало обличчя у Факса Копіра.

«Він згадає! Він усе зараз пригадає!» — злякався подумки Директор планети.

Копір натис кілька клавіш, і на екрані комп'ютера з'явилося кілька квадратиків. Факс підвів курсор до одного з них і впевнено клацнув клавішею мишки. На громадді космічного корабля виник чорний провал люка, що відкривався. Човник м'яко ввійшов у порт. Ще кілька секунд — і все затихло. В каюті пролунав приємний жіночий голос:

— Ласкаво просимо на борт, любі друзі. За мить до човника буде підключено шлюзову камеру, і ви зможете перейти всередину планетольота.

— Про що це вона? — запитав Великий Сканер, який не зрозумів ні слова з чужої мови.

— Просить зачекати, поки підключать шлюзову камеру, — відповів Копір і сам здивувався: як це він розумів невідому мову?

Неголосно клацнуло, і люк човника почав повільно відкриватися. Вони вийшли назовні. Факс Копір з подивом оглядався.

— Ти що? — запитав його Директор планети. — Щось трапилося?

— Мені здається, що я це все вже колись бачив. Таке дивне відчуття...

— Ходімо далі, — перебив його Великий Сканер, — треба знайти пульт керування.

Він за руку потяг Факса коридором, не даючи змоги роззиратися навколо. Після недовгих блукань знайшли каюту з пультом. І знову на обличчі в Копіра виник болісний вираз, немовби він силкувався щось пригадати.

— Дивись, як цікаво, — не вмовкаючи, говорив Великий Сканер, — прилади, кнопки, тумблери... Ти не знаєш, для чого це? А оце?

На деякі запитання Копір відповідав, на деякі — ні, тільки мружився та облизував кінчиком язика пересохлі від хвилювання губи.

— Оце запуск програми розрахунку курсу... А це запуск двигунів... Це протиметеоритна гармата... Це — випуск човника у відкритий космос. Це...

Він іще щось розповідав, і що далі, то впевненіше. Великий Сканер кидав на Копіра косі погляди.

— Послухай, Факсе, мені здається, я загубив у човнику свій медальйон. Ти не міг би піти й пошукати його там? Він мені дуже дорогий!

— Слухаюся, пане Великий Сканере.

Копір слухняно підвівся з крісла. Директор планети уважно стежив на моніторах, як Копір іде до човника; ось він зайшов у відкритий люк... Директор планети без вагань опустив палець на кнопку запуску

човника. Він бачив на екрані, як повільно зачинився люк, і відразу на моніторі з'явилося зображення Факса, який ретельно оглядав кабінку човника, розшукуючи медальйон. Він почув, як закривається люк.

– Агов, що таке? Пане Директоре планети, відкрийте люк!

– Займіть своє місце та пристебніться. До запуску човника залишилася одна хвилина, – сказав жіночий голос.

– Агов! Пане Директоре планети! Зупиніть програму!

– Залишилося тридцять секунд, – провадив жіночий голос.

– Та що ж це! – вигукнув Факс Копір і кинувся до крісла. Тільки він пристебнувся широким паском, як човник сильно труснуло.

– Щасливої дороги, – сказав на прощання жіночий голос, і човник опинився у відкритому космосі.

Факс Копір кинувся до ілюмінатора. Громаддя планетольота відпливало все далі й далі. За кілька хвилин планетоліт уже було видно повністю, більше того, за його корпусом вдалині виднівся інший планетоліт.

У цей час на борту планетоліта блиснув спалах, і другий планетоліт почав різко міняти орбіту, повільно перекидаючись. Блиснув ще один спалах...

«Це ж протиметеоритна гармата! – здогадався Копір. – Директор планети знищує другий космічний корабель! Але навіщо?»

Блиснуло ще раз, і на небі спалахнуло друге Ба.

«Вибухнув! Другий корабель вибухнув! – зрозумів Факс Копір. – Та він зараз за мене візьметься!»

Він кинувся до крісла, поквапливо пристебнувся та поклав пальці на пульт керування. Перевантаження втисло його в крісло. З ходу Копір дав двигунам повну потужність – намагався заховатися від гармати корабля в атмосфері Ц. Човник труснуло.

«От гад! Влучив-таки!»

Човник хоч і погано, але рулів слухався. Ще кілька секунд, і гармати планетольота можна було не боятися. Копір вирівняв човник і скинув швидкість, інакше можна було і згоріти в щільних шарах атмосфери! Нічого не залишалося, як летіти назад до столиці. Він кинув оком на прилади й скривився: стрілка, що показувала рівень палива в баках, наближалася до червоної позначки. Копір стурбовано похитав головою: «Вистачило б на посадку...»

Вдалині вимальовувався розсип столичних будівель. Копір, не роздумуючи, полетів просто до палацу, де вирішив сісти на ті самі клумби. Паливо скінчилося, коли він висів метрів за п'ять над землею. Замість того, щоб плавно лягти на землю, човник гепнувся всією своєю чималою вагою на клумбу та остаточно прикінчив те, чим так

милувався свого часу Директор планети, Його Дигітальна Величність Великий Сканер.

Факса Копіра сильно труснуло. Якби він не був пристебнутий паском, точно вилетів би з крісла та набив не одну гулю. Кілька секунд внутрішній дворик був порожній, а в палаці стояла цілковита тиша. Але потім почувся дикий крик:

— Це... як його... човник!!!

Просто з вікна у дворик вистрибнув Васла й помчав до човника. За ним із дверей вибігли Рикпет, Кадим, Шаната, Дроник, Інформа й Флоппі Ді. Тільки професор волів спостерігати за всім, що відбувалося, з відчиненого вікна колишнього кабінету Великого Сканера. З люка човника показалася голова і обвела натовп боязким поглядом.

— Сергійку? — здивовано прошепотіла Інформа. — Сергійку?! Сергійку!!! Це ж ти?!

— Який Сергійко? — здивовано запитала голова, і нарешті з люка вилізла людська постать. — Це хто тут Сергійко?

Вийхав трап, і Факс Копір несміливо спустився ним на землю. На зустріч бігла Інформа, яка кинулася йому на шию і міцно поцілувала просто в губи. Факс Копір здригнувся. Немовби мутна завіса забуття впала з його очей. Він здивовано огледівся навколо.

— Рикпет? — несміливо вимовив Сергійко, повільно впізнаючи друзів. — Васла? Шаната... Інформа!!! Що зі мною було? Як я міг усе забути?

Перші десять хвилин ніхто ні про що не міг думати. Всі тільки тишилися щасливою зустріччю. Пам'ять до Сергійка повернулася так само стрімко, як свого часу зникла. Його відразу познайомили з Флоппі Ді й професором Сидиромом. Усі розсілися навколо, і Сергійко розповів, як він був першим помічником у Великого Сканера — Факсом Копіром. Оповідь про те, як було знайдено і захоплено човники, втрачено один планетоліт і знищено другий, привів друзів у розпач.

— Чим же ми доберемося додому? — вигукнула Шаната.

Сергійко махнув рукою.

— Добратися туди — не проблема! Я посадив свій планетоліт на зворотному боці Ка. Там він, напевно, і стоїть, цілий та неушкоджений, а ось на чому дістатися туди? Мій човник розбився над «Зоною номер нуль». Там же розбився ще один, а останній ондечки... Його пошкодив той гад із протиметеоритної гармати, та й паливо скінчилося. Паливо повинне бути ще в ангарі, а ось ушкодження... Він рулів погано слухався...

Всі разом пішли до човника. Від удару пошкоджені рулі висоти відвалилися зовсім. Становище ускладнювалося.

– Звичайно, можна спробувати полагодити, – запропонував Сергійко, – полагодили ж мій човник, щоправда, не дуже надійно, хвіст у нього все-таки відвалився.

– Стривайте, – наморщив чоло Кадим, – щось тут не сходиться. Інформо, ти прилетіла з експедицією на одному човнику. Рикпет і компанія – на другому. Я на третьому, а ти, Серього, на четвертому, так?

– А ти з Директором планети захопив тільки три човники! – відразу зробив висновок Рикпет.

– Ну, звісно! Отже, є ще один, ціленький, непошкоджений човник, і швидше за все, це мій! Я його сховав у лісі, його з повітря непомітно!

– Це шанс! – вигукнув Сергійко.

Він уже цілком отямився після тимчасової втрати пам'яті й радісно дивився на друзів, кидаючи особливі погляди на Інформу, яка не випускала його долоню.

– Ходімо, потішимо професора, – запропонувала Флоппі Ді.

Професор сів у кабінеті, в кріслі, яке донедавна займав Великий Сканер. Поруч із ним були Драйв, Флеш і В'ю Соник. Обговорювалася ситуація з відсканованими. Якби їх був десяток, сотня чи тисяча, то нічого складного не було б, але їх були мільйони! Мільйони поганих копій глюків, які реально існували, копій, які, крім того, щоб виконувати найпримітивнішу роботу, їсти й жувати гаплик, нічого не вміли. Раніше всі вони існували за рахунок праці реалітів у Долині, а тепер? Так, це була проблема!

Ба опускалося до обр'ю і його промені повністю освітили кабінет. У кутку, під шафою, щось блиснуло золотою крапкою. Відблиск помітила Флоппі Ді, не полінувалася, полізла під шафу й витягла з-під неї довгастий золотий овал, з якого звисав порваний золотий ланцюжок.

– Медальйон Великого Сканера! – вигукнув Сергійко. – Він завжди носив його на шиї!

– Справді? – здивувався професор Сидиром. – Як же він опинився тут?

– Видно, зачепився за щось, а в поспіху Директор планети не став його шукати, – припустила Шаната.

– Цікаво, що ж тут? – професор почав уважно розглядати золоту річ. – Незрозуміло... Він не відкривається, всередині нічого немає... Незрозуміло...

– Це... як його... дозвольте? – Васла взяв із руки в професора медальйон і уважно оглянув його. – Я того... ну... не я буду... нкщо це не та... як його... флешка!

– А що? Й справді! Схоже на флешку, – сказав Сергійко, коли в свою чергу взяв медальйон.

– А що тут думати? – Кадим пішов до комп'ютера, який стояв на окремому столику в кутку кабінету, уважно оглянув його. За кілька хвилин комп'ютер увімкнули, флешку встановили. У крісло біля комп'ютера сів Флеш. Кілька хвилин він з подивом переглядав вміст флешки.

– Ну, що там? – запитала Інформа.

– Що ти читаєш? – підхопив Кадим.

За його плечем стала В'ю Соник і, не відриваючи погляду від екрана, прочитала:

*Душа безсмертна і сумна,
Живе у вічності вона.
Яка їй радість бути вічно,
Коли і там вона одна?*

– Та це ж книжки! У флешці – бібліотека! Щоб я так жив... – приголомшений Флеш і далі переглядав зміст флешки. – Отетеріти! Це гігантська флешка! Тут зібрані, напевно, усі книги планети! Їх же давно немає!

– Так-так, – підхопила В'ю Соник, – я пам'ятаю, ще в дитинстві в нас удома завжди були книги, а потім якось раптово зникли. Я дуже нудьгувала без казок...

– Ось вам і відповідь на запитання, що робити з відсканованими, – почувся голос професора Сидиромы.

– Тобто? – здивовано запитав Флеш. – Яке відношення відскановані мають до книжок, і навпаки, книжки до відсканованих?

– Безпосереднє! – відповів професор. – Ви собі навіть не уявляєте, яке відношення мають книжки до відсканованих. Хто такі відскановані? Це копії реалітів, позбавлені почуттів, позбавлені душі, просто порожні оболонки глюків. Ці оболонки належить заповнити емоціями, почуттями радості й смутку, любові й ненависті...

– Ненависті?

– Звичайно! Не буває, щоб у ціпка був тільки один кінець, немає монети з одним лише боком. Якщо є радість, то має бути й смуток, інакше як ти довідаєшся, що таке радість? Як ти довідаєшся, що таке любов, якщо не знатимеш ненависті? Добро і зло, сміх та плач, усе в цьому житті має протилежний бік, і нікуди від цього не подітися. Отож, найкраще з цієї роботою впораються книжки. Вони змушують думати, отже, і будуть наповнювати цю порожню оболонку тим, чого їх позбавив Великий Сканер.

- Це... як його... ну, тобто як у Коція Безсмертного...
- Ти про що? – не зрозумів Кадим.
- Пам’ятаєш казку про Коція Безсмертного, в якого смерть була на кінчику голки, а та в яйці, яйце в качці, а качка в зайці й так далі? – сказав Рикпет.
- А... І справді, схоже... Тільки яйце сучасне...
- Увесь цей час він власну смерть на грудях носив, – додав Сергійко. – Кудись же полетів... Нових відсканованих робити...
- Залишилося нез’ясованим тільки одне, – раптом сказала Інформа, – хто ж усе-таки послав сигнал про допомогу?
- Яка різниця, ваша високосте, яка різниця... – усміхнувся професор Сидиром. – Головне в іншому. Головне в тому, що допомога прийшла. Ну що ж, Кадиме, веди нас до свого човника. Засиділися ми на планеті Ц.

ЗМІСТ

Розділ 1	3
Розділ 2	10
Розділ 3	17
Розділ 4	23
Розділ 5	29
Розділ 6	34
Розділ 7	41
Розділ 8	48
Розділ 9	53
Розділ 10	59
Розділ 11	64
Розділ 12	70
Розділ 13	76
Розділ 14	82
Розділ 15	88
Розділ 16	95
Розділ 17	100
Розділ 18	106
Розділ 19	113
Розділ 20	120
Розділ 21	125
Розділ 22	131

Літературно-художнє видання

ЕСАУЛОВ Олександр Юрійович

ТАЄМНИЦЯ ВЕЛИКОГО СКАНЕРА

Головний редактор *Є. В. Мезенцева*
Відповідальний за випуск *А. Ю. Хорошевський*
Художній редактор *Л. П. Вировець*
Технічний редактор *Г. С. Таран*
Комп'ютерна верстка: *О. М. Правдюк*
Коректор *Р. Є. Панченко*

Підписано до друку 25.06.13. Формат 84x108^{1/32}.
Умов. друк. арк. 7,56. Облік.-вид. арк. 8,17.
Тираж 2000 прим. Замовлення ¹

ТОВ «Видавництво Фоліо»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 3194 від 22.05.2008 р.

61057, Харків, вул. Римарська, 21 А
Електронна адреса:
www.folio.com.ua
E-mail: realization@folio.com.ua
Інтернет магазин
www.bookpost.com.ua

Надруковано з готових позитивів
у ТОВ «Видавництво Фоліо»
61057, Харків, вул. Римарська, 21 А
Свідоцтво про реєстрацію
ДК № 3194 від 22.05.2008 р.

ЕСАУЛОВ О. Ю.

Е81 Таємниця Великого Сканера / О. Ю. Есаулов; худож.-оформлювач Д. О. Самойленко. – Харків: Фоліо, 2013. – 139 с. – (Дит. світ).

ISBN 978-966-03-5981-9 (Дит. світ).

ISBN 978-966-03-6505-6.

Великий Процесор отримує сигнал «SOS» з далекої планети Ц. Експедиція, до складу якої ввійшла донька Великого Процесора принцеса Інформа, зникає. Хто може відправитися у далеку подорож? Адже треба не лише знайти експедицію, що зникла, а й допомогти мешканцям планети. А тут ще Рикпет з друзями теж зникають. Отака от халепа... Що ж робити? Для Великого Процесора залишається остання надія – Сергійко. І Сергійко починає діяти...

ББК 84(4УКР)